

रयत शिक्षण संस्थेचे,
**लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व
वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा**

ता. मोखाडा, जि. पालघर
(नॅक पुनर्मूल्यांकन A⁺ Grade with 3.43 CGPA)

(मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त)

संस्कृती
२०२५-२६

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा.चंद्रकांत दळवी

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना रयत शिक्षण संस्थेचे व्हा.चेअरमन मा. अॅड.भगीरथ शिंदे साहेब

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना रयत शिक्षण संस्थेचे मनेंजिंग कौन्सिल सदस्य मा. खा. रामशेठ ठाकूर साहेब

कलामंचाचे उद्घाटन करताना रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन चंद्रकांत दळवी, व्हा.चेअरमन मा.अॅड.भगीरथ शिंदे साहेब, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य मा.खा.रामशेठ ठाकूर साहेब व इतर मान्यवर

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त उपस्थित व्हा.चेअरमन मा.अॅड.भगीरथ शिंदे साहेब, मान्यवर व प्राध्यापक वर्ग

महाविद्यालय विकास समितीच्या बैठकीत उपस्थित महाविद्यालय विकास समिती चेअरमन मा.खा.रामशेठ ठाकूर साहेब व इतर मान्यवर

लोकनेते रामशेठ ठाकूर महाविद्यालयाची रयत शताब्दी इमारत

लोकनेते रामशेठ ठाकूर महाविद्यालयाची प्रशासकीय इमारत

कलामंच उद्घाटन समारंभाप्रसंगी मा. खा. रामशेठ ठाकूर साहेब, मा.अॅड भगीरथ काका शिंदे साहेब यांच्या समवेत मान्यवर व महाविद्यालयातील सेवक वर्ग

संस्थापक
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील
डी.लिट्.

आमचे आधारस्तंभ

पद्मविभूषण मा. शरदचंद्रजी पवार

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्कृती
२०२५-२६

आमचे प्रेरणस्थान

मा. चंद्रकांत दळवी

चेअरमन

रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. अॅड. भगीरथ शिंदे

व्हा. चेअरमन

रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्कृती
२०२५-२६

आमचे आदर्श

मा. खा. रामशेठ ठाकूर
सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा
अध्यक्ष, महाविद्यालय विकास समिती

संस्था पदाधिकारी

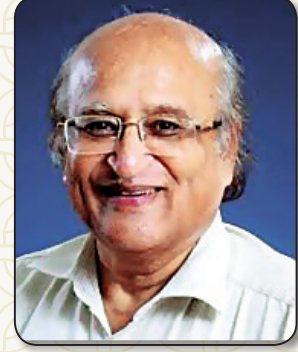
मा. चंद्रकांत दळवी

चेअरमन
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. अॅड. भगीरथ शिंदे

व्हा. चेअरमन
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. डॉ. अनिल पाटील

संघटक
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. खा. रामशेठ ठाकूर

सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. बाळाराम पाटील

चेअरमन, रायगड विभाग,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. विकास देशमुख

सचिव,
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. प्रि. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे

सहसचिव, (उ. शि.)
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. प्रि. डॉ. राजेंद्र मोरे

सहसचिव, (ऑडीट)
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. बंडू पवार

सहसचिव, (माध्य.)
रयत शिक्षण संस्था, सातारा

कुशल नेतृत्व

मा. प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

मा. प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे यांच्या समवेत संस्कृती अंक प्रमुख
प्रा.टी.एम. पराडके व संपादक मंडळ सदस्य.

विद्यार्थी परिषद

करण कोरडे
अध्यक्ष

जगदीश खाडे
सचिव

निकेश दिघा
एफ.वाय.बी.ए.

राहुल बरफ
एफ.वाय.बी.कॉम.

ओमकार यादव
एफ.वाय. बी.एस्सी

सोपान मिरके
एस.वाय. बी.कॉम

कुणाल नवले
एस.वाय.बी.एस्सी.

जाहरा कुरेशी
टी.वाय.बी.कॉम

इराम कुरेशी
टी.वाय.बी.एस्सी

विशाल सोनार
एम.ए. (I)

पवन भोईर
एम. ए. (I)

भावेश कान्हव
जिमखाना प्रतिनिधी

चंचला खिरारी
सांस्कृतिक प्रतिनिधी

किरण गरेल
रा.से.यो. प्रतिनिधी

माधुरी राजुत
प्राचार्य नियुक्त

तुकाराम खुताडे
प्राचार्य नियुक्त

महाविद्यालयातील पीएच.डी.प्राप्त व नेट-सेट परीक्षा उत्तीर्ण प्राध्यापक

प्रा.डॉ. रमेश कुवळे
पीएच.डी., रसायनशास्त्र

प्रा.डॉ. देविदास बोरुडे
पीएच.डी., वनस्पतीशास्त्र

प्रा. दत्तात्रय भोये
नेट- इतिहास

प्रा. विजय बोबे
सेट- इतिहास

प्रा. हर्षदा पवार
सेट- रसायनशास्त्र

महाविद्यालयातील यशस्वी विद्यार्थी व विद्यार्थिनी

आरती जांभळे
प्राथ. शिक्षक

हर्षदा जाधव
अंगणवाडी सेविका मदतनीस

माणिक वाघ
वनरक्षक

रोहन दिवे
सुरक्षा रक्षक

जितेंद्र पारधी
होमगार्ड

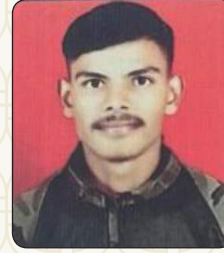
अजय मिरके
होमगार्ड

अक्षय माळी
होमगार्ड

रामदास गावित
होमगार्ड

राजेंद्र दखणे
होमगार्ड

ऋतिक बदादे
होमगार्ड

यशवंत भोरे
होमगार्ड

गणेश दोधाड
होमगार्ड

राहुल पाडवी
सिक््युरिटी फोर्स

पूजा अकणे
होमगार्ड

वनस्पतीशास्त्र विभाग

पाटकर वर्दे महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रानभाज्या महोत्सवनिमित्त वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख
प्रा. पी. एस. राऊत यांचा सत्कार करताना प्रा. एस.ए. फुंदे

महाविद्यालय परिसरात स्थानिक वनस्पतीचे वृक्षारोपण करताना वन
विभागाचे (रेंज फॉरेस्ट ऑफिसर) मा.प्राची रणदिवे व इतर मान्यवर

प्रा. डॉ. डी. बी. बोरुडे यांना वनस्पतीशास्त्र विषयात पीएच.डी.
पदवी संपादित केल्याबद्दल सन्मानित करताना महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

BSI शास्त्रज्ञ डॉ. जेड्टी स्वामी व मनोज हेम्ब्रोम यांची नर्सरीला भेट

वनस्पतीशास्त्र विभागाने तयार केलेली दुर्मिळ वनस्पतीचे रोपे

इतिहास विभाग

अंजनेरी (त्र्यंबकेश्वर) : येथील शांतीकृष्ण नाणेसंग्रहालय व इतिहास येथे क्षेत्रभेट

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती निमित्त छावा चित्रपटाचे सादरीकरण

नाशिक येथील त्रिशमी लेणी अभ्यासभेट

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरीनिर्वाण दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा. श्री. हेमंत शिंगाडे

छत्रपती शिवाजी महाराज जयंतीनिमित्त मार्गदर्शन करताना प्रा. डी. आर. भोये

अंजनेरी येथे जैन मंदिराला भेट

अर्थशास्त्र विभाग

‘कृषिथॉन’मध्ये, हवामानाबदल आणि कृषी संशोधनासह शाश्वत शेती या विषयावरील व्याख्यानमालेस उपस्थित राहिलेले विद्यार्थी

‘कृषिथॉन’चा अनुभव घेताना – आधुनिक अवजारे व तंत्रज्ञानाचे प्रात्यक्षिक पाहताना विद्यार्थी

‘पिकमाला’ (पीक-क्षेत्र प्रात्यक्षिक) अनुभवताना विद्यार्थी

‘पैसा आणि इतिहासाचे संग्रहालय’ या क्षेत्रातील प्रात्यक्षिकाचा अनुभव घेताना विद्यार्थी

‘थेट अर्थसंकल्प कार्यक्रम – २०२६’ कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ

‘दैनंदिन जीवनातील आर्थिक नियोजनाचे महत्त्व’ या विषयावर कावळपाडा गावातील लोकांना मार्गदर्शन करताना एस. वाय. व टी.वाय. बी.ए. चे विद्यार्थी

भौतिकशास्त्र विभाग

२६ जानेवारी निमित्त भिंतीपत्रक स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

AAA समिती भौतिकशास्त्र विभागास भेट

हॅन्ड्स ऑन ट्रेनिंग या कार्यशाळेतील एक क्षणचित्र

चर्चासत्रात माहिती देताना विद्यार्थी कु. पंकज खाडे

भौतिकशास्त्र प्रयोगशाळेत प्रात्यक्षिक करताना विद्यार्थी

भौतिकशास्त्र विभाग आयोजित Solar Water Pumping Station येथे क्षेत्र भेट

प्राणीशास्त्र विभाग

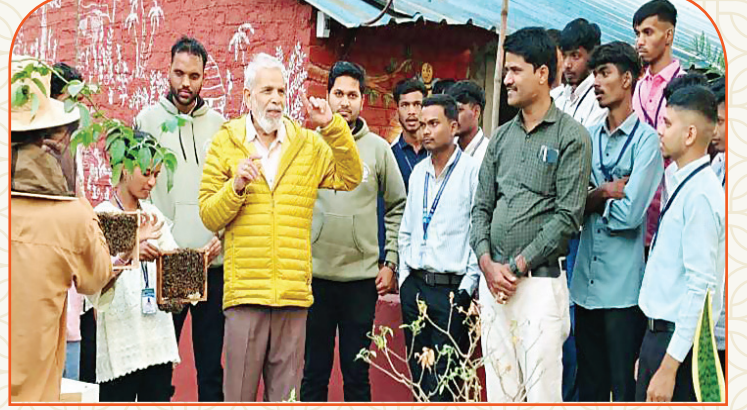
रीसेंट ट्रेंड्स इन बायोडायव्हर्सिटी कन्झर्वेशन अँड बायोजिओइन्फोर्मेटिक्स या विषयावर एकदिवसीय ऑनलाईन राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

नांदूरमधमेश्वर वन्यजीव अभयारण्याची सहल

वन्यजीव सप्ताहाच्या निमित्ताने क्षेत्र भेट

सुप्रकृती मधमाशी फार्म, गंगापूरगाव येथे मधमाशी पालनाचे प्रशिक्षण

मा. शरदचंद्रजी पवारसाहेब यांच्या जयंतीनिमित्त आरोग्य तपासणी शिबिर

पाटकर वर्दे महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना फिडर वॉटर बनविण्याचे हॅन्ड्स ऑन ट्रेनिंग

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

इयत्ता १२ वी वर्गाचा शुभेच्छा समारंभानिमित्त मार्गदर्शन करताना
महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ

केंद्र सरकार आयोजित परीक्षा पे चर्चा कार्यक्रमात म्हात्रे साहेब
यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

मुख्यमंत्री माझी सुंदर शाळा तालुकास्तर निवड समितीचे
स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

महिला आरोग्य जागृती कार्यक्रमानिमित्त मार्गदर्शन करताना
प्रा. आरती जाधव

आय. टी. आय. मोखाडा येथे भेट

नवीन शैक्षणिक धोरण अंतर्गत शिकाऊ प्रशिक्षण याबद्दल मार्गदर्शन
करताना श्री तुपस्कर साहेब

गणित विभाग

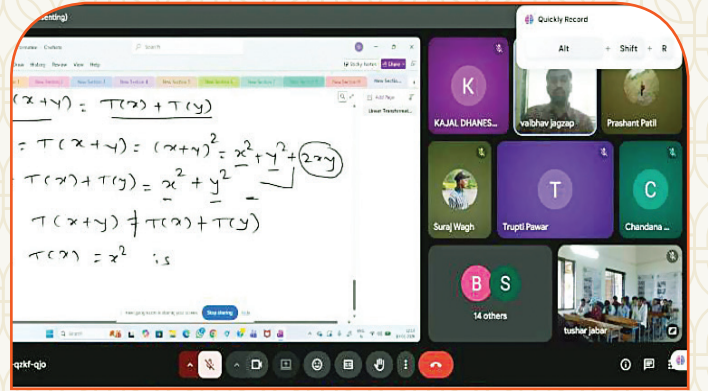
२६ जानेवारीनिमित्त भिंतीपत्रक स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

AAA समिती गणित विभागास भेट

गणित शास्त्रज्ञ डॉ. श्रीनिवास रामानुजन जयंतीनिमित्त मार्गदर्शन करताना प्रा. एम. के. खादे

फॅकल्टी एक्सचेंज लेक्चरमध्ये मार्गदर्शन करताना पनवेल महाविद्यालयाचे प्रा. वैभव जगझाप

डॉ. श्रीनिवास रामानुजन यांच्या चरित्रावर माहिती देताना कु. प्रियांका चौधरी

पनवेल महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना फॅकल्टी एक्सचेंज लेक्चरमध्ये मार्गदर्शन करताना प्रा. एम. के. खादे

ग्रंथालय विभाग

कला संस्कृती व वारसा या कार्यशाळेत प्रमुख पाहुणे श्री रवींद्र शिंदे यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

भारतीय संस्कृती व परंपरा या कार्यशाळेत प्रमुख पाहुणे श्री निताई चैतन्य दास यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

BC बूक बँक अंतर्गत विद्यार्थी विकास कार्यशाळेत प्रमुख पाहुणे डॉ. व्ही. बी. गाडे यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

BC बूक बँक अंतर्गत विपणन कौशल्य या विषयावर मार्गदर्शन करताना श्री. नितीन आहिर

कला संस्कृती व वारसा या कार्यशाळेतील एक क्षणचित्र

बौद्धिक संपदा हक्क या कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रमुख वक्ते मा. श्री. प्रल्हाद जाधव

मराठी विभाग

श्रावणी कवी संमेलन प्रमुख पाहुणे मा. गणेश इंगळे यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए.एन. चांदोरे

मराठी भाषा पंधरवडानिमित्त भित्तीपत्रक उद्घाटक मा. श्री. मच्छिंद्र बदादे समवेत विद्यार्थी व प्राध्यापक

'माझी माझी स्वाक्षरी' उपक्रमसाठी उपस्थित असलेले महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे, प्राध्यापक व विद्यार्थी

श्रावणी कवी संमेलनात कविता सादर करताना टी.वाय.बी.ए.ची विद्यार्थिनी कु. अनिता तुंबडा

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त कार्यशाळेचे प्रमुख पाहुणे श्री. किशोर डोके यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए.एन. चांदोरे

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त प्रतिमेस अभिवादन करताना उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ व इतर मान्यवर

रसायनशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. आर. ए. कवळे यांना रसायनशास्त्र विषयात पीएच.डी. पदवी संपादित केल्याबद्दल सन्मानित करताना डॉ. मनोहर जोषी, डॉ. अजित नगरकर, प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व डॉ. एस. जी. मेंगाळ

रसायनशास्त्र विभाग आयोजित सामंजस्य करार अंतर्गत मार्गदर्शन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रसायनशास्त्र विभाग आयोजित सामंजस्य करार अंतर्गत कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना म. डॉ. अजित नगरकर

पाटकर वरडे महाविद्यालय- गोरेगाव, मुंबई यांचे रसायनशास्त्र विभागात डॉ. सचिन भगत यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रसायनशास्त्र विभागांतर्गत तयार केलेले घरगुती उपकरणेबद्दल मार्गदर्शन करताना प्रा. एस. आर. व्हंडे

२६ जानेवारीनिमित्त भिंतीपत्रक स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

वाणिज्य विभाग

तरुणांचे मानसिक आरोग्य : काळाची गरज या विषयावर मार्गदर्शन करताना
मा. श्री. भाऊसाहेब चत्तर (तालुका आरोग्य अधिकारी- पंचायत समिती मोखाडा)

कॉमर्स फेस्टिवल कार्यक्रम उद्घाटन कार्यक्रमाप्रसंगी उद्घाटक
श्री. विनय म्हात्रे यांचे स्वागत करताना प्राचार्य डॉ. चांदोरे.
समवेत प्रा. डॉ. मेंगाळ, प्रा. डामसे, प्रा. शिद व इतर मान्यवर

कॉमर्स
फेस्टिवलमध्ये
सहभागी
झालेले स्टॉल
व विद्यार्थी

वाणिज्य विभाग आयोजित विद्यार्थी चर्चासत्र

टी. वाय. बी. कॉम. शुभेच्छा समारंभप्रसंगी मार्गदर्शन करताना
प्रा. एस. आर. व्हंडे. समवेत प्राचार्य डॉ. चांदोरे, डॉ. मेंगाळ,
प्रा. डामसे, प्रा. शिद, प्रा. झुगरे व विद्यार्थी

उद्योजकता विकास कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना
डॉ. एस. जी. मेंगाळ. समवेत प्राचार्य डॉ. चांदोरे व इतर मान्यवर

उत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार

मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार केंद्रीयमंत्री श्री. किरेन रिजीजू यांच्या हस्ते पुरस्कार स्वीकारताना रयत शिक्षण संस्थेचे सचिव श्री. विकास देशमुख, प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व माजी प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार स्वीकारताना प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व माजी प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

र. शि. संस्थेचे चेअरमन डॉ. चंद्रकांत दळवी यांच्या हस्ते, मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व सहकारी प्राध्यापकांचा सन्मान करण्यात आला

रयत शिक्षण संस्थेचे व्हा. चेअरमन मा. अॅड. भगिरथ शिंदे यांच्या हस्ते, मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व सहकारी प्राध्यापकांचा सन्मान करण्यात आला

महाविद्यालय विकास समितीचे चेअरमन मा. खा. लोकनेते रामशेठ ठाकूर यांच्या हस्ते, मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व सहकारी प्राध्यापकांचा सन्मान करण्यात आला

मा. उपकुलगुरु, प्राचार्य डॉ. अजय भामरे यांच्या हस्ते मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व सहकारी प्राध्यापकांचा सन्मान करण्यात आला

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंती सोहळा

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
उपस्थित रयत शिक्षण संस्थेचे व्हा. चेअरमन मा. अॅड. भगीरथ शिंदे साहेब
यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य
डॉ. ए. एन. चांदोरे

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
आयोजित रॅलीमध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे,
उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ व प्राध्यापक

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
व्याख्यानासाठी उपस्थित प्रा. डॉ. निलेश पवार सत्कार करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

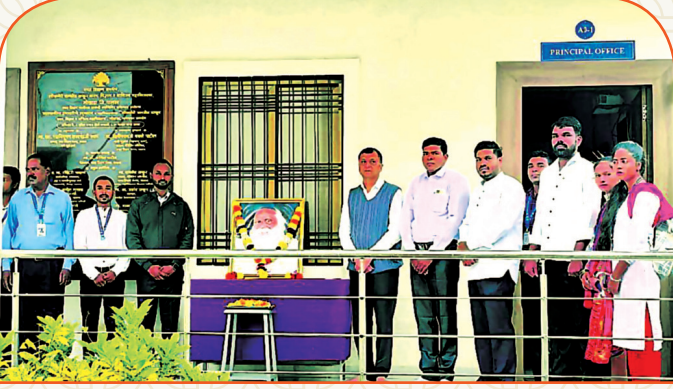

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
मेहंदी स्पर्धेची पाहणी करताना मा. अॅड. भगीरथ शिंदे साहेब व
इतर मान्यवर

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या १३८ वी जयंतीनिमित्त
रांगोळी स्पर्धेची पाहणी करताना मा.अॅड.भगीरथ शिंदे साहेब व
इतर मान्यवर

महापुरुष जयंती व पुण्यतिथी

कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व इतर प्राध्यापक

रयत माऊली सौ. लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांच्या ९६ व्या पुण्यतिथी निमित्त प्रतिमापूजन करताना प्र. प्राचार्य डॉ. ए.एन. चांदोरे व इतर प्राध्यापक

राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ व इतर प्राध्यापक.

अण्णाभाऊ साठे जयंती व लोकमान्य टिळक जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ व इतर प्राध्यापक

बिरसा मुंडा व राघोजी भांगरे यांच्या जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ व इतर प्राध्यापक

भगतसिंग, राजगुरु, सुखदेव यांच्या शहीद दिनानिमित्त प्रतिमापूजन करताना प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व इतर प्राध्यापक

जिमखाना विभाग

मुंबई विद्यापीठ आयोजित ठाणे झोन अंतर्गत हॅन्डबॉल स्पर्धेत
तृतीय क्रमांकप्राप्त

वार्षिक क्रीडा महोत्सावात खो-खो स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थिनी

वार्षिक क्रीडा महोत्सावात धावणे स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थिनी

कॅरम बोर्ड स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

बुध्दीबळ स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी

वार्षिक क्रीडा महोत्सावात कबड्डी स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थिनी

मा. खा. शरदचंद्रजी पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त कृतज्ञता सप्ताह

रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमी उद्घाटनप्रसंगी मार्गदर्शन करताना
मा. प्राची रणदिवे (रेंज फॉरेस्ट ऑफिसर)

मा. खा. शरदचंद्रजी पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त
रक्तदान शिबिरात सहभागी प्राध्यापक व विद्यार्थी

तरुणांचे मानसिक आरोग्य : काळाची गरज या कार्यक्रमात
उपस्थित वक्ते मा. डॉ. भाऊसाहेब चत्तर यांचे स्वागत करताना
महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

आयबीएम स्किल बिल्ड प्रशिक्षण कार्यशाळेचे मार्गदर्शक
मा. हर्षल फुलसुंगे

मा. खा. शरदचंद्रजी पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त
जीवन चरित्रावर आधारित भिक्तीपत्रक प्रदर्शन

मा. खा. शरदचंद्रजी पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त कृतज्ञता
सप्ताह समारोप व आरोग्य तपासणी कार्यक्रमाप्रसंगी मनोगत
व्यक्त करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

राष्ट्रीय सेवा योजना (नियमित उपक्रम)

जागतिक एड्स दिनानिमित्त उपस्थित प्रमुख पाहुणे डॉ. भरतकुमार महाले यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रयत माऊली लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांच्या ९६ व्या पुण्यतिथी निमित्त मार्गदर्शन करताना प्रमुख वक्ते प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगाळ

आंतरराष्ट्रीय योगा दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

कर्मवीर जयंतीनिमित्त वृक्षारोपण करताना व्हा. चेअरमन, मा. अॅड. भगिरथ शिंदे साहेब व इतर मान्यवर

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागामार्फत महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपण करताना प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे व विद्यार्थी

संविधान दिनानिमित्त अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

राष्ट्रीय सेवा योजना (श्रम संस्कार शिबिर)

ग्रामीण विकासात युवकांची भूमिका या विषयावर शिबिरार्थी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना प्रा.डॉ. मनोहर जोषळे

आडोशी या गावात आरोग्य विषयी जनजागृती रॅली

श्रमसंस्कार शिबिरात योगासने करताना रा. से. यो. स्वयंसेवक

प्राथमिक आरोग्य केंद्र आडोशी येथील स्वच्छता करताना रा. से. यो. स्वयंसेवक

देवबांध येथील गणपती मंदिराला रा. से. यो. स्वयंसेवक यांची भेट

श्रमसंस्कार शिबिर समारोपप्रसंगी मा. श्री. डॉ. भरतकुमार महाले यांचे स्वागत करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा. चंद्रकांत दळवी साहेब यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रयत शिक्षण संस्थेचे व्हा. चेअरमन मा. अॅड. भगीरथ शिंदे साहेब यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

मा. खा. रामशेठ ठाकूर साहेब यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा. चंद्रकांत दळवी साहेब यांच्या हस्ते सन्मान चिन्ह व प्रमाणपत्र स्वीकारताना तारपा नृत्य सादर करणारे विद्यार्थी

महाविद्यालयातील उत्कृष्ट कामगिरीबद्दल २०२५-२६ या वर्षीचा मा. खा. रामशेठ ठाकूर साहेब पुरस्कार स्वीकारताना डॉ. एस. जी. मेंगाळ

महाविद्यालयातील उत्कृष्ट कामगिरीबद्दल २०२५-२६ या वर्षीचा मा. अॅड. भगीरथ शिंदे साहेब पुरस्कार स्वीकारताना डॉ. ए. एल. शेख

सांस्कृतिक विभाग

पू.ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला दालनामध्ये उत्कृष्ट तारपा नृत्याबद्दल सन्मान स्वीकारताना मा. ग्रंथपाल व्ही.एम. मोरे व सहभागी विद्यार्थी

साडी डे निमित्त सहभागी विद्यार्थिनी

‘ब्लॅक अँड व्हाईट डे’मध्ये प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांचा सहभाग

डांगी नृत्य सादर करताना एफ. वाय. बी. ए.चे विद्यार्थी

तारपा नृत्याची माहिती घेताना पाटकर वर्दे महाविद्यालयातील प्रा. डॉ. सचिन भगत

रिमिक्स नृत्य सादर करताना एफ.वाय.बी.ए.च्या विद्यार्थिनी

AAA समिती महाविद्यालयास भेट (दिनांक २५-४-२०२६)

AAA समितीचे चेअरमन प्राचार्य डॉ. जी.ए. ठाकूर यांचा सत्कार करताना
महाविद्यालयाचे प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

AAA समिती प्रशासकीय विभागास भेट

AAA समिती वनस्पतीशास्त्र विभागास भेट

AAA समिती रसायनशास्त्र विभागास भेट

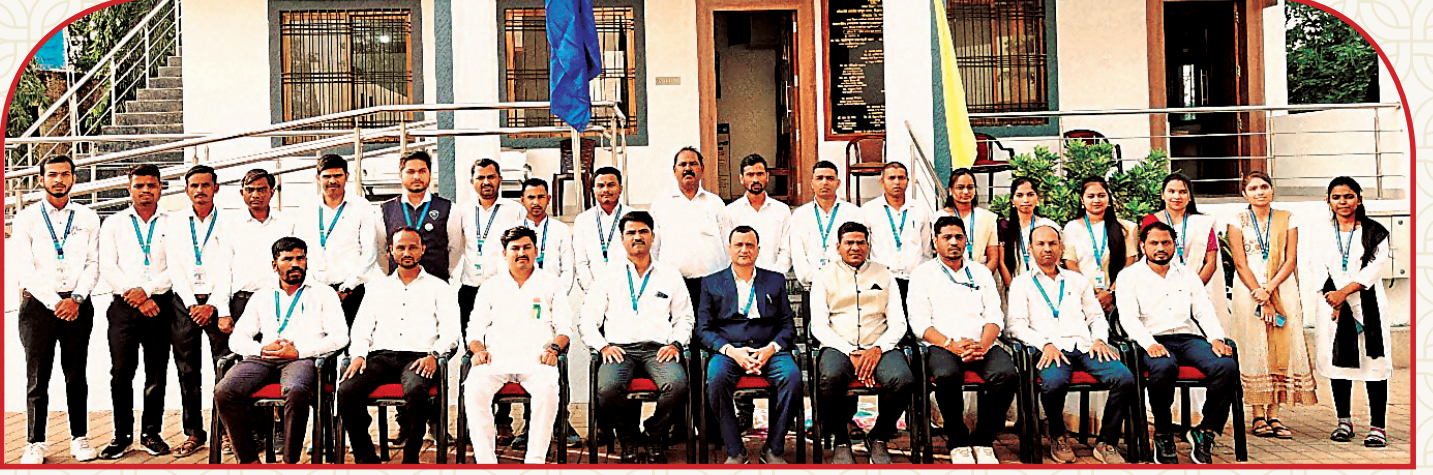

AAA समिती प्राणीशास्त्र विभागास भेट

AAA समिती समवेत महाविद्यालयीन सर्व सेवक

आम्ही रयत सेवक

मा. प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे यांच्या समवेत वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद

मा. प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे यांच्या समवेत उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभागासाठीचा स्टाफ

मा. प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे यांच्या समवेत शिक्षकेतर कर्मचारी

रयत शिक्षण संस्थेचे,
लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व
वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा

स्थापना : जून १९८४

नॅक पुनर्मूल्यांकन A+ Grade (3.43 CGPA)

(मुंबई विद्यापीठाचा सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार प्राप्त)

दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८ । Website : www.asccmokhada.in

Email : asccmokhada@gmail.com

संस्कृती

अंक चौदावा : २०२५-२६ नियतकालिक

संपादक मंडळ

• अध्यक्ष •

प्र. प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे

• प्रमुख संपादक •

प्रा. टी. एम. पराडके

• सह संपादक •

प्रा. व्ही. एम. मोरे

प्रा. पी. टी. भोये

प्रा. आर. डी. घाटाळ

प्रा. बी. जी. शिंदे

• मुखपृष्ठ संकल्पना •

श्री.पी. पी. भालेकर

• अंतर्गत मांडणी •

डॉ. एस. जी. मेंगाळ

• मुद्रक : विकास प्रिंटिंग अँड करिअर्स प्रा. लि.

३२, एम.आय.डी.सी., सातपूर, नाशिक.

अंक तेरावा :

२०२४-२०२५

संस्कृती

२०२५-२६

१

दि प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक अँक्ट :
नियम ०८ फॉर्म ०४ प्रमाणे निवेदन

प्रकाशन स्थळ	:	लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर
प्रकाशन काल	:	वार्षिक
प्रकाशक	:	प्र. प्राचार्य, डॉ. ए. एन. चांदोरे
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर पिन - ४०१ ६०४, दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८
प्रमुख संपादक	:	प्रा. टी. एम. पराडके
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
मुद्रकाचे नाव	:	विकास प्रिंटिंग अँड करिअर्स प्रा. लि.
पत्ता	:	३२, एम.आय.डी.सी. सातपूर, नाशिक. मो. ०२५३-२३५१०१०
स्वामित्व	:	रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा.

मी. प्र. प्राचार्य, डॉ. ए. एन. चांदोरे जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती/ तपशील माझ्या माहिती समजूतीप्रमाणे खरी आहे.

प्र. प्राचार्य
डॉ. ए. एन. चांदोरे

या अंकातील मतांशी प्रकाशक व संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

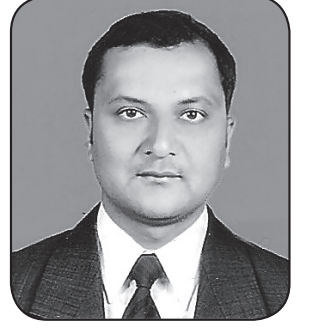
(फक्त खाजगी वितरणासाठी)

संस्कृती
२०२५-२६

प्राचार्यांचे मनोगत ...

रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ या संस्कृती वार्षिक अंक प्रकाशित करण्याच्या निमित्ताने मला विशेष आनंद होत आहे. महाराष्ट्रातील बहुजनांच्या शैक्षणिक सामाजिक, सांस्कृतिक, उन्नतीसाठी पद्मविभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी दिनांक ४ ऑक्टोबर १९१९ रोजी रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. सन १९८४ साली पालघर जिल्ह्यातील मोखाडा आदिवासी व दुर्गम भागात कर्मवीर अण्णांच्या प्रेरणेतून रयत शिक्षण संस्थेचे, कला व वाणिज्य महाविद्यालय स्थापन करण्यात आले. तसेच या परिसरातील विद्यार्थ्यांची विज्ञान अभ्यासाची गरज पूर्ण करण्यासाठी संस्थेने सन २०१३ पासून महाविद्यालयात विज्ञान शाखा सुरू केली.

महाविद्यालयाचा अंतरंग म्हणजे संस्कृती हा वार्षिक अंक होय. आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, भौतिक क्षेत्रांतील घडामोडींचे प्रतिबिंब म्हणजे संस्कृती अंक होय. यामध्ये माझ्या विद्यार्थी वर्गाप्रमाणेच सहकारी प्राध्यापक बंधू-भगिनी या व त्यांच्या भूमिकेचे विविध पैलू या वार्षिक अंकात प्रतिबिंबित करण्यात आले आहेत.

आज मला लोकनेते रामशेठ ठाकूर महाविद्यालयाची ओळख करून सांगताना खूप आनंद होत आहे. भारतातील आदिवासी भागात NAAC मूल्यांकनांमध्ये तसेच पालघर जिल्ह्यामध्ये ए प्लस (A+) ग्रेड व ३.४३ इतका सी.जी.पी.ए. मिळवणारे एकमेव महाविद्यालय आहे. त्याचबरोबर पालघर जिल्ह्यातील एक सुंदर महाविद्यालय अशी ओळख निर्माण झालेली आहे. हे महाविद्यालय महाराष्ट्र शासनाच्या परिसस्पर्श योजने अंतर्गत मुंबई विद्यापीठाने पालघर जिल्ह्यातील महाविद्यालयांना NAAC मार्गदर्शनासाठी नियुक्त केलेले प्रमुख मॅटर महाविद्यालय आहे. त्याचबरोबर संचालक, उच्च शिक्षण विभागाने नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (NEP) राबविण्यासाठी कोकण विभागातून आपल्या महाविद्यालयाचा समावेश केलेला आहे.

महाविद्यालयास मुंबई विद्यापीठाकडून दिला जाणारा ग्रामीण भागातील सर्वोत्कृष्ट महाविद्यालय पुरस्कार (Best College Award) हा केंद्रीय मंत्री मा. किरेन रिजिजू यांच्या हस्ते दि. १५ सप्टेंबर २०२५ रोजी प्रदान करण्यात आला. त्याचबरोबर “मुख्यमंत्री माझी सुंदर शाळा” समिती मार्फत तालुकास्तरावर निवड होऊन

जिल्हास्तरीय कमिटीने दिनांक २२ जानेवारी २०२६ रोजी महाविद्यालयाला भेट दिलेली आहे.

महाविद्यालयातील वाढती विद्यार्थी संख्या व वाढता निकाल ही महाविद्यालयासाठी महत्वाची बाजू आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये ८५४ विद्यार्थी प्रवेशीत झाले आहेत.

महाविद्यालयात वर्षभरात विद्यार्थी सर्वांगीण विकासासाठी ६५ विविध प्रोग्रॅम, सेमिनार, कार्यशाळा, NSS कॅम्प, वन्यजीव सप्ताह इत्यादी कार्यक्रम राबवले आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये महाविद्यालयातील १२ विद्यार्थी होमगार्ड, ०२ विद्यार्थी MSF, ०१ विद्यार्थी महाराष्ट्र पोलीस दलात व ३२ विद्यार्थ्यांची खाजगी संस्थामध्ये निवड झालेली. तसेच दि. २४/०२/२०२६ रोजी झालेल्या महाराष्ट्र शासनाच्या पंडित दीनदयाळ रोजगार मेळाव्यात (Placement कॅम्पमध्ये) १४३ विद्यार्थ्यांची प्राथमिक निवड झालेली आहे. महाविद्यालयात एकूण २९ रिसर्च पेपर प्राध्यापकांनी वेगवेगळ्या journals मध्ये प्रकाशित केलेले आहेत, तसेच ६ पुस्तके व ६ बुक chapter प्रकाशित झालेले आहेत व १ Award प्राप्त झालेले आहे. महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे या शैक्षणिक वर्षामध्ये १ पेटंट व एकूण ५ पेटंट प्रकाशित झाले आहेत. १ मायनर रिसर्च प्रोजेक्ट पूर्ण, ४ मायनर रिसर्च प्रोजेक्ट व १ मेजर रिसर्च प्रोजेक्ट चालू आहे. महाविद्यालयातील १२ प्राध्यापकांनी त्यांचे संशोधन हे वेगवेगळ्या सेमिनार व परिषदमध्ये सादर केलेले आहे. ०३ प्राध्यापक व ०२ विद्यार्थी हे SET परीक्षा उत्तीर्ण झाले आहे तर ०२ प्राध्यापकांनी Ph.D. degree पूर्ण केलेली आहे. महाविद्यालयातील ०३ विद्यार्थ्यांनी मुंबई विद्यापीठाच्या आविष्कार स्पर्धेत व रयत शिक्षण संस्थेच्या आविष्कार स्पर्धेमध्ये यश संपादन केले आहे. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी मुंबई विद्यापीठस्तरीय क्रिडा व सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये यश संपादन केले आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा अहवाल बघितला तर दोनशे पन्नास विद्यार्थ्यांना व प्राध्यापकांसाठी विविध क्षेत्रांमध्ये उत्कृष्ट कामगिरी केल्याबद्दल वार्षिक पारितोषिक समारंभ मध्ये प्रमाणपत्र वाटप करण्यात आले.

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचा व प्राध्यापकांचा सामाजिक

कार्यात नेहमीच सहभाग असतो. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून आडोशी येथे सात दिवस श्रमसंस्कार शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. त्याचबरोबर एन.एस.एस. मार्फत वर्षभरात ४३ वेगवेगळ्या सामाजिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

यावर्षीपासून संशोधनामध्ये वृद्धी करण्यासाठी महाविद्यालयातील प्राध्यापकांना संशोधन धोरण २०२५-२६ ची अंमलबजावणी करण्यात आलेली आहे व त्यासाठी प्रोत्साहन अनुदान प्राप्त करून देण्यात आलेले आहे.

महाविद्यालयामध्ये कृत्रिम बुद्धीमत्ता (AI) कोर्सेस च्या चार बॅचेस सुरु करण्यात आल्या आहेत. या कोर्सेससाठी महाविद्यालयातील १२९ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा. चंद्रकांत दळवी साहेब यांच्या मार्गदर्शनानुसार महाविद्यालयामध्ये संशोधन धोरण राबविणे, सर्व वर्गाखोल्यांमध्ये इंटरएक्टिव्ह पॅनल बसविणे, कृत्रिम बुद्धीमत्ता (AI) कोर्सेस सुरु करणे, माजी विद्यार्थी संघटना स्थापन करणे व आजपर्यंतच्या सर्व माजी विद्यार्थ्यांची ऑनलाइन पोर्टलला नोंद करणे व तसेच महाविद्यालयात रयत स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र सुरु करणे इत्यादी उपक्रम महाविद्यालयात सक्षमपणे राबविण्यात आलेली आहे.

दिनांक ०६ मार्च २०२६ रोजी महाविद्यालयातील कृत्रिम बुद्धीमत्ता (AI) ची Lab व तसेच कलामंच चे उद्घाटन करण्यात आले या कार्यक्रमासाठी आदरणीय चंद्रकांत दळवी साहेब - चेअरमन रयत शिक्षण संस्था सातारा, मा. अॅड. भगीरथ काका शिंदे साहेब - व्हाईस चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था सातारा, तसेच मा. लोकनेते रामशेठ ठाकूर साहेब - सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल, रयत शिक्षण संस्था सातारा व चेअरमन, महाविद्यालय विकास समिती, मा. आमदार सुनील भुसारा (सदस्य, जनरल बॉडी रयत शिक्षण संस्था, सातारा व सदस्य, महाविद्यालय विकास समिती), मा. डी. बी. पाटील (सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. प्रकाश निकम (सदस्य, महाविद्यालय विकास समिती), मा. अमोल पाटील (नगराध्यक्ष, नगरपंचायत मोखाडा), मा. विकास देशमुख (सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे (सहसचिव, उच्च शिक्षण विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. डॉ. राजेंद्र मोरे (सहसचिव, ऑडिट रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. वाय. टी. देशमुख (व्हा. चेअरमन, जनार्दन भगत शिक्षण प्रसारक संस्था, पनवेल व सदस्य, जनरल बॉडी रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. प्राचार्य डॉ. एस. टी. गडदे (सचिव, जनार्दन भगत शिक्षण प्रसारक संस्था, पनवेल), मा. बंडू पवार (सहसचिव, माध्यमिक विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. मोहन कोंगरे (विभागीय अधिकारी, रायगड विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा) आणि मा. श्री. कुणाल

लाडे (सदस्य, महाविद्यालय विकास समिती) यांची उपस्थित होती.

महाविद्यालयासाठी आवश्यक असणारी प्रशस्त इमारत, अद्यावत प्रयोगशाळा, सुसज्ज वर्ग खोल्या, ५० संगणकांचे अद्यावत डिजिटल साक्षरता केंद्र, संशोधन लॅब, कम्प्युटर लॅब, प्रशासकीय इमारत, खेळाचे मैदान, बोटनिकल गार्डन इत्यादी सर्व मोखाडासारख्या दुर्गम व डोंगराळ माळरानावरती उभे आहे त्याचबरोबर यावर्षी महाविद्यालयाच्या सर्व वर्गांमध्ये व प्रयोगशाळेमध्ये इंटरएक्टिव्ह पॅनल बसविण्यात आलेले आहे. महाविद्यालयातील गोरगरीब विद्यार्थ्यांसाठी कमवा व शिका ही योजना चालू असून या योजनेतर्गत या वर्षी महाविद्यालयातील ६३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला आहे.

भारत सरकारच्या MOEF&CC यांनी महाविद्यालयासाठी BSI मान्यताप्राप्त बोटनिकल गार्डन व या भागातील दुर्मिळ वनस्पतींचे संगोपन करण्यासाठी आपल्या महाविद्यालयाची निवड केली आहे त्या माध्यमातून महाविद्यालयातील संशोधक विद्यार्थ्यांनी दुर्मिळ वनस्पतीचे रोप तयार केलेली आहेत. ही रोपे आपण भारत सरकारच्या कोलकत्ता, पुणे, दिल्ली येथील बोटनिकल गार्डन व तसेच विद्यापीठ व भारतातील इतर बोटनिकल गार्डनसाठी मोफत देत असतो.

शुष्क वनस्पतींचे नमुने जतन करण्यासाठी महाविद्यालयास न्यूयॉर्क बोटनिकल गार्डन यांच्याकडून रयत हा मान्यताप्राप्त हर्बेरियम कोड मिळालेला आहे व त्याची नोंद जागतिक Index Herbariorum मध्ये झालेली आहे.

महाविद्यालयात आपण आदरणीय अॅड. भगीरथ शिंदे साहेब व आदरणीय रामशेठ ठाकूर साहेब यांच्या नावाने महाविद्यालय विकासामध्ये सक्रिय योगदान देणाऱ्या प्राध्यापकांसाठी पुरस्कार जाहीर करत असतो. यावर्षी डॉ. आयाज शेख (प्राणीशास्त्र विभाग) यांना अॅड. भगीरथ शिंदे या पुरस्काराने सन्मानित केले. तर डॉ. संतोष मेंगाळ (कॉमर्स विभाग) यांना लोकनेते रामशेठ ठाकूर या पुरस्काराने सन्मानित केले आहे. त्याचबरोबर जव्हार-मोखाडा या परिसरात गेल्या २३ वर्षांपासून वैद्यकीय सेवा देणाऱ्या, १०,००० पेक्षा जास्त शस्त्रक्रिया व तसेच १५,००० पेक्षा जास्त गुंतागुंतीच्या प्रस्तुती करणाऱ्या वैद्यकीय अधिकारी व स्त्रीरोगतज्ञ डॉ. भरतकुमार महाले यांना आपण या भागातील सामाजिक कार्याबद्दल सन्मानित करण्यात आले.

दानशूर व्यक्तिमत्व आदरणीय लोकनेते रामशेठ ठाकूर साहेब यांनी मोखाडा महाविद्यालयाचे आर्थिक परिस्थिती नाजूक असल्यामुळे रामशेठ साहेबांनी आजपर्यंत महाविद्यालयासाठी कुठलाही आर्थिक निधी कमी पडू दिलेला नाही त्यामुळेच आज आपण या आदिवासी व दुर्गम भागात सुंदर व उत्कृष्ट महाविद्यालय बघत आहोत. मोखाड्यातील विद्यार्थ्यांला सर्व अत्याधुनिक सुविधा

मिळाल्या पाहिजे. शहराप्रमाणे आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या सुविधांमध्ये कोणतीही तफावत राहता कामा नये ही साहेबांची भूमिका आहे.

आदरणीय अॅड. भगीरथ काका शिंदे यांनी आदिवासी व दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता वाढीसाठी मार्गदर्शन व संशोधनासाठी नेहमी प्रोहत्सान देत असतात. त्याचबरोबर या भागातील विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक विकास रयत शिक्षण संस्थेच्या माध्यमातून कसा होईल यासाठी त्यांनी रयत सेवकांना व विद्यार्थ्यांना नेहमी प्रोहत्सान व मार्गदर्शन करत असतात. त्याचबरोबर आदिवासी व दुर्गम भागातील आश्रम शाळांचे प्रश्न, जागेचे प्रश्न व इतर वेगवेगळ्या समस्यांचा अभ्यास करून त्या समस्यांचे निराकरण केलेले आहे.

याव्यतिरिक्त भगीरथ काका व रामशेठ साहेब यांच्या महाविद्यालयातील भेटीदरम्यान ते आवर्जून विद्यार्थी, शिपाई, शिक्षकेतर कर्मचारी, प्राध्यापक, प्राचार्य या सर्वांची विचारपूस करतात. मोखाड्यासारख्या दुर्गम भागात काका व रामशेठ साहेब वर्षातून चार ते पाच वेळा भेट देत असतात ते फक्त आदिवासी बांधवांविषयीची आत्मीयता, तळमळ आणि त्यांच्या कल्याणाचा ध्यास यामुळेच.

या शैक्षणिक वर्षांमध्ये महाविद्यालयाला विविध क्षेत्रातील मान्यवरांनी भेटी दिल्या व गुणवत्ता विकास भूमिकेचे कौतुक करून पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या. यामध्ये मा. चंद्रकांत दळवी साहेब - चेअरमन रयत शिक्षण संस्था सातारा, मा. अॅड. भगीरथ काका शिंदे साहेब - व्हाईस चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था सातारा, तसेच मा. लोकनेते रामशेठ ठाकूर साहेब - सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल, रयत शिक्षण संस्था सातारा व चेअरमन, महाविद्यालय विकास समिती, मा. आमदार सुनील भुसारा (सदस्य, जनरल बॉडी रयत शिक्षण संस्था, सातारा व सदस्य, महाविद्यालय विकास समिती), मा. डी. बी. पाटील (सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. प्रकाश निकम (सदस्य, महाविद्यालय विकास

समिती), मा. अमोल पाटील (नगराध्यक्ष, नगरपंचायत मोखाडा), मा. विकास देशमुख (सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे (सहसचिव, उच्च शिक्षण विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. डॉ. राजेंद्र मोरे (सहसचिव, ऑडिट रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. वाय. टी. देशमुख (व्हा. चेअरमन, जनार्दन भगत शिक्षण प्रसारक संस्था, पनवेल व सदस्य, जनरल बॉडी रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. प्राचार्य डॉ. एस. टी. गडदे (सचिव, जनार्दन भगत शिक्षण प्रसारक संस्था, पनवेल), मा. बंडू पवार (सहसचिव, माध्यमिक विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा), मा. मोहन कोंगरे (विभागीय अधिकारी, रायगड विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा) मा. सुजित गुंजाळ (सदस्य, जनरल बॉडी रयत शिक्षण संस्था, सातारा), कोलकत्ता बॉटनिकल गार्डनचे शास्त्रज्ञ डॉ. जेष्टी स्वामी, डॉ. मनोज हेम्ब्रम, उपजिल्हा रुग्णालय मोखाडा वैदकीय अधिकारी डॉ. भरतकुमार महाले मा. श्री. कुणाल लाडे (सदस्य, महाविद्यालय विकास समिती) यांनी भेटी देऊन महाविद्यालयास शुभेच्छा दिल्या. याबरोबर बिल्डींग सुपरवायझर श्री. म्हात्रे साहेब, आर्किटेक्चर श्री. निकम साहेब यांनी भेटी दिल्या.

रयत शिक्षण संस्थेच्या AAA तपासणीसाठी दिनांक २५ /०४/२०२६ रोजी AAA चे चेअरमन मा. डॉ. गणेश ठाकूर, समन्वयक प्रा. डॉ. एस. एल. गोवे व डॉ. ए. व्ही. भावे यांनी महाविद्यालयास भेट दिली.

रयत शिक्षण संस्थेतील सर्व सन्माननीय पदाधिकारी, सदस्य, महाविद्यालयातील प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी, आजी-माजी विद्यार्थी, पत्रकार, पालक या सर्वांचाच महाविद्यालयातील विविध कार्यक्रमात सहभाग होता, या सर्वांचा मी ऋणी आहे.

डॉ. ए. एन. चांदोरे
प्र. प्राचार्य

संपादकीय...

‘संस्कृती’ या २०२५-२६ च्या वार्षिक अंक वाचकांच्या हाती सुपूर्द करताना आम्हाला अत्यंत आनंद आणि अभिमान वाटतो. ‘स्वावलंबी शिक्षण हेच ब्रीद’ या उदात्त विचारांचा जीवनमंत्र अंगीकारून कार्य करणारे कर्मवीर भाऊराव पाटील हे आमच्यासाठी सदैव प्रेरणादायी व्यक्तिमत्त्व राहिले आहेत. त्यांनी शिक्षणाला सामाजिक परिवर्तनाचे प्रभावी साधन बनवून ग्रामीण व वंचित समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी ज्ञानाचे दरवाजे खुले केले. स्वाभिमान, स्वावलंबन, साधेपणा आणि श्रमप्रतिष्ठा या मूल्यांची त्यांनी प्रत्यक्ष कृतीतून जोपासना केली आणि समाजमनात मानवतावादाची बीजे रुजवली. रयत शिक्षण संस्थेच्या या महान परंपरेचा वारसा पुढे नेणारे लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा हे केवळ शैक्षणिक केंद्र नसून विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी कटिबद्ध असे सृजनशील व्यासपीठ आहे. येथे विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक, सामाजिक, सांस्कृतिक आणि नैतिक जडणघडणीसाठी वर्षभर विविध उपक्रम राबविले जातात. ‘संस्कृती’ हा अंक या सर्व उपक्रमांचा, विचारांचा आणि सर्जनशीलतेचा जणू आरसाच आहे.

या अंकामध्ये विद्यार्थ्यांच्या कल्पकतेचा आणि संवेदनशीलतेचा उत्कृष्ट आविष्कार दिसून येतो. आदिवासी जीवनाचे वास्तव आणि त्यांचे प्रश्न, पर्यावरण संवर्धनाची गरज, सामाजिक माध्यमांचा तरुण पिढीवर होणारा परिणाम, स्त्री-पुरुष समानता, ग्रामीण विकास, तसेच आजच्या बदलत्या सामाजिक-आर्थिक परिस्थितीचे भान देणारे अनेक वैचारिक लेख या अंकात समाविष्ट आहेत. याशिवाय कविता, लघुकथा, अनुभवकथन, प्रवासवर्णन आणि प्रेरणादायी लेखन यामुळे हा अंक अधिक समृद्ध आणि वैविध्यपूर्ण झाला आहे. महाविद्यालयातील प्राध्यापकवर्ग हा अभ्यासू, संशोधनाभिमुख आणि विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी सातत्याने प्रयत्नशील आहे. विद्यार्थ्यांना केवळ पुस्तकाभिमुख शिक्षण न देता त्यांना विचारशील, जबाबदार आणि संवेदनशील

नागरिक बनविण्याचा आमचा प्रयत्न असतो. राष्ट्रीय सेवा योजना, क्रीडा, सांस्कृतिक कार्यक्रम, विविध स्पर्धा, कार्यशाळा, परिसंवाद आणि समाजोपयोगी उपक्रमांद्वारे विद्यार्थ्यांमध्ये नेतृत्वगुण, संघभावना आणि सामाजिक बांधिलकी विकसित करण्यावर भर दिला जातो. या सर्व उपक्रमांचे प्रतिबिंब ‘संस्कृती’च्या पानोपानी उमटलेले आहे.

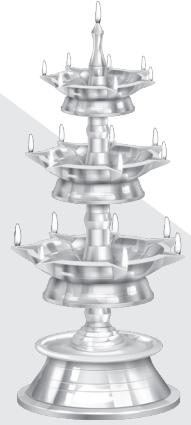
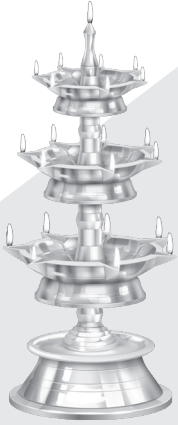
या अंकाच्या निर्मिती प्रक्रियेत अनेकांचे सहकार्य लाभले. प्राचार्यांनी दिलेले संपादनाचे स्वातंत्र्य, त्यांचे मार्गदर्शन आणि पाठबळ हे या कार्याचे खरे बळ आहे. संपादक मंडळाने घेतलेली मेहनत, सहकाऱ्यांनी दिलेले मनापासूनचे सहकार्य, मुख्य पृष्ठासाठी समर्पक कल्पना सुचविणारे श्री. पी. पी. भालेकर, अंतर्गत सजावटीची दक्षता घेणारे डॉ. एस. जी. मेंगाळ, मुद्रितशोधनास मदत करणारे प्रा. आर. डी. घाटाळ, सर्व कर्मचारी व विकास प्रिंटिंग करिअर्स प्रा. लि. यांच्या दक्षतेमुळे हा अंक अधिक दर्जेदार बनला आहे. सर्वांचे मनःपूर्वक आभार. ‘संस्कृती’ हा अंक केवळ साहित्यिक अभिव्यक्तीचे माध्यम नसून विद्यार्थ्यांच्या विचारविश्वाला दिशा देणारा, त्यांच्या सृजनशीलतेला वाव देणारा आणि समाजाशी नाळ जपणारा एक महत्त्वपूर्ण दुवा आहे. हा अंक वाचकांना विचारप्रवृत्त करेल, नवीन दृष्टिकोन देईल आणि समाजाप्रती सकारात्मक जबाबदारीची जाणीव अधिक दृढ करेल, अशी आम्हाला खात्री आहे. आपल्या सर्वांच्या सततच्या सहकार्याने आणि प्रोत्साहनाने ‘संस्कृती’चा हा प्रवास अधिक समृद्ध आणि अर्थपूर्ण होत राहील, हीच अपेक्षा.

प्रा. टी. एम. पराडके
संपादक

संस्कृती
२०२५-२६

मा. कै. अजितदादा पवार साहेब

(मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य व रयत शिक्षण संस्थेचे मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य)

किर्तीमान राजधुरंदर, मातृभूमीच्या रक्षणार्थ शहीद झालेले भारतमातेचे शूरवीर,
जागतिक किर्तीचे साहित्यिक, विचारवंत, कलावंत, संशोधक, शिक्षणतज्ज्ञ, उद्योजक,
सामाजिक कार्यकर्ते, शेतकरी, संस्थेतील व महाविद्यालयातील सेवक, विद्यार्थी व त्यांचे आप्तेष्ट,
संस्थेवर प्रेम करणारे स्नेहीजण व नैसर्गिक आपत्तीत प्राण गमावलेले देशबांधव...

यापैकी दिवंगत झालेल्यांना 'संस्कृती'चे आदरपूर्वक अभिवादन!
महाविद्यालयाच्या वतीने भावपूर्ण श्रद्धांजली... अर्पण करीत आहोत!

संस्कृती
२०२५-२६

दृष्टिक्षेपात महाविद्यालय

आदिवासी दुर्गम भागात
महाविद्यालयाची
स्थापना - १९८४

महाविद्यालयास
नॅक समितीकडून
A+ (3.43 CGPA) ग्रेड प्राप्त

सुसज्ज AI लॅब

उद्योजकता विकास केंद्रातर्गत
मत्स्यपालन व प्रशिक्षणाची
मोफत सोय

मराठी वाङ्मय मंडळ, वाणिज्य
मंडळ, इतिहास विद्यार्थी मंडळ,
विज्ञान मंडळ, नियोजन मंडळ
असे सहशैक्षणिक उपक्रम

आदिवासी समाज स्वालंबी
बनविण्यासाठी Teri मार्फत
सुगंधी द्रव्यांचे उद्योगक्षम प्रशिक्षण
केंद्र

विविध शॉर्ट टर्म
कोर्सेस व स्पर्धा परीक्षा
मार्गदर्शन केंद्र

डिजीटल साक्षरता
कार्यक्रमांतर्गत मोफत आयटी
कोर्सेस व करिअर मार्गदर्शन

कमवा व
शिका योजना

प्रत्येक विभागाची
निकालाची उज्ज्वल
परंपरा

निसर्गरम्य परिसर,
पायाभूत सोयी सुविधांयुक्त,
सुसज्ज इमारत

मुंबई विद्यापीठाची
कायमस्वरूपी
संलग्नता

श्रम संस्कृती
जोपासणारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

इतिहास, अर्थशास्त्र, मराठी
विषयातून व वाणिज्य शाखेतून
पदवी शिक्षणाची सोय

इतिहास विषयातून
पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय

सायटेक सोयामेट
प्रकल्प

११ वी व १२ वी या वर्गासाठी
व्यवसायाभिमुख पदविका
अभ्यासक्रमाची सोय
(एम.सी.व्ही.सी.)

सी.ओ.सी., स्पर्धा
परीक्षा, बँकिंग, व्यवसाय
मार्गदर्शनविषयक स्वतंत्र
मार्गदर्शन कक्ष

वनस्पतीशास्त्र, प्राणीशास्त्र,
रसायनशास्त्र, भौतिकशास्त्र व
गणित या विषयातून विज्ञान
पदवीच्या शिक्षणाची सोय

समृद्ध, प्रशस्त
संगणकीकृत
ग्रंथालय

प्राध्यापकांचे
राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय
परिषदेत शोध निबंध सादर

संस्कृती
२०२५-२६

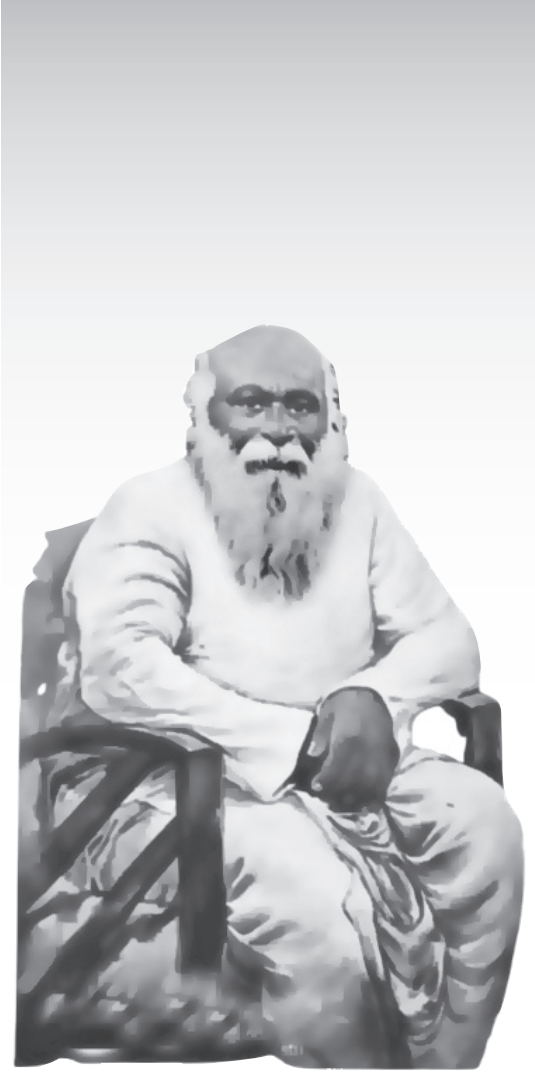
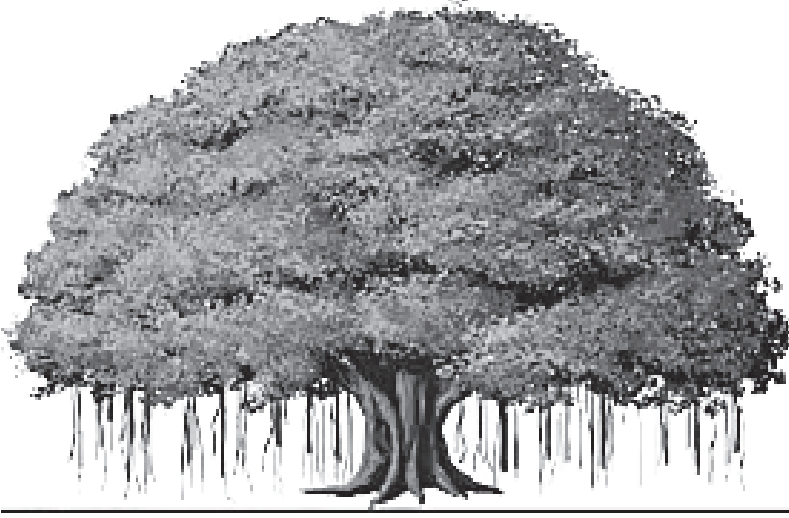

‘स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद’ – कर्मवीर
रयत शिक्षण संस्थेचे,

**लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व
वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा
ता. मोखाडा, जि. पालघर**

महाविद्यालय विकास समिती (२०२३-२४ ते २०२७-२८)

मा. खा. श्री. रामशेठ ठाकूर	चेअरमन प्रतिनिधी	चेअरमन
मा. अॅड. श्री. भगीरथ शिंदे	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा.आ. श्री. बाळाराम पाटील	संस्था प्रतिनिधी	सदस्य
मा.आ. श्री. सुनील भुसारा	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. श्री. प्रकाश निकम	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. श्री. कुणाल लाडे	स्थानिक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. प्रा. एस. ए. फुंदे	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. प्रा. टी. एम. पराडके	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. डॉ. एस. जी. मेंगाळ	समन्वयक, आय.क्यु.ए.सी.	सदस्य
मा. प्रा. व्ही. एम. मोरे	प्राचार्य नियुक्त विभाग प्रमुख	सदस्य
मा. श्री. डी. के. आहरे	शिक्षकेतर सेवक प्रतिनिधी	सदस्य
मा. प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे	प्र. प्राचार्य, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा	सचिव

रयत गीत...

रयतेमधूनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे

कर्मवीरांचे ज्ञानपीठ हे, शक्तिपीठही ठरते आहे
शाहुफुल्यांचे समानतेचे तत्त्व मानसी मुरते आहे
धर्मजातीच्या पार गांधींचे मूल्य मानवी जपतो आहे

गरिबांसाठी लेणी मोडून लक्ष्मी वहिनी झाली आई
कमवा आणि शिका मंत्र हा, तरूणाईला प्रेरक होई
स्वावलंबी वृत्ती ठेवून ज्ञानसाधना करतो आहे

दीन दलितांसाठी अण्णा, तुमची झिजली चंदनकाया
अनाथ जीवा सदा लाभली मातृहृदयी तुमची माया
शून्यामधल्या नवसृष्टीचा निर्मिक तोही ठरतो आहे

जीवनातला तिमिर जावा प्रबोधनाची पहाट व्हावी
इथे लाभले पंख लेऊनी उंच भरारी नभात घ्यावी
प्रतिभाशाली बहुजनांचा वेलू गगनी चढतो आहे
रयतेमधुनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे...

कवी - विठ्ठल वाघ

गद्य विभाग

भूभागावर कुंपण सहज घालता येतं,
पण संस्कृतीच्या प्रवाहावर
असं कुंपण घालता येत नाही
वा काठी मारून तो प्रवाह दुभंगता
येत नाही. भूमीचं विभाजन झालं
म्हणून इतिहासाचं, संस्कृतीचं
विभाजन होत नसतं. कुंपणामुळे
दुभंगलेल्या मनांवर माणसा-
माणसांमधील चिरकालीन
मूल्यंच मात करू शकतात.

- डॉ. मनीषा टिकेकर

अं त रं ग

१. माझा पदवीपर्यंतचा प्रवास !..... जगदिश खाडे (टी.वाय.बी.एस्सी.)
२. ई कॉमर्स उमिका पाबळकर (टी.वाय.बी.कॉम.)
३. भविष्यातील दुरदृष्टी : २०३० सोपान मिरके (एस.वाय.बी.कॉम.)
४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : एक महान अर्थतज्ज्ञ रोहित निकम (एस.वाय.बी.ए.)
५. आयुष्य... पुजा खुताडे (एफ.वाय.बी.ए.)
६. लोकसेवेसाठी समर्पित उत्कृष्ट नेतृत्व प्रभावी व्यक्तिमत्व :
मा. श्री. अजित दादा पवार साहेब..... प्रा. एस. आर. व्हंडे (रसायनशास्त्र विभाग)
७. सोशल मिडीया दिक्षिता राऊत (एस.वाय.बी.ए.)
८. कॉलेजचं सौंदर्य हरवतंय..... तुकाराम खुताडे (टी.वाय.बी.एस्सी.)
९. Anti-Defection Law in India Vaishnavi Gawari (T.Y.B.Sc)
१०. Ashwagandha (Withania somnifera) Reshma Shinde (T.Y. B.Sc.)
११. Digital Financial Innovation in Rural India Alisha Shaikh (T.Y. B. Com)
१२. मोखाडा तालुक्यातील ई-कॉमर्स : जाहरा कुरेशी (टी.वाय. बी.कॉम.)
ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील डिजिटल परिवर्तन
१३. Change Your Mentality..... Pranali Batre (T.Y.B.Sc.)
१४. मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवन..... उमिका पाबळकर (टी.वाय. बी.कॉम.)
१५. सर विक्रम दिघा (एस.वाय.बी.कॉम.)
१६. Green Banking..... Kalyani Dingore (T.Y.B.Com.)
१७. शैक्षणिक सहल : नांदूरमधमेश्वर वन्यजीव अभयारण्य माधुरी राऊत (टी.वाय.बी.एस्सी.)
१८. पाककृती : चविष्ट कोरूळ/ कारेळ्याची रानभाजी प्रियांका सातपुते (एफ.वाय.बी.एस्सी.)
१९. किडनी स्टोन : कारणे, लक्षणे आणि प्रतिबंधाचे उपायप्रा. डॉ. आर. ए. कवळे (रसायनशास्त्र विभाग)
२०. आयुष्य खूप सुंदर आहे..... भावेश कान्हव (टी.वाय.बी.एस्सी.)

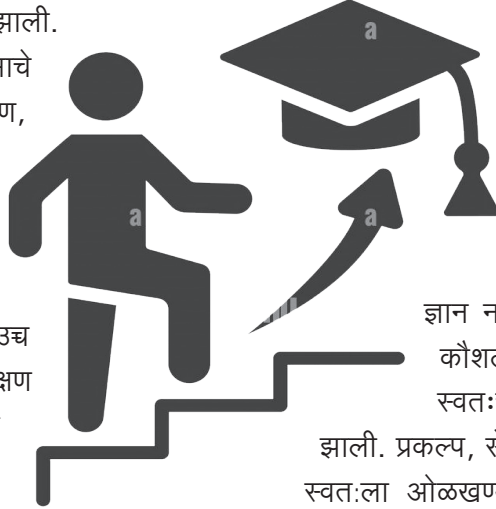
माझा पदवीपर्यंतचा प्रवास ..!

जगदिश खाडे (टी.वाय.बी.एस्सी.)

माझा पदवीपर्यंतचा प्रवास हा केवळ शिक्षणाचा नाही, तर आत्मविश्वास, संयम आणि कष्ट यांचा संगम असलेला जीवनप्रवास आहे. या प्रवासात अनेक चढ-उतार आले, पण प्रत्येक टप्प्याने मला अधिक सक्षम आणि परिपक्व बनवले.

माझ्या शैक्षणिक जीवनाची सुरवात प्राथमिक शाळेपासून झाली. त्या काळात शाळा म्हणजे खेळ, मित्र आणि शिक्षकांचे प्रेम असेच समीकरण होते. अक्षर ओळख, वाचन, लेखन यांची गोडी तेव्हाच लागली. शिक्षकांनी दिलेले संस्कार आणि पालकांचा सततचा पाठिंबा यामुळे शिक्षणाबद्दल सकारात्मक दृष्टी तयार झाली.

माध्यमिक शिक्षणाच्या टप्प्यावर अभ्यासाचे स्वरूप अधिक गंभीर झाले. परिक्षांचे दडपण, स्पर्धा आणि भविष्यातील करिअर विषयाचे प्रश्न मनात येऊ लागले. परंतु मी अपयश येणार आणि खचून जाईल, या भीतीने प्रयत्न करायला शिकलो. त्यानंतर पुढील टप्पा म्हणजे उच्च माध्यमिक शिक्षण! उच्च माध्यमिक शिक्षण हा माझ्या आयुष्यातील महत्त्वाचा वळण बिंदू ठरला. शाखा निवडताना अनेक

विचार करावे लागले. अभ्यास अधिक सखोल झाला, जबाबदाऱ्या वाढल्या, पण त्याचबरोबर आत्मविश्वासही वाढला.

पदवी शिक्षणासाठी महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर जीवनाचा नवा अध्याय सुरू झाला. इथे केवळ पुस्तकी ज्ञान नव्हे, तर व्यावहारिक अनुभव, सादरीकरण कौशल्य, संघात काम करण्यासाठी सवय आणि स्वतःचे विचार मांडण्यासाठी क्षमता विकसीत झाली. प्रकल्प, सेमिनार, परीक्षा आणि उपक्रम यांमधून मला स्वतःला ओळखण्याची संधी मिळाली. कधी यश मिळाले, कधी अडचणी आल्या, पण प्रत्येक अनुभवातून काहीतरी शिकायला मिळाले.

शाळेपासून स्वप्नांना पंख मिळाले, कर्तृत्वाच्या वाटेवर धैर्य उगवले. परिक्षा, संघर्ष सारे सोसले, आज पदवी हाती आली आणि आयुष्य घडले. आज पदवीपर्यंतचा हा प्रवास मागे वळून पाहताना समाधान देतो. या प्रवासात पालकांचे मार्गदर्शन, शिक्षकांचे प्रोत्साहन आणि मित्रांची साथ अमूल्य ठरली. या शिक्षण प्रवासाने मला केवळ पदवीच दिली नाही, तर जीवनाला सामोरे जाण्याचे बळ, सकारात्मक दृष्टिकोन आणि उज्वल भविष्यासाठीची तयारीही करून दिली आहे.

...

संस्कृती

२०२५-२६

१३

ई कॉमर्स

उमिका पाबळकर (टी.वाय.बी.कॉम.)

ई- कॉमर्स (E-Commerce) ची' संकल्पना सर्वप्रथम १९७० च्या दशकाच्या शेवटी आणि १९८० च्या दशकाच्या सुरुवातीस उदयास आली. परंतु ती खऱ्या अर्थाने १९९० च्या दशकापासून लोकप्रिय झाली. १९९० चे दशक इंटरनेटचा व्यावसायिक वापर सुरू झाल्यानंतर ई-कॉमर्सला खऱ्या अर्थाने चालना मिळाली. कंपन्यांनी जाहिरात, विक्री आणि उत्पादन समर्थनासाठी इंटरनेटचा वापर करण्यास सुरुवात केली. यात ऑनलाइन प्लॅटफॉर्म जसे कि वेबसाइट्स आणि ॲप्सचा वापर होतो. ई-कॉमर्समुळे व्यवसाय आणि ग्राहक भौगोलिक अडथळे न जुमानता व्यवहार करू शकता. ज्यामुळे व्यवसाय वाढतो आणि ग्राहकांना अधिक सोयीसुविधा मिळतात. ई-कॉमर्सचे अनेक प्रकार आहेत. जसे की (B2B) व्यवसाय- ते व्यवसाय, (B2B) व्यवसाय- ते- ग्राहक (C2C) ग्राहक ते ग्राहक.

• **(B2B) व्यवसाय ते व्यवसाय:-** एक व्यवसाय दुसऱ्या व्यवसायाला वस्तु किंवा सेवा विकतो. या सेवा किंवा वस्तु ऑनलाइन खरेदी-विक्री होते. उदा. उत्पादन करणारी कंपनी कच्चा माल विकण्यासाठी दुसऱ्या कंपनीशी ऑनलाइन व्यवहार करते.

• **(B2C) व्यवसाय-ते-ग्राहक :** या प्रकारात व्यवसाय थेट ग्राहकांना ऑनलाइन वस्तू किंवा सेवा विकतात. B2C बिजनेस टू कंज्युमर shopify आणि Amazon.in, Flipkart सारख्या शॉपिंग वेबसाइट्स हे याचे उत्तम उदाहरण आहेत. यात व्यवसाय होणार ग्राहकांपर्यंत पोहचतो. तो हि ऑनलाइन वस्तु किंवा सेवाच्या रूपात म्हणून हे लोकप्रिय आहे.

• **(C2C) ग्राहक-ते ग्राहक :** यामध्ये ग्राहक एकमेकांना ऑनलाइन वस्तू किंवा सेवा विकतात. उदा eBay सारख्या प्लॅटफॉर्मवर जुन्या वस्तूंची विक्री करणे.

• **(C2B) ग्राहक-ते-व्यवसाय :** या प्रकारात ग्राहक व्यवसायांना सेवा किंवा उत्पादने देतात. यामध्ये फ्रीलान्सर, ग्राफिक डिझायनर, किंवा ब्लॉगर्ससारखे व्यावसायिक काम करतात. आपल्या सेवा कंपन्यांना विकतात.

• **(B2A) व्यवसाय-ते-प्रशासन :** यात कंपन्या, सरकारी प्रशासनाला इलेक्ट्रॉनिक सेवा किंवा उत्पादने विकतात, जसे की शासकीय निविदांसाठी अर्ज करणे, किंवा ई-प्रोक्योरमेंट.

ग्राहकांसाठी फायदे :-

सोय :- ग्राहक घरबसल्या २४ तास कधीही खरेदी करू शकतात. वस्तूंची मोठी श्रेणी :- ई कॉमर्समुळे ग्राहकांना जगभरातील विविध उत्पादने उपलब्ध होतात.

वेळेची बचत :- प्रत्यक्ष दुकानात जाण्याची गरज नसल्याने वेळेची बचत होते.

सुलभता :- विविध ऑनलाइन प्लॅटफॉर्ममुळे

खरेदी प्रक्रिया सोपी होते.

विक्रेत्यांसाठी फायदे :-

जागतिक, पोहोच :- स्थानिक विक्रेत्यांना जगभरातील ग्राहकांपर्यंत पोहोचणे शक्य होते.

कमी खर्च :- भौतिक स्टोअर उघडण्यासाठी लागणाऱ्या खर्चापेक्षा ऑनलाइन व्यवसाय सुरू करण्यासाठी कमी खर्च येतो.

व्यवसायाची वाढ :- व्यवसाय नैतिक मर्यादांशिवाय वाढवता येतो आणि स्केलेबल (Scalable) असतो.

थेट ग्राहक :- काही मॉडेल्समध्ये (O2C) व्यवसाय थेट ग्राहकांना उत्पादने विकू शकतात, ज्यामुळे मध्यस्थांचा खर्च वाचतो

मोठा ग्राहक वर्ग :- Amazon सारख्या प्लॅटफॉर्मवर कोट्यवधी ग्राहक असल्यामुळे मोठा ग्राहक वर्ग मिळतो.

ई- कॉमर्समध्ये वस्तूंच्या खरेदी-विक्रीबरोबरच व्यावसायिक माहितीची देवाण घेवाणही केली जाते. ई-कॉमर्समध्ये सेवा जसे कि ई-बँकिंग, ई-तिकीट रिझर्वेशन, ऑनलाइन शॉपिंग ई- इनकम टॅक्स रिटर्न, ई- रिचार्ज यांसारखे सेवा. ई- कॉमर्सला इलेक्ट्रॉनिक कॉमर्स' असेही म्हणतात आणि यात ऑनलाइन व्यवहार, आर्थिक व्यवहार आणि डेटा हस्तांतरण यांचा समावेश असतो. ई-कॉमर्स व्यवसायांना भौतिक दुकानांची गरज नसते, त्यामुळे ते जगभरातील ग्राहकांना सेवा देऊ शकतात. ई-कॉमर्स हा लोकप्रिय आहे.

● ● ●

संस्कृती
२०२५-२६

भविष्यातील दुरदृष्टी : २०३०

सोपान मिरके (एस.वाय.बी.कॉम.)

Direct selling Bussiness

भारत हा विकसनशील देश आहे. देशात वेगाने वाढणारी अर्थव्यवस्था निर्माण झालेली असून ए.आय. व रोबोटचा वापर होताना दिसत आहे. भविष्यातील दृष्टीकोन लक्षात घेता शिक्षण क्षेत्रातील युवकांना संधी कमी होत आहे. तरुण युवकांना रोजगार प्राप्त होत नाही. यामुळे औद्योगिक जागांचा विकास होणे महत्वाचे आहे. आहे. यामुळे Direct selling Bussiness हे एक वरदान आहे

डायरेक्ट सेलिंग म्हणजे कंपनीमध्ये तयार होणारे उत्पादन कोणत्याही मध्यस्थ व्यापाऱ्याला, घाऊक व्यापाऱ्याला व किरकोळ व्यापाऱ्याला न विकता ऑनलाइन विक्रेता भेट ऑनलाइन पद्धतीने ग्राहकाला विकणे होय. यामुळे मधला खर्च कमी होतो व वस्तुचा किंमत कमी होण्यास मदत होते. सध्याची परिस्थिती बघता फॅक्टरी कंपनी वेअर हाऊस शॉपकिपर मार्केट अशा प्रकारे वस्तु

ग्राहकांपर्यंत पोहोचवली जाते. परंतु यामुळे खर्च निर्माण होतो व वस्तूची किंमत वाढते. मध्यस्थ भागी जो पैसा आहे, तो इतर व्यक्तींना न मिळता ग्राहकाला मिळाला पाहिजे. यामुळे वस्तु स्वस्त होण्यास मदत होते व याचा परिपूर्ण फायदा ग्राहकाला होतो. उदा. फॅक्टरीमध्ये विशिष्ट वस्तु ३२ मध्ये तयार होते.

कंपनीमध्ये ही वस्तु आल्यानंतर त्या वस्तुची किंमत ५ रु. होते.

वेअर हाऊसमध्ये आल्यानंतर ६ रु. किंमत होते.

शॉपकिपर ७ रु. किंमत

ग्राहकाला ती वस्तु ८ रु. मिळते

जी

वस्तु ३ रु. मध्ये निर्माण होते. तिच वस्तु ग्राहकाला ८ रु. मिळते. हि समस्या सोडवण्यासाठी डायरेक्ट सेलिंग बिझनेस महत्वाचे पाऊल आहे. डायरेक्ट सेलिंग व्यक्ती ब्रँडसाठी स्वतः वितरक व सल्लागार बनतात. ते इतर व्यक्तींना सोशल नेटवर्कद्वारे उत्पादन विकतात. जो विकणारा फ्लॅटफॉर्म असतो, त्यांना रकमेनुसार कमिशन मिळत असते. डायरेक्ट सेलिंग बिझनेसची मुख्य वैशिष्ट्य म्हणजे मध्यस्थांना काढून टाकणे व विक्रेता व ग्राहक यांच्यामध्ये प्रत्यक्ष,

अप्रत्यक्ष ऑनलाइन व्यवहार करणे समाविष्ट आहे. डायरेक्ट सेलिंग बिझनेसमध्ये स्वतःची सिस्टिम निर्माण करून उत्पन्न मिळवता येते. सिस्टिममध्ये आपल्याला बिझनेस पार्टनर तयार करायचे असतात. डायरेक्ट सेलिंग बिझनेस मार्केटिंगचा एक पैलू असून, यामध्ये नेटवर्किंग निर्माण करणे महत्वाचा मुद्दा आहे.

संस्कृती

२०२५-२६

१५

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : एक महान अर्थतज्ज्ञ

रोहित निकम (एस.वाय.बी.ए.)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे नाव घेताच आपल्या डोळ्यांसमोर उभे राहते ते भारताचे संविधान शिल्पकार, मानवतावादी विचारवंत, समाजसुधारक व द्रष्टा नेतृत्व. पण त्याचबरोबर बाबासाहेब हे एक सक्षम अर्थतज्ञ होते हे अनेकांना माहीत नसते. अर्थशास्त्रातील त्यांचे शिक्षण संशोधन आणि धोरणात्मक विचार राष्ट्रनिर्मितीत अत्यंत मोलाचे ठरले. एका व्यापक अर्थाने पाहिल्यास भारताचा आधुनिक आर्थिक विकास हा बाबासाहेबांनी मांडलेल्या संकल्पनांचा मार्गदर्शक ठरला आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी कोलंबिया विद्यापिठातून अर्थशास्त्र विषयातील एम.ए. आणि पीएच. डी. पदवी प्राप्त केली. अर्थव्यवस्थेतील 'समस्या', विषमता व समाजातील आर्थिक शोषण यावर त्यांचा सखोल अभ्यास होता. Administration and Finance of the East india company तसेच The Evolution of provincial Finance in British india, या त्यांच्या शोधप्रबंधातून भारतीय वित्त व्यवस्थेची उत्क्रांती, करप्रणाली, आर्थिक धोरण यांचे विस्तृत विश्लेषण दिसते.

भारतीय आर्थिक रचनेत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे योगदान अमूल्य आहे. जलसंधारणाच्या क्षेत्रात त्यांनी नदीजोड प्रकल्पाचा विचार मांडला होता. दृष्काळग्रस्त भागांना दिलासा मिळावा आणि कृषीक्षेत्राला बळकटी मिळावी, यासाठी पाणीव्यवस्थापन सिंचन यांवर त्यांनी विशेष भर दिला. रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या स्थापनेत बाबासाहेबांनी दिलेल्या शिफारसी महत्वपूर्ण ठरल्या. रॉयल कमिशन ऑन इंडियन करंसी अँड फायनान्स समितीसमोर मांडलेले त्यांचे विचार पुढे RBI च्या स्थापनेचा पाया बनले.

कामगार व उद्योग क्षेत्राच्या उन्नतीसाठी ते सदैव आग्रही होते. आठ तासांचा कामगार कायदा, खाण कामगारांचे हक्क, किमान वेतन, सामाजिक सुरक्षा, विमा योजना अशा अनेक सुधारणांसाठी त्यांची भूमिका निर्णायक ठरली. आर्थिक प्रगतीसाठी शिक्षणाचे महत्व त्यांनी वेगाने ओळखले, म्हणूनच शिक्षण हा समाजाचा श्वास आहे, असा निर्धार त्यांनी मांडला.

बाबासाहेबांचे अर्थशास्त्र हे केवळ आकडे, कर किंवा वित्तपुरते मर्यादीत नव्हते. ते सामाजिक न्यायाशी एकरूप होते. समाजातील सर्व घटकांना आर्थिक संधी मिळाली पाहिजे. समानता निर्माण झाली पाहिजे आणि प्रत्येक व्यक्ती आर्थिकदृष्ट्या सक्षम झाली पाहिजे, हाच

त्यांचा मुलमंत्र होता. म्हणूनच त्यांच्या आर्थिक विचारांनी समाजरचनेस नवी दिशा दिली.

आज जागतिकीकरणाच्या युगात भारत जलद गतीने प्रगती करत आहे. पण आर्थिक समानतेचे आव्हान अद्यापही कायम आहे. या पार्श्वभूमीवर डॉ. बाबासाहेबांचे आर्थिक विचार, अधिकच मार्गदर्शक वाटतात. स्वाभिमान, शिक्षण उद्योग आणि आर्थिक स्वावलंबन हा त्यांचा संदेश नव्या पिढीला प्रेरक आहे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे व्यक्तिमत्त्व अनेक पैलूंनी संपन्न होते, परंतु त्यांचा अर्थशास्त्रातील अभ्यास, संशोधन आणि राष्ट्राच्या आर्थिक धोरणांवरील प्रभाव पाहता ते एक महान अर्थतज्ज्ञ म्हणून सदैव स्मरणात राहतील. त्यांच्या विचारांमधून प्रेरणा घेत आजचा युवक समाज व राष्ट्र उभारणीच्या कार्यात सक्रियपणे सहभागी होऊ शकतो. त्यांच्या अर्थनीतीचे अनुकरण म्हणजे समृद्ध, न्याय आणि प्रगत भारताकडे टाकलेले भक्कम पाऊल होय.

● ● ●

आयुष्य ...

पुजा खुताडे (एफ.वाय.बी.ए.)

आयुष्य हे असचं असतं कधी आनंद, तर कधी हे दुःख. कधी हसू तर कधी रडू, कधी यश तर कधी अपयश म्हणून आयुष्य हे हसत-खेळत जगायचं असतं. आयुष्यात खुप फसवणुक आणि विश्वासघात होतात. पण आपण खचून जायचं नसतं. कारण हे विश्वासघात आणि फसवणुकीचं आपल्याला शिकवतात, की हे आयुष्य कसं जगायचं असतं ते आणि आयुष्य जगतांना एक वेगळीच मज्जा असते. कारण गेलेले दिवस हे परत कधीच येत नसतात. म्हणून आयुष्य हे हसत, खेळत, रडत, पडत, सुखदुःखात जगायचं असतं. फुलांचा जसा सुंदर व निर्मळ असा वास असतो आणि त्यांच्या कळ्या जणू स्वर्गच सेम फुलांच्या सुगंधासारख्याच- आयुष्याचाही वास असतो. पण तो आपल्याला ओळखता येत नाही. फुलाला जसे काटे असतात तसेच आपण आयुष्य जगतांना आपल्या वाटेला ही काटे येत असतात. आयुष्य खुप सुंदर आहे आणि ते कसं जगायचं माणसं शिकवतातचं म्हणून आपण विचार करायचा नाही.

Life Education is a Beautiful But

Education is a Powerful.

आणि हा माणसांचा तर अजिबातचं विचार नाही करायचा ते तर नेहमी म्हणतंच असतात. हा असचं वागला, तो तसंच वागला हा असंच बोलला, त्याने फसवलं, त्याने विश्वासघात केला, अरे किती त्रास करून घ्यायचा स्वतःला. कोण कसं वागला या विचारात स्वतःलाच त्रास करून घेण्यापेक्षा आपण पुढे कसं वागायचं आणि कसं जगायचं याचा विचार करायचा. आणि आपल्या आयुष्याच्या पुढच्या प्रवासाला सुरुवात करायची. लोकांना बोलून द्यायचं काय बोलायचं ते. आपण आपल्या कामात व्यस्त राहायचं. मित्रांना सर्वच माणसं वाईट असतात असं नाही; पण अनुभव आहे म्हणून सांगते जे आपले जवळचे माणसं असतात ना नेहमी तिच माणसं आपल्या जिकण्यापेक्षा हरण्याची वाट जास्त बघत असतात.

म्हणून लोकांचा विचार करणं सोडून द्या, आपल्या स्वतः वर विश्वास ठेवून आपापल्या कामात व्यस्त व्हायचं आणि आपलं

आयुष्य आनंदाने जगायचं. पण कोणतीच माणसं वाईट नसतात. फक्त त्यांचे विचार आणि वाईट सवयी असतात, म्हणून कुणालाच दोष घ्यायचा नाही, आणि आयुष्य जगतांना आपण कुणासोबत कसं वागायचं, कसं बोलायचं, आणि कसं राहायचं हे आपल्यावर अवलंबून असतं हे आपण ठरवायचं असतं. आणि हा माणसांचा उल्लेख म्हणजे माणसाच्या शरीरावरचा उल्लेख कधीच करायचा नाही. कारण माणूस दिसायला कसा पण असो त्याचे संस्कार आणि स्वभाव आणि वागणूक आवडली ना की समोरचा माणूस नक्कीच आवडतो. कारण माणसाच्या चेहऱ्यापेक्षा त्याच संस्कार आणि स्वभाव खूप महत्वाचे असतात.

मित्रांनो, स्पर्धा जर स्वतःशी असेल ना तर येणारी प्रत्येक संकटे माणूस कोणत्याही परिस्थितीत पार करू शकतो. फक्त स्वतःवर विश्वास ठेवा, आणि कोणत्या वयात शिकायचं, कोणत्या वयात कमवायचं हे वय नाही, तर परिस्थिती ठरवते. मित्रांनो, आयुष्यात हरायचं, पडायचं, लढायचं, रडायचं पण स्वतःला कधी फसवू नका.. तुझ्या आयुष्याचा तुच शिल्पकार आहेस!

...

लोकसेवेसाठी समर्पित उत्कृष्ट नेतृत्व व प्रभावी व्यक्तिमत्व : मा. श्री. अजितदादा पवार साहेब

(मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य व रयत शिक्षण संस्थेचे मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य)

प्रा. एस. आर. व्हंडे (रसायनशास्त्र विभाग)

स्व. श्री. अजित दादा पवार यांनी

आपल्या सार्वजनिक जीवनाची सुरुवात सहकार चळवळीतून केली. सन १९८२ मध्ये सहकारी संस्थांच्या माध्यमातून सामाजिक कार्यास सुरुवात तसेच १९९१ मध्ये पुणे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे अध्यक्ष म्हणून निवड. याच काळात ते बारामती लोकसभा मतदारसंघातून खासदार म्हणून निवडून आले. त्यानंतर त्यांनी राजकारणात सक्रिय प्रवेश केला आणि बारामती विधानसभा मतदारसंघाचे आमदार म्हणून सातत्याने जनतेचा विश्वास संपादन केला. मा. अजित दादा पवार हे महाराष्ट्रातील अत्यंत अनुभवी आणि प्रभावशाली नेते मानले जातात. त्यांनी विविध महत्त्वाची मंत्रीपदे भूषवली आहेत: जलसंपदा (सिंचन) मंत्री, कृषी मंत्री, अर्थ व नियोजन मंत्री, ऊर्जा मंत्री व ग्रामविकास मंत्री या जबाबदाऱ्यांमधून त्यांनी शेती सिंचन प्रकल्प, ग्रामीण पायाभूत सुविधा, अर्थसंकल्पीय नियोजन आणि ऊर्जाविकास यामध्ये महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. मा. अजित पवार यांनी महाराष्ट्र राज्याचे उपमुख्यमंत्री म्हणून अनेक वेळा काम केले आहे. विविध राजकीय परिस्थितींमध्ये त्यांनी प्रशासनाची धुरा समर्थपणे सांभाळली. म्हणून त्यांची ओळख ही एक कडक प्रशासक, वेगवान निर्णयक्षमता घेणारा व कामावर भर देणारा नेता म्हणून संपूर्ण राज्यात आहे. मा. अजित पवार हे सामान्य जनतेशी थेट संवाद साधणारे नेते म्हणून ओळखले जातात. त्यांनी जनतेच्या तक्रारी ऐकण्यासाठी जनता दरबार घेतला. तसेच दुष्काळग्रस्त भागांसाठी पाणीपुरवठा योजना, त्याचप्रमाणे शेतकरी, सहकारी संस्था व युवकांसाठी मार्गदर्शन व सहकार, शिक्षण, शेती आणि ग्रामीण विकास या क्षेत्रांमध्ये त्यांचे योगदान विशेष उल्लेखनीय आहे. सुंदर नेतृत्वशैली व उत्तम व्यक्तिमत्व “दादा” या नावाने ओळखले जाणारे अजित पवार हे स्पष्टवक्ते, शिस्तप्रिय व परिणामकारक प्रशासन करणारे असे नेतृत्वगुण असलेले नेते मानले जातात. राजकीय आयुष्यात अनेक आव्हाने, टीका व अडचणींचा सामना केला; मात्र त्यातून अधिक ताकदीने ते पुढे आले.

मा. अजित अनंतराव पवार यांचे संपूर्ण जीवन हे लोकसेवा, प्रशासन आणि ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासासाठी समर्पित राहिले आहे. त्यांची राजकीय कारकीर्द ही अनुभव, कार्यक्षमता आणि जनाधार यांचे उत्तम उदाहरण मानली जाते. मा. अजित पवार यांचे संपूर्ण सार्वजनिक जीवन हे सामान्य जनतेच्या प्रश्नांशी थेट जोडलेले राहिले आहे. ग्रामीण भागातील शेतकरी कुटुंबात वाढ झाल्यामुळे लोकांच्या अडचणी, अपेक्षा आणि गरजा त्यांनी जवळून अनुभवल्या. त्यामुळेच त्यांच्या राजकारणाचा केंद्रबिंदू नेहमी लोकसेवा राहिला. ते नेहमी सांगतात की राजकारण हे सत्ता मिळवण्यासाठी

नसून समाजातील शेवटच्या घटकापर्यंत विकास पोहोचवण्यासाठी असते. या भूमिकेतून त्यांनी सातत्याने जनतेच्या हिताचे निर्णय घेतले. अजित पवार हे महाराष्ट्रातील कठोर, शिस्तप्रिय आणि निर्णयक्षम प्रशासक म्हणून ओळखले जातात. जलद निर्णय प्रक्रिया प्रशासकीय कामकाजात विलंब न करता त्वरित निर्णय घेण्यावर भर अधिकाऱ्यांकडून वेळेत काम पूर्ण करून घेण्याची कार्यपद्धती, अर्थसंकल्पीय शिस्त अर्थमंत्री म्हणून त्यांनी विकासाभिमुख अर्थसंकल्प मांडले. शेती, सिंचन, ग्रामीण विकास व पायाभूत सुविधा यांना प्राधान्य मर्यादित संसाधनांतून जास्तीत जास्त विकास साधण्याचा प्रयत्न ग्रामीण महाराष्ट्रासाठी पाणी ही सर्वात मोठी समस्या आहे, हे ओळखून अजित पवार यांनी जलसंपदामंत्री म्हणून महत्त्वपूर्ण कामगिरी केली. मोठे, मध्यम व लघु सिंचन प्रकल्प पूर्णत्वास नेणे, दुष्काळग्रस्त भागात पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी योजना, कालवे, धरणे, बंधारे यांद्वारे शेतीसाठी पाण्याची उपलब्धता, “पाणी अडवा-पाणी जिरवा” संकल्पनेला बळ यामुळे अनेक ग्रामीण भागात शेती उत्पादनात वाढ झाली. शेतकऱ्यांचे जीवनमान उंचावले. शेती हा ग्रामीण महाराष्ट्राचा कणा आहे. अजित पवार यांनी कृषीमंत्री म्हणून शेतकऱ्यांच्या हितासाठी अनेक निर्णय घेतले. पीक उत्पादन वाढीसाठी आधुनिक शेती तंत्रज्ञानाचा प्रसार शेतकऱ्यांना बीज, पाणी व कर्ज उपलब्धतेवर भर, सहकारी साखर कारखाने, दूध संघ, कृषी सहकारी संस्थांना पाठबळ, नैसर्गिक आपत्तीग्रस्त शेतकऱ्यांसाठी मदत व नुकसानभरपाई त्यांचे धोरण नेहमी शेतकरी केंद्रित राहिले आहे. अजित पवार हे सहकार क्षेत्रातील अनुभवी नेतृत्व मानले जातात. सहकारी बँका, साखर कारखाने, दूध संघ यांचे बळकटीकरण ग्रामीण अर्थव्यवस्थेला स्थैर्य देण्यासाठी सहकाराचा उपयोग रोजगारनिर्मितीत सहकारी संस्थांची भूमिका वाढवणे, सहकारामुळे ग्रामीण भागात आर्थिक स्वावलंबन निर्माण होण्यास मदत झाली. ग्रामीण भागाचा सर्वांगीण विकास साधण्यासाठी त्यांनी पुढील बाबींवर भर दिला: ग्रामीण रस्ते, बीजपुरवठा व पाणी योजना, शाळा, महाविद्यालये, आरोग्य केंद्रे, ग्रामीण युवकांसाठी शिक्षण व रोजगाराच्या संधी यामुळे गावांचा चेहरामोहरा बदलण्यास मदत झाली.

मा. अजित पवार हे जनतेच्या प्रश्नांसाठी सहज उपलब्ध असणारे नेते म्हणून ओळखले जातात. जनता दरबार थेट भेटीगाठी स्थानिक समस्यांवर त्वरित तोडगा यामुळे जनतेमध्ये विश्वास आणि आपुलकी निर्माण झाली. लोकसेवा, प्रशासन आणि ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासासाठी अजित पवार यांचे योगदान हे बहुआयामी, प्रभावी आणि दीर्घकालीन स्वरूपाचे आहे. त्यांचे नेतृत्व हे अनुभव, कार्यक्षमता, लोकाभिमुखता यांचे उत्तम उदाहरण मानले जाते. श्री. अजित अनंतराव पवार यांचा जन्म २२ जुलै १९५९ रोजी

संस्कृती

२०२५-२६

देऊळगाव प्रवरा (ता. राहुरी, जि. अहमदनगर) येथे झाला. ग्रामीण भागातील शेतकरी कुटुंबात वाढ झाल्यामुळे लहानपणापासूनच त्यांना शेती, पाणीटंचाई, सहकार आणि ग्रामीण विकास यांचे वास्तव अनुभवता आले. त्यांचे शिक्षण वाणिज्य शाखेतील पदवी (B.Com.) पर्यंत झाले असून, प्रशासन व अर्थकारण याबाबतची समज त्यातून अधिक प्रगल्भ झाली. महाराष्ट्राच्या राजकीय व सामाजिक जीवनात लोकसेवा आणि विकासाभिमुख प्रशासनाची ठळक छाप उमटवणाऱ्या नेत्यांमध्ये श्री. अजित पवार यांचे नाव विशेष आदराने घेतले जाते. ग्रामीण भागात शेतकरी, कष्टकरी आणि सामान्य जनतेच्या समस्या अगदी जवळून अनुभवल्या. या अनुभवांवर आधारलेले त्यांचे संपूर्ण सार्वजनिक जीवन हे लोकहितासाठी समर्पित राहिले आहे.

अजित अनंतराव पवार यांनी राजकारणाला सत्तेचे साधन न मानता लोकसेवेचे प्रभावी माध्यम म्हणून स्वीकारले. त्यांनी सहकार चळवळीतून कार्याची सुरुवात केली आणि हळूहळू राज्याच्या राजकारणात एक प्रभावी नेतृत्व म्हणून स्थान मिळवले. सामान्य माणसाच्या प्रश्नांकडे गांभीर्याने पाहणे आणि त्यावर ठोस उपाययोजना करणे ही त्यांची कार्यशैली राहिली आहे. प्रशासनाच्या क्षेत्रात अजित पवार हे कठोर, शिस्तप्रिय आणि निर्णयक्षम प्रशासक म्हणून ओळखले जातात. मंत्रीपदे भूषविताना कामात पारदर्शकता, वेग आणि परिणामकारकता यावर भर दिला. अर्थमंत्री म्हणून त्यांनी विकासाभिमुख अर्थसंकल्प सादर करून शेती, सिंचन, ग्रामीण विकास आणि पायाभूत सुविधांचा विशेष प्राधान्य दिले. मर्यादित संसाधनांचा योग्य वापर करून लोकांपर्यंत विकास पोहोचवण्याचा प्रयत्न केला. ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासात सिंचन आणि जलसंपदा क्षेत्रातील योगदान महत्त्वाचे मानले जाते. दुष्काळ आणि पाणीटंचाई ही राज्यातील मोठी समस्या लक्षात घेऊन त्यांनी धरणे, कालवे, बंधारे आणि जलसंधारण प्रकल्प राबविण्यावर भर दिला. पाण्याची उपलब्धता वाढल्यामुळे शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात सुधारणा झाली. शेती हा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचा कणा असल्याने अजित पवार यांनी शेतकऱ्यांच्या हितासाठी अनेक निर्णय घेतले. कृषी विकासासाठी आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर, वीज व पाण्याची सुविधा, पीक कर्ज आणि नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी मदत व नुकसानभरपाई यावर त्यांनी विशेष लक्ष केंद्रित केले. त्यामुळे शेतकऱ्यांना आर्थिक आधार मिळण्यास मदत झाली. सहकार चळवळीतही त्यांचे योगदान उल्लेखनीय आहे. सहकारी बँका, साखर कारखाने आणि दूध संघ यांच्या माध्यमातून ग्रामीण भागात रोजगारनिर्मिती आणि आर्थिक स्थैर्य निर्माण झाले. सहकारामुळे ग्रामीण समाजाला स्वावलंबनाची दिशा मिळाली. ग्रामीण पायाभूत सुविधांचा विकास हा त्यांच्या कार्याचा आणखी एक महत्त्वाचा भाग आहे. ग्रामीण रस्ते, वीजपुरवठा, पिण्याच्या पाण्याच्या योजना, शाळा, महाविद्यालये आणि आरोग्य केंद्रे यामुळे गावांचा सर्वांगीण विकास साधण्यास मदत झाली. जनतेशी थेट संवाद साधून त्यांच्या समस्या ऐकणे आणि सोडवणे ही त्यांची लोकाभिमुख कार्यपद्धती आहे. एकूणच पाहता, अजित पवार यांचे योगदान हे लोकसेवा, सक्षम प्रशासन आणि ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासाशी अविभाज्यपणे जोडलेले आहे. त्यांच्या कार्यामुळे अनेक ग्रामीण भागांचा कायापालट झाला असून, ते महाराष्ट्राच्या विकासाप्रक्रियेतील एक महत्त्वाचे आणि प्रभावी नेतृत्व म्हणून ओळखले जातात. आज शब्द संपतात, पण विश्वास मात्र अधिक दृढ होतो, दादा म्हणे जनता, आणि तोच सन्मान त्यांच्या वाट्याला येतो.

मा. श्री. अजितदादा पवार यांनी रयत शिक्षण संस्थेसाठी केलेली कार्ये व योगदान :

महाराष्ट्राच्या सामाजिक व शैक्षणिक इतिहासात रयत शिक्षण संस्था ही एक अग्रगण्य व समाजपरिवर्तनाची चळवळ म्हणून ओळखली जाते. “कमवा आणि शिका” या तत्त्वावर आधारित या संस्थेने ग्रामीण, गरीब व वंचित घटकांपर्यंत शिक्षण पोहोचवण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य केले आहे. या महान परंपरेला पुढे नेण्यासाठी विविध समाजाभिमुख नेत्यांचे योगदान लाभले असून, श्री. अजित अनंतराव पवार यांनीही सार्वजनिक भूमिकेतून रयत शिक्षण संस्थेच्या कार्याला महत्त्वाचे पाठबळ दिले आहे. मा. अजित अनंतराव पवार हे ग्रामीण महाराष्ट्रातून पुढे आलेले नेतृत्व असल्यामुळे शिक्षणाचे सामाजिक महत्त्व त्यांना प्रकर्षाने जाणवते. शिक्षणाशिवाय सामाजिक परिवर्तन शक्य नाही, ही भूमिका त्यांनी नेहमी मांडली आहे. राज्य शासनात विविध पदांवर कार्यरत असताना त्यांनी शिक्षण क्षेत्रासाठी अनुकूल धोरणांना प्राधान्य दिले. याचा लाभ रयत शिक्षण संस्थेच्या शाळा व महाविद्यालयांमधील हजारो विद्यार्थ्यांना अप्रत्यक्षपणे झाला.

रयत शिक्षण संस्थेतील बहुसंख्य विद्यार्थी हे ग्रामीण व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील असल्यामुळे शिष्यवृत्ती, शुल्क सवलत, वसतिगृह सुविधा आणि विद्यार्थ्यांच्या कल्याणकारी योजना अत्यंत महत्त्वाच्या ठरतात. अजित पवार यांनी राज्यस्तरीय धोरणांद्वारे अशा योजनांना पाठिंबा दिला. परिणामी, रयत शिक्षण संस्थेतील अनेक विद्यार्थ्यांना शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक आर्थिक आधार मिळाला. शैक्षणिक पायाभूत सुविधांचा विकास हा गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचा पाया असतो. ग्रामीण व अर्धशहरी भागातील शाळा-महाविद्यालयांसाठी इमारती, प्रयोगशाळा, ग्रंथालये आणि क्रीडा सुविधा उभारण्यासाठी शासनाच्या विविध योजनांमधून निधी उपलब्ध करून देण्यावर भर देण्यात आला. रयत शिक्षण संस्थेच्या अनेक घटकांना या धोरणांचा लाभ होऊन अध्यापन व अध्ययन प्रक्रियेची गुणवत्ता वाढली. रयत शिक्षण संस्थेचे तत्त्वज्ञान हे समता, सामाजिक न्याय आणि शिक्षणाद्वारे सक्षमीकरण यांवर आधारित आहे. अजित पवार यांनीही आपल्या सार्वजनिक जीवनात मागासवर्गीय, ग्रामीण आणि पहिल्या पिढीतील विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षणाच्या संधी वाढवण्यावर भर दिला. त्यामुळे संस्था आणि त्यांच्या विचारधारेत सुसंगती दिसून येते. याशिवाय, रयत शिक्षण संस्थेच्या विविध शैक्षणिक, सामाजिक व सांस्कृतिक उपक्रमांना लोकप्रतिनिधी म्हणून नैतिक व सार्वजनिक समर्थन देऊन त्यांनी संस्थेच्या कार्याला बळ दिले. शिक्षणाबरोबरच रोजगाराभिमुख कौशल्य विकास आवश्यक आहे, या भूमिकेतून कौशल्याधारित व व्यावसायिक शिक्षणाला प्रोत्साहन देण्यात आले, ज्याचा फायदा रयत शिक्षण संस्थेतील विद्यार्थ्यांच्या भविष्यातील करिअरला झाला. एकूणच पाहता, थेट प्रशासकीय सहभागापेक्षा धोरणात्मक पाठबळ, शैक्षणिक योजनांचे समर्थन आणि ग्रामीण शिक्षणाच्या विचारधारेला प्रोत्साहन या माध्यमातून अजित अनंतराव पवार यांनी रयत शिक्षण संस्थेच्या कार्याला महत्त्वाचे योगदान दिले आहे. शिक्षणाद्वारे सामाजिक परिवर्तन घडवण्याच्या रयत शिक्षण संस्थेच्या ध्येयाशी त्यांची भूमिका सुसंगत ठरते आणि म्हणूनच हे योगदान महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक प्रगतीसाठी महत्त्वाचे मानले जाते.

सोशल मिडीया

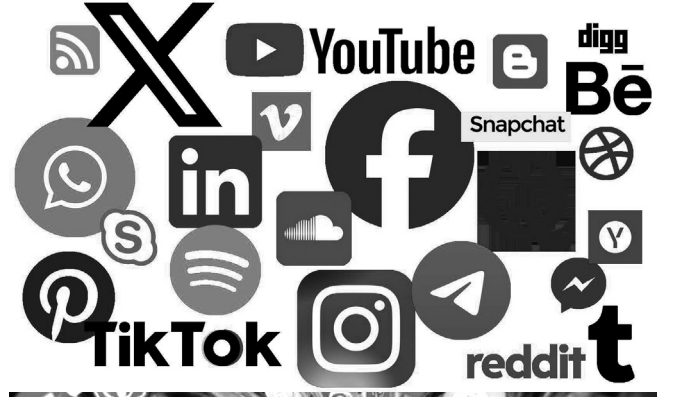
दिक्षिता राऊत (एस.वाय.बी.ए.)

आजच्या युगात सोशलमीडीया जगातील सर्वात जलद संप्रेषणाचे साधन बनले आहे. सोशलमीडीयाची लोकप्रियता लोकांमध्ये दिवसेंदिवस वाढत आहे. आणि याचा उपयोग प्रत्येक वयातील लोक करीत आहेत. परंतु ज्या पद्धतीने नाण्याच्या दोन बाजू असतात, त्याच पद्धतीने सोशल मीडियाचे एकीकडे सकारात्मक फायदे तर आहेत परंतु दुसरीकडे याचे भयंकर दुष्परिणाम देखील होत आहेत.

आज जगभरात सोशल मीडिया अनेक प्रकारच्या कार्यासाठी वापरले जाते. सोशल मीडियाच्या मदतीने कोणतीही बातमी खुप कमी वेळात जगभरात पोहोचवली जाते. वाढत्या टेक्नॉलॉजीमुळे जगातील एका कोपऱ्यात बसलेला व्यक्ती दुसऱ्या कोपऱ्यातील आपले मित्र व नातेवाईक यांच्याशी संपर्क साधू शकतो व फक्त आवाज ऐकणे नव्हे, तर त्याच्याशी व्हिडीओ कॉलद्वारे समारोसमोर संपर्क प्रस्थापित करू शकतो. सोशलमीडीयाचे अनेक प्लॅटफॉर्म आहेत. भारतासह जगभरात व्हॉट्सअप, फेसबुक, इन्स्टाग्राम, यूट्यूब इत्यादी सोशलमीडिया प्लॅटफॉर्म प्रसिद्ध आहेत. आजकाल युट्यूबर अनेक ज्ञानवर्धक व्हिडीओ बनवले जातात. कोणीही व्यक्ति चॅनल बनवून लोकांसमोर आपले ज्ञान व आपली कला दाखवू शकतो. आजकाल भारतातील अनेक लोक यूट्यूबच्या मदतीने घरबसल्या पैसे कमवत आहेत.

याशिवाय फेसबुक, व्हॉट्सअप व इन्स्टाग्रामसारख्या मीडिया प्लॅटफॉर्मवर आपले उकाउंट बनवून नवीन मित्र बनवले जातात. आणि जुन्या मित्रांच्या संपर्कात राहिले जाते. या प्लॅटफॉर्मवर आपले नवनवीन फोटो टाकण्याची तरुणांमध्ये वेड आहे. सोशलमीडीयामुळे अनेक लहान-मोठे व्यावसायिक ऑनलाईन स्वीच झाले आहेत. ज्यामुळे त्याची विक्री वाढली आहे. ऑनलाईन आलेले सर्व व्यवसाय वेगाने प्रगती करीत आहेत.

सोशल मीडियाचे फायदे तर अनेक आहेत. परंतु दुसरीकडे यामुळे अनेक नुकसानही होत आहेत. सोशल मीडियाचा अतिवापर करणाऱ्या लोकांवर नकारात्मक प्रभाव पडत आहे. जे विद्यार्थी सोशल मीडियामध्ये जास्त आवड दाखवत आहेत, त्यांचे अभ्यासाकडे दुर्लक्ष होत आहे. इंटरनेट वापरणारे विद्यार्थी आपला अधिकांश वेळ मीडियावर फोटोलाईक करणे, व्हिडीओ

पाहणे अशा गोष्टींमध्ये वाया घालवत आहे. ज्यामुळे अनेक जनमानसिक रोगी झाले आहेत. तासनतास एकाजागी बसून सोशलमीडिया वापरल्याने एकाग्रता कमी होते. शारीरिक वजन वाढायला लागते. व्यायाम व खेलकुद न झाल्याने शरीराला अनेक रोग ग्रस्तात.

याशिवाय सोशल मीडियाचा वापर करून काही लोक सायबर क्राईम करतात. यामध्ये दुसऱ्याचे पासवर्ड चोरून माहिती लिक करणे, बँकेचे तपशील विचारून पैसे चोरणे, ब्लॅकमेल करणे इ. गोष्टींचा समावेश आहे. सोशल फ्रॉड व सोशल मीडियाने डिप्रेशन आलेले अनेक लोक आत्महत्या करायला मजबूर होतात. मानवाने लावलेल्या शोधापैकी सोशल क्रांती महत्वाची आहे. परंतु आपण याचा योग्य वापर करायला हवा. शेवटी कोणतेही परिणाम हे त्याच्या वापरकर्त्यावर असतात.

...

कॉलेजचं सौंदर्य हरवतंय

तुकाराम खुताडे (टी.वाय.बी.एस्सी.)

कॉलेजचं खरं सौंदर्य व्यक्तीमत्त्व घडवणारं ठिकाण. कॉलेज म्हणजे फक्त पदवी मिळवण्याचं ठिकाण नाही; ते व्यक्तीमत्त्व घडवण्याचं महत्वाचं मैदान आहे. इथे नुसते अभ्यासाचे धडे शिकविले जात नाहीत, तर जीवनाचे धडे उमलतात. कॉलेजची खरी शान म्हणजे गजबजलेला कॅम्पस. पण आज तो पोकळ वाटतो आहे.

कधी लक्ष दिलं आहे का? कॉलेजचं अंगण रिकामं होत चाललंय. कट्यांवरच्या गप्पा हरवत आहेत. वाचनालयातील बाकं थंड झाली आहेत आणि शिक्षकांच्या आवाजाला प्रतिसाद देणारे विद्यार्थी मोजकेच उरले आहेत. हे दृश्य फक्त शाळा, कॉलेज रिकामं झाल्याचं नाही, तर समाजाची ऊर्जा, संवाद आणि संस्कृती ओस पडत चालल्याचं संकेत आहे.

हा बदल नुसताच शाळा, कॉलेजपुरता मर्यादित नाही, तो आपल्या संपूर्ण समाजाच्या भविष्यासाठी एक धोक्याची घंटा आहे. आज अनेक विद्यार्थी वर्षभर शाळा-कॉलेजमध्ये जात नाहीत. फक्त बाहेरचे क्लासेस, प्रायव्हेट ट्युशनस आणि ऑनलाईन लेक्चरर्स हाच त्यांच्या शिक्षणाचा आधार आहे. वर्षभर न जाता थेट परिक्षा द्यायची आणि गुण मिळवून पास व्हायचं, एवढ्यावरचं शिक्षण आटोकंत्र. ही केवळ शिक्षण संस्थेची हानी नाही, तर समाजाच्या भावविश्वाची, संवाद संस्कृतीची आणि सर्जनशीलतेची हानी आहे. इथे नुसते अभ्यासाचे धडे शिकवले जात नाहीत, तर जीवनाचे धडे उमलतात.

इथे मैत्री जन्म घेते कला-खेळांना उभारी मिळते. सामाजिक जाण वाढते आणि विचारांना नवे पंख मिळतात.

कॉलेजमधले वातावरण हेच तर त्या प्रत्येक विद्यार्थ्याला “मी कुणी तरी बनू शकतो” असं सांगत असतं. जर हे वातावरण हरवलं तर शिक्षणाचं सौंदर्यही हरवून जातं.

कॉलेजची खरी शान म्हणजे त्याचा गजबजलेला कॅम्पस पण, आज तो पोकळ वाटतो. रिकामी होत जाणारी शाळा-कॉलेज म्हणजे केवळ शिक्षण संस्थेची हानी, तर ती समाजाच्या नातेसंबंधांची संवाद संस्कृतीची आणि सामूहीक मुल्यांची हानी आहे. कॉलेज जीवनातील मैत्री तुटली, तर समाजातली नातीही कमकुवत होतील. आणि याचा सगळ्यात मोठा धोका म्हणजे समाजातील संवाद संस्कृतीचा न्हास.

कॉलेज हे केवळ डिग्री देत नाही; तर ते वेगवेगळ्या पार्श्वभूमीच्या लोकांना एकत्र आणतं. चर्चेची आणि वादविवादाची सवय घडवतं

आणि लोकशाही वृत्तीला आकार देतं. आज जर मुलं हे सारे अनुभव घेत नाहीत, तर उद्या समाजात असंवेदनशील, कौशल्यहीन आणि असामाजिक वृत्तीचं तरुणपण उभं राहील.

शिक्षणाचं खरं उद्दिष्ट केवळ नोकरी देणं नसून विचार देणे आहे. शाळा, कॉलेज म्हणजे व्यक्तीमत्त्व घडवण्याची शाळा आहे. म्हणून मी पालकांना आव्हान करू इच्छितो, की पालकांनो मुलांना फक्त गुणांच्या शर्यतीत ढकलु नका. त्यांना शाळेत, कॉलेजमध्ये पाठवा. त्यांना अनुभव घेऊ द्या. नाहीतर उद्या पश्चातापाची वेळ आल्याशिवाय राहणार नाही. आणि म्हणूनच महात्मा गांधीजी म्हणतात, “व्यक्ती अपने विचारोंसे निर्मित प्राणि है। वह जो सोचता है, वही बन जाता है।” ज्या प्रकारे आपण विचार करणार त्याप्रमाणेच आपण देखील घडत जाणार आहोत. त्यामुळे आपले विचार मोठे असले पाहिजेत. असे म्हणता, की “पुस्तकातून ज्ञान आणि ज्ञानातून संपत्ती निर्माण होते, वाचन करणारी माणसं मनाने, विचाराने आणि त्यांच्या कृतीनेही श्रीमंत असतात.”

याच तत्वाच्या आधारावर कित्येक समाजसुधारक, क्रांतीकारक आणि विचारवंतांनी स्वातंत्र्य लढ्यात लढता लढता या भारत भूमीच्या रणांगणात प्राण अर्पण केले. त्यामुळे विद्यार्थी जीवन जगत असताना या पराक्रमी थोर महापुरुषांचे विचार आपल्या अंगी रुजवून नव्याने सुरुवात करायला हवी, तरच आजच्या या तरुण पिढीमध्ये समाजाच्या भावविश्वाचे, संवाद संस्कृतीचे आणि सर्जनशीलतेचे जाळे निर्माण होण्यास प्रारंभ होईल.

सरते शेवटी एवढच म्हणने, फक्त लिहिता-वाचता येणे म्हणजे शिक्षण नव्हे तर बुद्धीला सत्याकडे, भावनेला माणुसकीकडे आणि शरिराला श्रमाकडे नेण्याचा मार्ग म्हणजेच शिक्षण होय.

● ● ●

“Anti-Defection Law in India : Meaning, Provisions and Challenges”

Vaishnavi Gawari (T.Y.B.Sc.)

What is the Anti-Defection Law?

The Anti-Defection Law was introduced by the 52nd Constitutional Amendment Act, 1985 and is contained in the Tenth Schedule of the Indian Constitution.

Its main aim is to prevent political defection by elected representatives, thereby ensuring stability in governments and maintaining the sanctity of the electoral mandate.

Grounds for Disqualification

A legislator can be disqualified if:

1. Voluntarily gives up membership of the political party on whose ticket he/she was elected.
2. Votes or abstains from voting contrary to the party's direction (whip), without prior permission.
3. Independent members join a political party after election.
4. Nominated members join a political party after six months of taking office.

Originally, there was an exception for split in parties, but this was removed by the 91st Constitutional Amendment Act, 2003.

Now, only merger of parties is allowed if at least two-thirds of members agree.

Authority to Decide Disqualification

- The Speaker/Chairman of the House decides disqualification cases.
- Their decision is subject to judicial review (as held in *Kihoto Hollohan v. Zachillhu*, 1992).

Challenges / Criticism of the Anti-Defection Law

1. Threat to Freedom of Speech of Legislators

- MPs and MLAs are forced to vote according to the party whip, even if it goes against their conscience or constituency interest.
- This weakens Article 105 194 (freedom of speech in legislature).

2. Weakening of Parliamentary Democracy

- Legislators become numbers rather than deliberators.
- Reduces healthy debate and independent thinking in Parliament and State Assemblies.

3. Bias of the Speaker

- Speaker is often a member of the ruling party.
- Decisions on disqualification are sometimes delayed or biased for political benefit.

4. Delay in Decision-Making

- The Constitution does not prescribe a time limit for deciding disqualification petitions.
- This allows defectors to continue in office for long periods.

संस्कृती
२०२५-२६

5. Encourages Mass Defections

- Law allows merger by two-thirds members, leading to bulk defections rather than preventing them.
- Seen in several state governments in recent years.

6. No Impact on Political Morality

- Law focuses on numbers, not ethical politics.
- Defections still happen due to power, money, and ministerial positions.

Important Supreme Court Judgments

- Kihoto Hollohan Case (1992): Upheld the constitutionality of the law.

- Manoj Narula Case (2014): Emphasized political morality.
- Keisham Meghachandra Singh Case (2020): Suggested disqualification cases be decided within 3 months.

Way Forward

Transfer disqualification power to an independent authority like the Election Commission.

- Limit the whip only to confidence motions and money bills.
- Fix a constitutional time limit for decisions.
- Promote inner-party democracy.

Ashwagandha (*Withania somnifera*)

Reshma Shinde (T.Y. B.Sc.)

Introduction :

Ashwagandha is one of the most important medicinal plants used in traditional Indian medicine, especially Ayurveda. It is known as a Rasayana herb because it promotes strength, vitality, and overall health. Due to its wide therapeutic value, Ashwagandha holds an important place in botany and medicinal plant studies.

Ashwagandha belongs to the family Solanaceae, and its botanical name is *Withania somnifera*. It is a small, woody, perennial shrub that grows up to 30-150 cm in height. The roots are thick, fleshy, and cream-colored and represent the main medicinal part of the plant.

The leaves are simple, ovate, and green, while the flowers are small, greenish-yellow, bisexual, and borne in the axils of leaves. The fruits are red-colored berries enclosed by a persistent calyx, and the seeds are yellow and kidney-shaped.

Ashwagandha contains important bioactive

compounds such as withanolides, alkaloids, saponins, and steroidal lactones. These compounds give the plant its medicinal properties. Ashwagandha acts as an adaptogen, helping the body resist stress and fatigue. It is widely used to improve immunity, reduce anxiety, enhance memory, and treat inflammation, arthritis, and nervous disorders.

In India, Ashwagandha is mainly cultivated in dry regions such as Madhya Pradesh, Rajasthan, Maharashtra, and Gujarat. It grows well in sandy loam soil under dry climatic conditions.

Conclusion :

Ashwagandha (*Withania somnifera*) is a valuable medicinal plant with wide therapeutic applications. Its importance in traditional as well as modern medicine highlights its significance in botany and human health. Therefore, the study of Ashwagandha is essential in medicinal plant research.

Digital Financial Innovation in Rural India

Alisha Shaikh (T.Y. B.Com)

Digital financial innovation has emerged as a powerful driver of economic inclusion in rural India. For decades, rural communities faced limited access to formal banking, credit, insurance, and secure payment systems. Distance from bank branches, low literacy, and high transaction costs kept millions dependent on informal financial practices. In recent years, however, technology-led financial solutions have begun to bridge this gap, transforming how rural households save, borrow, spend, and manage risk.

Major foundation of this transformation has been policy support and digital public infrastructure. Initiatives led by the Reserve Bank of India and the Government of India have encouraged banks and fintech firms to extend services beyond urban centres. Programs such as Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana enabled millions of rural citizens to open basic bank accounts, creating an entry point into the formal financial system. When combined with digital identity through aadhaar, account opening, verification, and benefit transfers became faster and more transparent.

One of the most significant innovations has been digitalised payments. The launch of the Unified Payments Interface (UPI), developed by the National Payments Corporation of India, has revolutionized everyday transactions. Even in villages, small shopkeepers, farmers, and self-help groups now accept instant payments using QR codes on basic smartphones. This has reduced dependence on cash, lowered transaction risks, and improved financial

record-keeping. For migrant workers and rural families, digital payments also make remittances quicker and cheaper.

Digital credit and microfinance solutions are another area of rapid growth. Fintech platforms increasingly use alternative data such as transaction history, mobile usage, and repayment behaviour to assess creditworthiness. This approach benefits small farmers, artisans, and micro-entrepreneurs who often lack formal collateral or credit history. Access to timely digital loans helps rural households manage seasonal income fluctuations, invest in agriculture inputs, or start small businesses.

Insurance and pension products have also become more accessible through digital channels. Mobile-based enrolment and premium payments allow rural citizens to participate in health insurance, crop insurance, and social security schemes with minimal paperwork. Digital

platforms improve claim processing and reduce delays, increasing trust in formal insurance mechanisms. Despite these advances, challenges remain. Digital literacy gaps, unreliable internet connectivity, and concerns about cyber fraud can limit adoption. Women, elderly citizens, and marginalized communities may face additional barriers in using digital financial tools independently. Addressing these issues requires continuous investment in digital infrastructure, local-language interfaces, consumer awareness, and strong grievance redressal systems.

In conclusion, digital financial innovation is reshaping rural India by expanding access, reducing costs, and empowering households economically. While technology alone is not a complete solution, when combined with supportive policy, financial education, and inclusive design, it has the potential to significantly improve rural livelihoods and contribute to sustainable and equitable development across India.

• • •

संस्कृती
२०२५-२६

मोखाडा तालुक्यातील ई-कॉमर्स : ग्रामीण अर्थव्यवस्थेतील डिजिटल परिवर्तन

जाहरा कुरेशी (टी. वाय. बी. कॉम.)

पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी बहुल आणि दुर्गम भाग म्हणून ओळखला जाणारा मोखाडा तालुका हा आजपर्यंत प्रामुख्याने शेती, जंगलावर आधारित उपजीविका आणि पारंपरिक बाजारपेठांवर अवलंबून राहिला आहे. परंतु गेल्या काही वर्षांत डिजिटल तंत्रज्ञान, स्मार्टफोनचा वाढता वापर आणि इंटरनेट सुविधा यामुळे मोखाडा तालुक्यातही ई-कॉमर्स या नव्या संकल्पनेने हळूहळू प्रवेश केला आहे. ग्रामीण भागातील आर्थिक, सामाजिक आणि व्यापारी व्यवहारात ई-कॉमर्समुळे परिवर्तन घडून येत आहे.

ई-कॉमर्स म्हणजे काय ?

ई-कॉमर्स म्हणजे इंटरनेटच्या माध्यमातून वस्तू व सेवांची खरेदी-विक्री करणे. यामध्ये Amazon, Flipkart, Meesho, JioMart, तसेच UPI, Google Pay, PhonePe यांसारख्या डिजिटल पेमेंट प्रणालींचा समावेश होतो. शहरांपुरते मर्यादित असलेले ई-कॉमर्स आज ग्रामीण भारतातही विस्तारत आहे आणि मोखाडा तालुका याला अपवाद नाही.

मोखाडा तालुक्यातील ई-कॉमर्सचा विकास

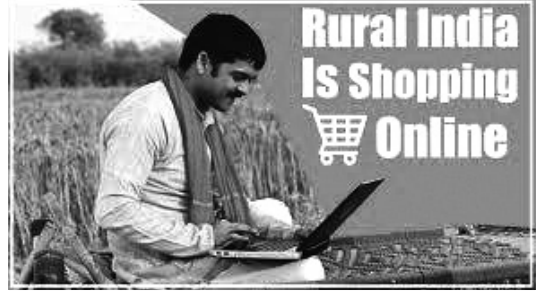
पूर्वी मोखाडा तालुक्यातील नागरिकांना कपडे, इलेक्ट्रॉनिक वस्तू, औषधे किंवा शैक्षणिक साहित्य मिळवण्यासाठी जव्हार, पालघर किंवा नाशिक येथे जावे लागत असे. आज मात्र ऑनलाइन खरेदीमुळे ही गरज मोठ्या प्रमाणात कमी झाली आहे. तरुण वर्ग, विद्यार्थी आणि नोकरदार लोक ई-कॉमर्सचा अधिक वापर करताना दिसून येतात.

विशेषतः COVID-19 नंतर ई-कॉमर्सचे महत्त्व वाढले. लॉकडाऊन काळात किराणा सामान, औषधे आणि मोबाईल वस्तू ऑनलाइन मागवण्याची सवय लोकांमध्ये निर्माण झाली. हळूहळू ही सवय नियमित वापरात रूपांतरित झाली.

शेती व ई-कॉमर्स

मोखाडा तालुक्यातील अर्थव्यवस्था प्रामुख्याने शेतीवर आधारित आहे. भात, नाचणी, वरी, भाजीपाला आणि काही प्रमाणात फळपिके घेतली जातात. ई-कॉमर्समुळे शेतकऱ्यांना खालील लाभ मिळू शकतात:

कृषी साहित्य (बियाणे, खते, औषधे) ऑनलाइन उपलब्ध होणे

शेतमालाची थेट विक्री (Farmer Producer Organizations, Agri-E-Commerce Platforms) दलालांवर अवलंबित्व कमी होणे, योग्य दर आणि बाजारपेठेची माहिती मिळणे.

जरी सध्या मोखाडा तालुक्यात शेतीसाठी ई-कॉमर्सचा वापर मर्यादित असला तरी भविष्यात यामध्ये मोठी संधी आहे.

महिला व लघुउद्योगांसाठी संधी

मोखाडा तालुक्यातील आदिवासी महिला हस्तकला, शेवई, पापड, मध, बांबू उत्पादने, वारली चित्रकला यांसारखी उत्पादने तयार करतात. ई-कॉमर्स प्लॅटफॉर्ममुळे या उत्पादनांना स्थानिक बाजाराच्या पलीकडे जाऊन राज्य व देशपातळीवर विक्रीची संधी मिळू शकते.

Meesho, WhatsApp Business, Facebook Marketplace यांसारख्या माध्यमांचा वापर करून महिला स्वयंरोजगार गट (SHG) आपल्या उत्पादनांची जाहिरात आणि विक्री करू शकतात. यामुळे महिलांचे आर्थिक सक्षमीकरण साध्य होऊ शकते.

ई-कॉमर्समुळे निर्माण होणाऱ्या रोजगार संधी

ई-कॉमर्समुळे मोखाडा तालुक्यात खालील प्रकारच्या रोजगार संधी निर्माण होत आहेत:

- डिलिव्हरी एजंट
- स्थानिक पिक-अप पॉइंट्स
- पॅकेजिंग आणि वेअरहाउसिंग
- डिजिटल पेमेंट सेवा

• मोबाईल व इंटरनेट सेवा केंद्रे

तरुण वर्गासाठी हा एक नवा रोजगाराचा मार्ग ठरत आहे.

मोखाडा तालुक्यातील ई-कॉमर्ससमोरील अडचणी

जरी ई-कॉमर्सचा प्रसार वाढत असला तरी काही गंभीर अडचणी आहेत:

1. इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची कमतरता
2. डिजिटल साक्षरतेचा अभाव
3. ऑनलाइन फसवणुकीची भीती
4. मर्यादित लॉजिस्टिक सुविधा
5. काही गावांमध्ये पिनकोड सेवा उपलब्ध नसणे

या अडचणींमुळे ई-कॉमर्सचा पूर्ण लाभ सर्वांपर्यंत पोहोचलेला नाही.

शासनाची भूमिका:

भारत सरकार आणि महाराष्ट्र शासनाने डिजिटल इंडिया, स्टार्ट-अप इंडिया, मेक इन इंडिया, UMANG, CSC (Common Service Centres) यांसारख्या योजनांद्वारे ग्रामीण ई-कॉमर्सला चालना दिली आहे. मोखाडा तालुक्यातील CSC केंद्रे ग्रामीण नागरिकांना ऑनलाइन सेवा, डिजिटल पेमेंट आणि ई-कॉमर्सविषयी मार्गदर्शन करत आहेत.

भविष्यातील शक्यता:

भविष्यात मोखाडा तालुक्यात ई-कॉमर्समुळे:

- * ग्रामीण बाजारपेठ अधिक सक्षम होईल
- * स्थानिक उत्पादनांना राष्ट्रीय ओळख मिळेल
- * तरुणांचे स्थलांतर कमी होईल
- * आर्थिक समावेशन वाढेल

योग्य प्रशिक्षण, इंटरनेट सुविधा आणि शासन-खासगी भागीदारीमुळे ई-कॉमर्स मोखाडा तालुक्याच्या विकासाचा कणा ठरू शकतो.

निष्कर्ष : मोखाडा तालुक्यातील ई-कॉमर्स हा केवळ ऑनलाइन खरेदी-विक्रीपुरता मर्यादित न राहता ग्रामीण विकासाचे प्रभावी साधन ठरत आहे. जरी आज त्याचा वापर मर्यादित स्वरूपात असला तरी भविष्यात योग्य नियोजन आणि डिजिटल साक्षरतेच्या माध्यमातून ई-कॉमर्स मोखाडा तालुक्याच्या आर्थिक व सामाजिक प्रगतीस मोठे योगदान देऊ शकतो. त्यामुळे ई-कॉमर्सचा ग्रामीण वास्तवाशी समन्वय साधणे ही काळाची गरज आहे.

• • •

Change Your Mentality Your Life Will Change..

Pranali Batre (T.Y. B.Sc.)

You know that Lion is the king of the jungle. But the king is one that is Strongest. and big. Lion is not the Strongest or big but it is elephant. Now think, the king of the jungle should be smarter and brilliant but Lion is not smarter and brilliant. Now think deeply nor the Lion is smarter neither Stronger. Though he is the king of Jungle. It's Lions mentality that makes him the king of

the Jungle rather than any other animals. It's the mentality that Can bring great Change in your life may be it becomes your turning point that will change everything.

You will be on place Where you imagined dreamed. Even you fail in your journey remain your Self you will hit to bottom of rock. But put aside everything Say Right I'm goona Work hard and Come to where I dreamed.

• • •

संस्कृती
२०२५-२६

मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवन

उमिका पाबळकर (टी. वाय. बी. कॉम.)

मोखाडा तालुका हा महाराष्ट्रातील पालघर जिल्ह्यातील एक महत्वाचा आदिवासी बहुल व डोंगराळ भाग आहे. सह्याद्रीच्या पर्वतरांगांमध्ये वसलेल्या या तालुक्याचे भौगोलिक स्थान, हवामान, नैसर्गिक संसाधने आणि सामाजिक रचना येथील लोकजीवन व व्यावसायिक स्वरूप घडविण्यात मोलाची भूमिका बजावतात. मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवन हे मुख्यतः शेती, जंगलसंपत्ती, पशुपालन, मजुरी आणि पारंपरिक हस्तव्यवसायांवर आधारित आहे.

भौगोलिक व सामाजिक पार्श्वभूमी

मोखाडा तालुका डोंगराळ, पावसाळी आणि वनसमृद्ध असल्यामुळे येथे मोठ्या प्रमाणावर आदिवासी लोकसंख्या आढळते. वारली, ठाकूर, कातकरी, कोळी, महादेव कोळी इत्यादी जमाती येथे वास्तव्यास आहेत. या समाजाची जीवनपद्धती साधी, श्रमप्रधान व निसर्गाशी निगडित आहे. शिक्षणाची पातळी तुलनेने कमी असल्याने आणि औद्योगिक विकास मर्यादित असल्याने येथील व्यावसायिक रचना आजही पारंपरिक स्वरूपाची आहे.

शेतीप्रधान व्यवसाय

मोखाडा तालुक्यातील मुख्य व्यवसाय म्हणजे शेती. बहुतेक शेतकरी अल्पभूधारक किंवा भूमिहीन आहेत. पावसावर अवलंबून असलेली कोरडवाहू शेती येथे प्रचलित आहे. भात (नाचणी भात), नागली, वरई, तूर, हरभरा, उडीद, वाल, भाजीपाला ही प्रमुख पिके घेतली जातात. शेती पारंपरिक पद्धतीने केली जाते. आधुनिक शेती तंत्रज्ञान, सिंचन सुविधा व भांडवलाची कमतरता यामुळे उत्पादन मर्यादित राहते. शेती ही केवळ उपजीविकेचे साधन नसून येथील सामाजिक जीवनाचा अविभाज्य भाग आहे. शेतीशी संबंधित सण, उत्सव व परंपरा आजही मोठ्या श्रद्धेने पाळल्या जातात.

जंगलावर आधारित उपजीविका

मोखाडा तालुका वनसंपत्तीने समृद्ध असल्यामुळे जंगलावर आधारित व्यवसायांना मोठे महत्त्व आहे. तेंदूपत्ता, करवंद, आवळा, बेहडा, हिरडा, मध, डिंक, बांबू, इंधन लाकूड इत्यादी वनउत्पादनांचे संकलन करून अनेक कुटुंबे आपली उपजीविका चालवतात. विशेषतः महिला व वृद्ध व्यक्ती या व्यवसायात सक्रिय सहभागी असतात.

वनहक्क कायद्यामुळे काही कुटुंबांना वनजमिनीचे हक्क मिळाले

असले तरी अजूनही अनेक अडचणींचा सामना करावा लागतो. वनउत्पादनांना योग्य दर न मिळणे, बाजारपेठेचा अभाव व मध्यस्थांचे शोषण ही प्रमुख समस्या आहे.

पशुपालन व दुग्धव्यवसाय

शेतीला पूरक व्यवसाय म्हणून पशुपालन मोठ्या प्रमाणावर केले जाते. गायी, म्हशी, शेळ्या व कोंबड्या पाळल्या जातात. दुग्धव्यवसाय मात्र मर्यादित स्वरूपात आहे. दूध संकलन केंद्रांची संख्या कमी असून वाहतूक व साठवणुकीच्या अडचणीमुळे या व्यवसायाचा अपेक्षित विकास झालेला नाही.

मजुरी व स्थलांतर

मोखाडा तालुक्यातील मोठा वर्ग शेतीमजुरी व बांधकाम मजुरीवर अवलंबून आहे. स्थानिक रोजगाराच्या संधी अपुऱ्या असल्यामुळे अनेक लोक मुंबई, ठाणे, नाशिक, गुजरात आदी भागांत हंगामी स्थलांतर करतात. हे स्थलांतर प्रामुख्याने ऊसतोड, वीटभट्टी, बांधकाम, कारखाना मजुरी यासाठी केले जाते. यामुळे कुटुंबसंस्थेवर आणि सामाजिक जीवनावर परिणाम होताना दिसतो.

पारंपरिक हस्तव्यवसाय

येथील काही आदिवासी समुदाय पारंपरिक हस्तव्यवसाय करतात. बांबूपासून टोपल्या, सूप, झाडू, शेतीची अवजारे तयार केली जातात. वारली चित्रकला ही येथील एक वैशिष्ट्यपूर्ण कला असून ती आज व्यवसायाचे स्वरूप घेत आहे. मात्र बाजारपेठेची मर्यादा आणि पुरेशा प्रोत्साहनाचा अभाव यामुळे हे व्यवसाय टिकवणे कठीण होत आहे.

महिला व स्वयंरोजगार

महिलांचा व्यावसायिक लोकजीवनात महत्वाचा वाटा आहे. शेती, जंगलउत्पादन संकलन, घरगुती कामे आणि बचतगटांच्या माध्यमातून त्या आर्थिक व्यवहारात सहभागी होतात. स्वयं-सहायता बचतगटांमुळे महिलांमध्ये आर्थिक स्वावलंबनाची जाणीव वाढत आहे. शेतीपूरक उद्योग, कुक्कुटपालन, शेळीपालन, लघुउद्योग याकडे काही प्रमाणात वळण दिसून येते. मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवनास अनेक अडचणींचा सामना करावा लागतो. अपुरी पायाभूत सुविधा, रस्ते व वाहतूक व्यवस्था, शिक्षणाचा अभाव, आर्थिक दुर्बलता, नैसर्गिक आपत्ती व बाजारपेठेची कमतरता ही प्रमुख आव्हाने आहेत.

तसेच आधुनिक तंत्रज्ञान व कौशल्य प्रशिक्षणाचा अभाव असल्यामुळे रोजगाराच्या संधी मर्यादित राहतात.

विकासाच्या शक्यता

मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवनाचा सर्वांगीण विकास साधण्यासाठी शेती आधुनिकीकरण, सिंचन सुविधा, वनउत्पादन प्रक्रिया उद्योग, हस्तव्यवसायांना बाजारपेठ, पर्यटन विकास व कौशल्याधारित प्रशिक्षण यावर भर देणे आवश्यक आहे. आदिवासी संस्कृती व कला यांचे संवर्धन करून त्यांना व्यवसायिक स्वरूप देण्याची मोठी संधी आहे.

निष्कर्ष

मोखाडा तालुक्यातील व्यावसायिक लोकजीवन हे श्रमप्रधान, निसर्गाशी एकरूप व परंपरावादी आहे. अनेक अडचणी असूनही येथील लोक कष्टाळू, आत्मनिर्भर व संघर्षशील आहेत. योग्य नियोजन, शासकीय पाठबळ व स्थानिक सहभागातून या तालुक्यातील व्यावसायिक जीवन अधिक सक्षम व समृद्ध होऊ शकते. मोखाडा तालुक्याचा विकास हा केवळ आर्थिक नव्हे तर सामाजिक व सांस्कृतिक समृद्धीचा मार्ग ठरू शकतो.

सर...

विक्रम दिद्या (एस.वाय. बी. कॉम.)

मी सर बोलतो हो, तोच सर जो त्याच्या गावाचा आणि परिवाराला सोडून आज येथे आलाय फक्त तुमच्यासाठी. ए बाळांनो एकाना मला पण तुमच्यासारखी बाळ आहेत. तरीसुद्धा त्यांना वेळ न देता आज तुम्हाला देतो. माझी स्वप्न आहेत रे, की या मोखाड्याची पोरं पुढे गेली पाहिजे. आणि विविध क्षेत्रामध्ये यशस्वी झाली पाहिजे. कोणी अधिकारी तर कोणी Business Man झाली पाहिजे. असे विविध क्षेत्रात माझे विद्यार्थी असावेत.

आज या स्वप्नांसाठी दिवसभर पडतो एका वर्गावरून दुसऱ्या वर्गावर पूर्ण दिवस हेच असतो रे. पडून पडून पाय दुखतात. तर बोलून बोलून मानेचा घसा दुखतो. पण स्वप्न कधी थांबत नाही. एक बॅच गेली की दुसरी बॅच येते. का स्वप्न पुन्हा नव्याने पेटून उठतात. पुन्हा त्याच स्वप्नात हरवून जातो आणि परत त्याच तयारीत उभा होतो. ए बाळांनो एकाना जेव्हा तुमच्या मधलास एखादा विद्यार्थी पुढे जाऊन एखादा अधिकारी, बिझिनेस मॅन किंवा कोणत्या पण क्षेत्रात यशस्वी होताना तेव्हा तो मी यशस्वी झाल्यासारखं वाटतं. अगोदर तुमच्यासाठी जेवढा पडलेला असतो, ना ते सर्व विसरून जातो. बघा ना बाळांनो जसा शेतकरी त्यांच्याकडे असलेल्या बियाणं जमिनीमध्ये पेरतो, अगदी त्याच प्रकारे माझ्याकडे असलेले बियाणं मी तुमच्यामध्ये पेरतो आणि त्यांना पाणी देत बसतो.

संस्कृती
२०२५-२६

Green Banking

Kalyani Dingore (T.Y. B. Com)

Green Banking refers to banking practices, policies, and strategies that support environmentally sustainable economic development while reducing the ecological footprint of financial institutions. In an era of climate change, environmental degradation, and resource depletion, green banking has become an important mechanism for aligning the financial system with sustainable development goals. Unlike traditional banking, which focuses mainly on profitability and risk, green banking integrates environmental, social, and governance (ESG) considerations into lending, investment, and operational decisions. Through this approach, banks act as key drivers of a low-carbon and environmentally responsible economy.

The main objective of green banking is to reduce both direct and indirect environmental impacts of banking activities. Direct impacts arise from internal operations such as high paper usage, energy consumption, and carbon emissions from branches and offices. Green banking addresses these issues through digital banking, paperless transactions, energy-efficient infrastructure, and the use of renewable energy. Indirect impacts are more significant and relate to how banks allocate financial resources. By financing environmentally sustainable projects and discouraging harmful activities, banks influence production and consumption patterns across the economy, transforming themselves into proactive agents of environmental protection.

A core component of green banking is green finance. Green finance involves providing loans, credit, and investments to projects that generate positive environmental outcomes. These include renewable energy projects like solar and wind power, energy-efficient technologies, waste management systems, water conservation initiatives, and green buildings. Many banks now offer green home loans, electric vehicle loans, and sustainability-linked credit at concessional interest rates. Such products encourage

individuals and businesses to adopt eco-friendly solutions while helping banks manage long-term risks associated with climate change and environmental regulations.

Equally important are sustainable operational practices within banks. Green banking promotes reduced paper use through online and mobile banking, adoption of energy-efficient equipment, green-certified buildings, and effective waste management systems. Digitalization plays a major role by lowering dependence on physical branches and printed documents. These measures reduce costs, improve efficiency, and enhance the reputation of banks as socially responsible institutions.

Regulatory support is crucial for the growth of green banking. Financial regulators increasingly recognize climate change as a systemic risk. In India, the Reserve Bank of India has encouraged banks to integrate environmental and social risks into lending and risk management. Globally, institutions such as the World Bank and the United Nations Environment Programme promote green finance principles and climate finance frameworks, creating an enabling environment for sustainable investment.

Green banking also supports financial inclusion and sustainable livelihoods, especially in rural and developing areas. Financing solar pumps, biogas plants, clean energy systems, and sustainable agriculture improves incomes while reducing dependence on fossil fuels. However, challenges remain, including lack of standardized definitions, risks of greenwashing, high initial costs of green projects, limited awareness, and insufficient technical expertise. In conclusion, green banking represents a shift from profit-only banking to sustainable finance. By promoting green financing, reducing environmental footprints, and supporting inclusive growth, banks can play a decisive role in building a greener and more sustainable future.

शैक्षणिक सहल : नांदूरमधमेश्वर वन्यजीव अभयारण्य

माधुरी राऊत (टी. वाय. बी. एस्सी.)

मुंबई विद्यापीठाच्या तृतीय वर्ष प्राणिशास्त्र विषयांतर्गत असलेल्या प्रात्यक्षिकांच्या अभ्यासक्रमामध्ये विषयासंबंधीत ठिकाणाला क्षेत्रभेट देणे विद्यार्थ्यांना अनिवार्य आहे. तृतीय वर्षात प्रवेश घेतल्यानंतर पहिल्याच तासिकेला आमच्या शिक्षकांनी याविषयी आम्हाला पूर्वकल्पना दिली होती व सहलीला जाण्यासाठी सर्वांनी पैशांची बचत करून ठेवावी असेही सांगण्यात आले. क्षेत्रभेट म्हणजेच सहल जाणार या कल्पनेने आम्ही आधीपासूनच खूप उत्सुक होतो.

सहावं सत्र सुरू झाल्यानंतर लगेचच आमच्या शिक्षकांकडून सहलीसाठीच्या हालचाली सुरू झाल्या. रीतसर सूचना काढून ज्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सहलीसाठी यायचे आहे त्यांनी नावनोंदणी करावी असे आवाहन करण्यात आले. सर्वांनी नावे नोंदविल्यानंतर शिक्षकांनी आमच्यासोबत वेळोवेळी चर्चा केली. या सर्व चर्चांमधून जवळपास असलेल्या कोणकोणत्या ठिकाणांना भेट द्यायची ते निश्चित केले गेले. Chordates या प्राणीवर्गात Aves म्हणजेच पक्षी येत असल्याने पहिले ठिकाण नाशिक जिल्ह्यातील पक्ष्यांसाठी प्रसिद्ध असलेले व महाराष्ट्राचे भरतपूर अशी ख्याती असलेले नांदूर मधमेश्वर वन्यजीव अभयारण्य हे ठरले, दुसरे ठिकाण हे प्रसिद्ध ऐतिहासिक पर्यटनस्थळ पांडवलेणी आणि प्रथम वर्षाच्या अभ्यासक्रमात मधुमक्षिकापालन विषय असल्याने नाशिकमधील यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाच्या परिसरात असलेले प्रा. डॉ. निकम यांचे सुप्रकृती फार्म हे तिसरे ठिकाण निश्चित झाले. ही सर्व ठिकाणे निश्चित झाल्यानंतर महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या जव्हार आगाराशी संपर्क साधून बसच्या उपलब्धतेनुसार सहलीची तारीख मंगळवार, १३ जानेवारी २०२६ ही ठरवली गेली.

यानंतर सहलीसाठी नोंदणी केलेल्या विद्यार्थ्यांच्या एकूण तीन मिटिंग घेतल्या गेल्या. पहिल्या व दुसऱ्या मिटिंगमध्ये मध्ये सहलीची माहिती, घ्यावयाची काळजी व इतर सर्वसाधारण सूचना दिल्या गेल्या. तिसरी मिटिंग ही सहलीच्या आदल्या दिवशी घेतली गेली. त्यात सर्वांनी वेळेवर हजर रहायचे ही सर्वात महत्त्वाची सूचना देण्यात आली. प्रत्येकाचे राहण्याचे ठिकाण वेगवेगळे असल्याने सर्वांनी वेळेवर एकत्र येण्याचे नियोजन शिक्षकांनी केले होते. १३ तारखेला कोणताही अतिरिक्त विलंब न होता ५:३५ मिनिटांनी मोखाडा बस स्थानकाहून “गणपती बाप्पा मोरया” चा जयघोष करत आमची लालपरी नांदूर

मधमेश्वरकडे मार्गस्थ झाली. आम्ही खूप आनंदी होतो. बऱ्याचजणांची झोप पूर्ण झालेली नसल्याने ते रेंगाळत होते. तासाभरानंतर बस नाशिकपर्यंत पोहोचतच उगवतीची सोनेरी किरणं दिसू लागली. थोडे पुढे नांदूर फाट्यापर्यंत जाताच सूर्योदय झाला होता. विलोभणीय दिसणारे सूर्याचे आकाशातील लाल-पिवळे बिंब न्याहाळता न्याहाळता नांदूर मधमेश्वर केव्हा आले कळालेच नाही. ८:४५ च्या सुमारास आम्ही तिथे पोहोचलो. आधीच संपर्क केलेल्या असल्याने आम्हाला लगेच प्रवेश मिळाला. ताजेतवाने झाल्यानंतर तेथे असणाऱ्या वन विभागातील वरिष्ठ कर्मचाऱ्यांनी आम्हाला अभयारण्याची माहिती दिली, तसेच जरूरीच्या सूचना देऊन पक्ष्यांचे महत्त्वही समजावून सांगितले. त्यानंतर आम्ही पायवाटेने पक्षीनिरीक्षणासाठी जे मनोरे उभारले होते तिकडे चालू लागलो. चालता चालताच आकाशात उडणारे, उंच झाडावर घरटे करून बसलेले, पाण्यात पोहणारे, रामबाणाच्या गवतांमधून झेप घेणारे अनेक पक्षी दिसू लागले. आमच्याकडे असलेल्या छोट्या Binocular दुर्बिणीतून आम्ही त्यांचे निरीक्षण करू लागलो. आमचे शिक्षक आम्हाला पक्ष्यांची नावानुसार ओळख करून देत होते. प्रथमदर्शनीच आम्हाला दिसला तो इबलासा Siberian Stonechat. सायबेरीया प्रदेशातून स्थलांतर करून आलेला पक्षी रामबाणाच्या गवतांमधे छोटे कीटक शोधत होता. आमच्याच्यासोबत एक मार्गदर्शक व लांब पल्ल्याची दुर्बिण देण्यात आली होती. आम्हा विद्यार्थ्यांचे दोन गट करून एक एका गटाप्रमाणे मनोऱ्यावर जाऊन आम्हाला दुर्बिणीतून पक्षी दाखवले गेले त्यासोबतच बघत असलेल्या प्रत्येक पक्ष्याची सर्व माहिती मार्गदर्शक देत होते.

आमचे लक्ष वेधून घेतले ते बाभळीच्या झाडांवर घरटी करून बसलेल्या सुंदर अशा चित्रबलाक (Painted Stork) नावाच्या पक्ष्याने. जवळपास ८० ते ९० च्या संख्येत असलेल्या चित्रबलाकांची हालचाल तिथे आम्ही बघत होतो. त्यातले काही आकाशात उडून पुन्हा फांदीवर बसत होते. खांद्याजवळ व पंखांवर गुलाबी पिसं असलेले हे पक्षी पाहताना खूप आनंद झाला. या सोबतच Asian Openbill Stork, Black-necked Stork, Glossy Ibis, Black-headed Ibis, Pheasant-tailed jacana, Cormorant, Spot-billed Duck, Common Teal, Grey Heron, Purple Heron, Common Crane, Brahminy Kite, Kingfisher,

संस्कृती

२०२५-२६

Northern Shoveler असे अनेकविध पक्षी पहायला मिळाले. सकाळची वेळ असल्याने बदकवर्गीय पक्षी शांतपणे कोणतीही हालचाल न करता पाण्यावर पडले होते. मधूनच Marsh Harrier नावाचा शिकारी पक्षी आकस्मिक झेप घेऊन त्यांच्यावर हल्ला करत होता. त्यात बऱ्याचदा त्याला अपयश येत असले तरी बाकी पक्ष्यांची तारांबळ उडत होती. Black winged kite (कापशी घार) एकाजागी स्थिर उडत राहून आपल्या भक्ष्याला लक्ष्य करत असताना पाहून आम्ही अचंबित झालो. जमिनीलगतच्या पाण्यावर जिथे जलपर्णी पसरली होती, तिथे एक अत्यंत सुंदर पक्षी दिसला त्याचे नाव होते Purple Moorhen/Swamphen म्हणजेच जांभळी पानकोंबडी. पूर्ण पिसे जांभळ्या रंगाची, डोक्याचा वरचा भाग आणि चोच लिपस्टिक लावल्याप्रमाणे लाल. खूप जवळून बघता आल्याने व आकर्षक दिसत असल्याने हा पक्षी आम्हाला खूप आवडला. पाण्यातील वनस्पतींची कोवळी मूळे पायांमध्ये पकडून खात असताना तो त्याच्या रंगामुळे उडून दिसत होता. परतत असताना दूरवर एक वाळलेल्या झाडावर एक दुर्मिळ पक्षी नजरेस पडला- Oriental Darter. मराठीत याला त्याच्या सापासारख्या वळणदार मानेमुळे सर्पपक्षी किंवा सापमान्या म्हटले जाते तसेच सुर मारून मासा पकडण्याच्या सवयीमुळे तिरंदाज असेही म्हटले जाते. असा दुर्मिळ पक्षी पहायला मिळाल्यामुळे आम्हा सर्वांना सहल सार्थकी लागल्याचे समाधान मिळाले. योगायोगाने त्याच दिवशी सुप्रसिद्ध मराठी अभिनेते व निसर्गप्रेमी सुयश टिळक एका चित्रीकरणासाठी तिथे आले होते. त्यांची भेट घेऊन त्यांचे चाहते असलेले आम्ही विद्यार्थी खुश झालो. स्वतःचे आणि ग्रुपचे मनभरून फोटो काढले.

मन भरल्यानंतर पोट भरायची इच्छा जागृत झाली म्हणून नाश्ता करून आम्ही नांदूर मधमेश्वरचा निरोप घेतला. दुपारी १२:४५ वाजता आमची बस पांडवलेणीच्या पायथ्याशी पोहोचली. डोळ्यांवर ओढलेली झोपेची चादर बाजूला सारून आम्ही पांडवलेणीची टेकडी चढू लागलो.

सुदैवाने ऊन कमी असल्याने चढणे तितकेसे असह्य झाले नाही. वर पोहोचल्यानंतर तिकिटे काढून आम्ही लेण्या पूर्णपणे फिरून पहिल्या. एवढ्या मोठ्या कातळात या लेण्या व मूर्ती कशा कोरल्या असतील असा प्रश्न आम्हाला पडला. लेण्या पाहून खाली उतरताच आम्ही दुपारचे जेवण केले. त्यानंतर आम्ही नियोजित प्रा. डॉ. निकम यांचे सुप्रकृती फार्मकडे मार्गस्थ झालो. तिथे पोहोचताच बसमधून उतरून काही अंतर चालून गेल्यामुळे मरगळ उडून गेली. संध्याकाळ होत आलेली होती. त्यामुळे प्रा. डॉ. निकम यांनी आम्हाला मधुमक्षिकापालनाविषयी कमी शब्दांत सखोल मार्गदर्शन केले व त्यांचे अनुभव सांगितले. मधमाशांचे एक पोळे आमच्यापैकी काहींनी स्वतःहून भीत भीत हाताळले. मधमाशा काही करत नसल्याचे पाहून आमची भीड चेपली व ते तंत्र आम्ही आनंदाने समजावून घेतले. अंधार होत चालला होता. मावळतीचे क्षितिज नजरेसमोर ठेवून आम्ही परतीच्या प्रवासाला लागलो. बसमध्ये गाण्याच्या भेंड्या खेळत खेळत संध्याकाळी ७:३० च्या सुमारास आमची बस मोखाडा स्थानकावर पोहोचली. तिथून प्रत्येक विद्यार्थी त्याच्या घरी व हॉस्टेलला सुखरूप पोहोचला असल्याची खात्री करूनच आमचे शिक्षक त्यांच्या घरी गेले. अशा प्रकारे आमची सहल यशस्वी झाली.

एकंदरीत ही शैक्षणिक सहल आमच्या महाविद्यालयीन जीवनातील एक अविस्मरणीय आठवण म्हणून नेहमी आमच्या सोबत राहील. ही सहल आयोजित केल्याबद्दल आमचे प्राचार्य व सर्व शिक्षक यांचे खुप खुप आभार. शेवटी असेच म्हणून आयुष्यात एकदा पक्षी निरीक्षणासाठी नांदूरमधमेश्वरला भेट द्यायलाच हवी !

शब्दांकन : प्रा. प्रतिक हवाले
(प्राणिशास्त्र विभाग)

● ● ●

पाककृती : चविष्ट कोरूळ/कारेळयाची रानभाजी

प्रियांका सातपुते (एफ.वाय.बी. एस्सी)

कोरूळ/कारेळ ही एक औषधी गुणधर्म असलेली रानभाजी आहे. ही भाजी पावसाळ्यात किंवा वसंत ऋतुत खाल्ली जाते. या कालावधीत वनस्पतीला नवीन पालवी फुटते. कोवळी पाने ही भाजी करण्यासाठी वापरली जातात.

- 1) कोरूळाची कोवळी पाने
- 2) बारीक चिरलेला कांदा
- 3) हिरवी किंवा लाल मिरची

- 4) लसूण
- 5) तेल
- 6) मीठ

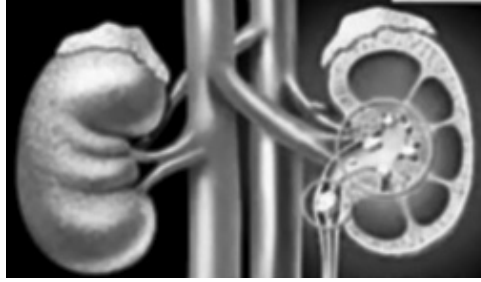
कृती: कढई गरम करून त्यात तेल टाकणे. तेल गरम झाले कि त्यात लसूण व बारीक चिरलेला कांदा टाकून मंद आचेवर परतून घ्यावे. त्यानंतर हिरवी किंवा लाल मिरची तुकडे करून टाकावी व परतून घ्यावी. कांदा लालसर झाला कि त्यात धुवून घेतलेली कोरूळाची कोवळी पाने टाकावीत. खूप मोठी असल्यास चिरून टाकावी. चवीनुसार मीठ घालून वाफेवर शिजवावी व गरम गरम नाचणीच्या किंवा तांदळाच्या भाकरीसोबत खावी.

किडनी स्टोन: कारणे, लक्षणे आणि प्रतिबंधाचे उपाय

प्रा. डॉ. आर. ए. कवळे

आजच्या बदलत्या जीवनशैलीमुळे अनेक आरोग्य समस्या वाढताना दिसतात. त्यापैकी किडनी स्टोन (मूत्रपिंडातील खडे) ही एक सामान्य पण त्रासदायक समस्या आहे. किडनीमध्ये कॅल्शियम, ऑक्सलेट व यूरिक ॲसिड यांसारख्या घटकांचे स्फटिकीकरण होऊन हे खडे तयार होतात. पाण्याचे कमी सेवन, जास्त मीठ व तिखट पदार्थ, फास्ट फूड, ऑक्सलेटयुक्त अन्न (C_2O_4-2) पदार्थ (टोमॅटो, पालक, चहा, चॉकलेट), कॅल्शियमचे असंतुलन, व्यायामाचा अभाव तसेच Diabetes Mellitus व Gout यांसारखे आजार ही यामागील प्रमुख कारणे आहेत.

पाठीत किंवा कंबरेत तीव्र वेदना, लघवी करताना जळजळ, लघवीमध्ये रक्त, मळमळ व वारंवार लघवी लागणे ही याची मुख्य

लक्षणे आहेत.

या समस्येपासून बचावासाठी दररोज ३-४ लिटर पाणी पिणे, संतुलित आहार घेणे, मीठ व ऑक्सलेटयुक्त पदार्थ कमी करणे आणि नियमित व्यायाम करणे आवश्यक आहे. लहान स्टोन नैसर्गिकरित्या बाहेर पडू शकतात, मोठ्या स्टोनसाठी लेसर उपचार किंवा शस्त्रक्रिया करावी लागते. पानफुटी पानांचे सेवन किंवा त्याचा रस घेणे हे पारंपरिक उपायही उपयुक्त मानले जातात. तसेच आयुर्वेदिक औषधे डॉक्टरांच्या सल्ल्याने घ्यावीत. किडनी स्टोन ही टाळता येण्याजोगी समस्या आहे. योग्य जीवनशैली स्वीकारून आपण निरोगी राहू शकतो-कारण “आरोग्य हीच खरी संपत्ती आहे.”

...

आयुष्य खूप सुंदर आहे

भावेश कान्हव (टी.वाय.बी.एस्सी.)

आयुष्य म्हणजे अनुभवांची शाळा आहे. हसणे, रडणे, जिंकणे, हरणे, प्रेम करणे, चुकणे आणि पुन्हा सगळ्यांचा मिळून बनलेला प्रवास म्हणजे आयुष्य. अनेकदा अडचणी आल्या की आपल्याला आयुष्य कठीण वाटते, पण खरं पाहिलं तर याच अडचणी आयुष्य अधिक सुंदर बनवतात.

सकाळची कोवळी उन्हाची किरणे, पक्ष्यांचा किलबिलाट, आईच्या हातचं अन्न, मित्रांसोबतच हसणे क्षण. या छोट्या गोष्टींमध्ये आयुष्याचं खरं सौंदर्य दडलेलं असतं. आपण धावपळीच्या जीवनात हे क्षण विसरतात, पण थोडावेळ थांबून पाहिलं, तर आयुष्य किती सुंदर आहे हे जाणवते.

अपयश आपल्याला खचवतं, पण तेच आपल्याला शिकवतंही.

प्रत्येक अपयशामागे यशाची एक नवी दिशा लपलेली असते. संकटे आपल्याला मजबूत बनवतात आणि आत्मविश्वास देतात. त्यामुळे आयुष्यातील दुःखालाही स्वीकारायला शिकवलं पाहिजे.

आयुष्य सुंदर आहे. कारण आपल्याकडे स्वप्ने पाहण्याची ती पूर्ण करण्याची संधी आहे. दुसऱ्याच्या चेहऱ्यावर हसू आणण्यात जो आनंद आहे, तो शब्दांत सांगता येत नाही. प्रेम, माणुसकी, निसर्ग आणि सकारात्मक विचार यामुळे आयुष्य अधिक अर्थपूर्ण होते. म्हणूनच प्रत्येक दिवस आनंदाचे, मग वर्तमानाचा सन्मान करा आणि आयुष्यावर प्रेम करा. कारण आयुष्य खूप सुंदर आहे. फक्त ते पाहण्याची दृष्टी आपल्याकडे असली पाहिजे.

...

संस्कृती
२०२५-२६

पद्य विभाग

इथंच मेख आहे
नव्या स्वप्नाच्या अनोळखी प्रदेशात
प्रवेश करण्याचा धीर होत नाही
म्हणून आम्ही सहन करतो
हे जुनं जागेपण
सहन करतो प्रेताच्या निर्जीवपणानं
अभिमानावर होणारे बलात्कार
अस्तित्वाच्या गाभाऱ्यात असलेल्या
सत्त्वाची विटंबना
आणि अखेर करुणेचा कठोरा घेऊन
उभे राहतो खालच्या मानेने
आमच्या मारेकऱ्यांच्याच दाराशी.
विधात्या, तू इतका कठोर का झालास

एका बाजूला, आम्ही ज्यांना जन्म दिला
ते आम्हांला विसरतात
आणि दुसऱ्या बाजूला,
ज्यांना आम्हांला जन्म दिला
तो तूही आम्हांला विसरतोस,
मग विस्कटलेल्या हाडांचे हे सापळे घेऊन
हे करुणाकरा, आम्ही थेरड्यांनी
कोणाच्या पायांवर डोकं आदळायचं !
कोणाच्या - पायांवर - कोणाच्या

लेखक

वि. वा. शिरवाडकर

अं

त

रं

ग

१. मुलीचं आयुष्य... ..जान्हवी चितळे (एफ.वाय.बी.ए.)
२. तारपा... ..जयेश भोये (एफ.वाय.बी.ए.)
३. बाप (संकलित)... ..मुब्बाशिरीन पिंजारी (एफ.वाय.बी.कॉम.)
४. पोषण आहेरआकाश घाटाळ (टी.वाय.बी.एस्सी.)
५. निसर्गाची भाषामधुकर गावित (एफ. वाय. बी.एस्सी.)
६. मुझे खुद को बेहतर बनाना हैमोहन राऊत (एस.वाय.बी.एस्सी.)
७. जीवनाचे सारसोनिया आरडे (एस.वाय.बी.कॉम.)
८. हृदयात तूप्रमोद गांगड (एफ.वाय.बी.ए.)
९. शेतकऱ्याची पोरं... ..विक्रम दिघा (एस.वाय.बी.कॉम.)
१०. खरी संपत्ती... ..तृप्ती कोरडे (एफ.वाय.बी.एस्सी.)

मुलीचं आयुष्य...

ती वाढते- स्वप्ने डोळ्यांत आकाशासारखी भरलेली
पण कधी कुटुंबाने साथ नाही दिली
तर स्वप्ने बाजूला ठेवून मनाच्या विरोधात जगावे लागते.

बाहेरच्या लोकांच्या भितीने घेरलेली
ती अनेकदा घरात बसून आयुष्य घालवते.
मन मोकळं राहण्याची इच्छा असते,
पण जगाव लागतं इतरांच्या शब्दाप्रमाणे.

मैत्रिणींसोबत बाहेर जाण्यास मन असलं तरी,
आधी घरच्यांना विचारावे लागते.
स्वतःच्या मनाप्रमाणे जगता येत नाही कारण
झलोक काय म्हणतील? ही भीती पाठीशी लागलेली असते.

मुलगी होणं सोपं नाही,
आणि मग जगणंही सोपं नसतं.
पण एक दिवस ती तिच्या स्वप्नांना वाव देईल आणि
तिची तीच स्वप्ने घराच्या भिंती ओलांडून उड्डाण भरतील.

जान्हवी चितळे (एफ.वाय.बी.ए.)

॥ तारपा ॥

डोंगर दऱ्यांत घुमणारा,
वारली भुमीचा एकच स्वर...
तारपण वाजताच जागी होते.
मातीची स्पंदन, हृदयच्या थरथर...
सभोवती गीत्य फिरताना,
पाय जमिनीच्या तात्याला भिडतात.....
तारपाच्या सुरात नाचतात,
दुःखही डोक्यातून निसटून जातात...

हातात तारपा, हृदयात अभिमान,
हाच आपल्या आदिवासींचा मान....
गावातील प्रत्येक जिवाची चाल,
निसर्गाची धुन पायाची ताल...
तारपा म्हणजे केवळ वाद्य नाही,
नाजूकुशी लय, पण ताकतीचा नाद...
जिथे श्वासाने गाणे वाजतात,
आणि आनंदाने पाय नाचत राहतात...

तारपा वाजला की,
गावाचा आत्मा बोलू लागतो...
वारली संस्कृतीचा वारसा,
प्रत्येक सुरात झळाळून दिसतो...
तारपा म्हणजे आपली ओळख,
प्रत्येक सुरात वादकांची नवीन शान....
त्या गाण्यात दडलेला असतो,
एकता, प्रेम, आनंद आणि मातीचा मान...
म्हणून म्हणतात तारपा आदिवासींची आहे जान!

जयेश भोये (एफ.वाय.बी.ए.)

बाप (संकलित)

जग म्हणेल तो गरीब आहे.
पण माझ्यासाठी तो राजा आहे.
उभं आयुष्य असहय कष्ट करून,
मला मोठं बनवणारा माझा बाप आहे

तो खंबीर आहे म्हणून मी उभी आहे.
तो उभा आहे म्हणून मी यशस्वी आहे.

माझ्यासाठी तो तुझ्यापेक्षा ही अधिक महान आहे.
स्वतः ला उगाळून मला सुगंधी करणारा
बाप माझा चंदनाची शहान आहे.

बाप निःस्वार्थ प्रेमाच्या विश्वा मधला
त्यागी आणि तपस्वी आहे.
माझ्या सुखासाठी त्याची धडपड पाहिली आहे.
आपले दुःख नकळतपणे
एकांतात अश्रूंची नदी त्याने वाहिली आहे

काल उशीला हात लावला
खोली जरी ती भासली
सतत राबणाऱ्या बाबांची
आसवं कोणाला दिसली.

मुबाशिरीन पिंजारी
(एफ.वाय.बी.कॉम.)

संस्कृती
२०२५-२६

पोषण आहार

रोज खाऊ नागल्याची भाकर आणि उडदाचा बेसन
खरी ताकत त्यातच हाय हाय हाय....
त्याला डॉक्टरची गरज नाय...

बोला चायनीज खाण्याला नाम नाय
बोला बर्गर पिजाला नाय नाय नाय

डाळी-कडधान्यात जीवनसत्त्व असतील
शरीराच्या गरजा पूर्ण ते करतील
खरी ताकत त्यातच हाय
त्याला डॉक्टरची गरज नाय नाय नाय

बाहेरचे खाणार तर तुमचे पोट बिघडणार
त्रास तुम्हाला होईल आजारी पडणार

रोज खाई फळे आणि रानभाज्या मजेदार
खरी ताकत त्यातच हाय हाय हाय
त्याला डॉक्टरची गरज नाय

बोला कॉफी आणि थंड्याला नाम नाय नाय
बोला चिप्स आणि कुरकुरे नाय नाय नाय

बाहेरच्या खाण्याला नाही स्वच्छतेची हमी
घरच्या जेवणात प्रेमाची गोडी

घरचे जेवणार आणि व्यायाम करणार
तो आजारी पडणार नाय नाय नाय
त्याला डॉक्टरची गरज नाय नाय नाय

आकाश घाटाळ

(टी.वाय. बी.एस्सी.)

निसर्गाची भाषा

अणु-रेणुंच्या खेळामधला,
विश्वाचा हा गूढ पसारा,
बंध जुळले की प्रेम फुले,
टूटले की जन्मे निखारा.
प्रतिक्रियेच्या या वाटेवर
क्षणात बदलती रूपं नवी
कधी उष्मांकाची लाट उसळी,
कधी थंड हवेची नाजुक छवी.
तत्वांच्या या विस्तीर्ण दुनियेत
प्रत्येकाची स्वतःची

ओळख खास,
हायड्रोजनचा हायका स्वभाव
आणि लोखंडाचे
मजबुत साहस
जीवनाची ही रसायनिक कथा
फॉर्म्युल्यांमध्ये दडलेले गीत
विज्ञान सांगते खरं तर फक्त
जगणं देखील एक प्रयोगच आहे
नितांत सुंदर नितांत नित!

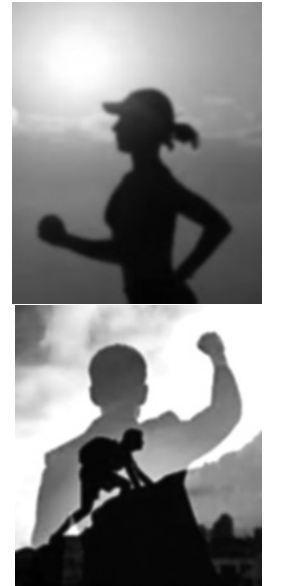
मधुकर गावित

(एफ.वाय.बी.एस्सी.)

मुझे खुद को बेहतर बनाना है।

‘किसी और से बेहतर नहीं,
मुझे खुद को बेहतर बनाना है ।
जो कल था, उससे सीखकर,
एक नया किरदार गढ़ना है।
हर गिरावट को उड़ान में बदलना है,
मुझे खुद से ही आगे निकलना है।
जर्जर जर्जर में उम्मीद जगानी है,
हर ठोकर से एक राह राह बनानी।
सपनों को अब हकिकत में ढालना है,
खुद की ही परछाई से टकराना है।
न रुकना है, न थकना है,
बस हर पल खुद संवारने जाना है।
मंजिल अब कही दूर नहीं,
क्योंकि मुझे खुद को ही मुकाम बनाना है।

मोहन राऊत (एस.वाय.बी.एस्सी.)

संस्कृती

२०२५-२६

३५

जीवनाचे सार

जन्माला आला आहेस
थोडं जगून बघ
जीवनात दुःख खूप आहे
थोडं सोडून बघ.

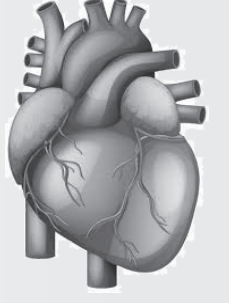
चिमूटभर दुःखाने कोसळू नकोस
दुःखाचे पहाड चढून बघ
यशाची चव चाखून बघ
अपयश येत निरखून बघ

डाव मांडणं सोपं असतं
थोडं खेळून बघ
घरटं बांधणं सोपं असतं
थोडी मेहनत करून बघ

जगणं कठीण मरणं सोपं असतं
दोन्हीतल्या वेदना झेलून बघ
जिनं मरणं एक कोड असतं
जाता-जाता एवढं सोडवून बघ

सोनिया आरडे (एस.वाय. बी.कॉम.)

हृदयात तू...

तुझ्या हसण्यात मी हरवून गेलो.
बघताच तुला स्तब्ध मी झालो.
चंद्रकोर तुझ्या कपाळी.
बघताच मंत्रमुग्ध झाले,

सुर्यासारखा तेजस्वी मी
तुझ्या या असण्याने मंद नदी झालो,
समुद्रासारखा अथांग मी,
तुला पहायला किनाऱ्यावर आलो,

तुझ्या नावाला हृदयाशी कवटाळलंय,
छोट्याश्या मनात तुझ्यासाठी भुयार केलंय,
हृदयाला विचारते तुझ्यासाठी किती तडफडलंय

तुझ्या आठवणी अजूनही काहीतरी जळतं,
नसानसांतून नाव तुझं हलकंस फिरतं
हात सोडताना काहीच बोलली नाहीस
पण माझ्या हृदयात मात्र तुझंच नाव वाहतं.

प्रमोद गांगड (संकलित)

(एफ. वाय. बी. ए.)

शेतकऱ्याची पोरं

आम्ही शेतकऱ्याची पोरं
आमच्या घरी पाच पाच गुरं ॥१॥
घेऊन रानात जातोय गाणत
आम्ही उघडी पघडी पोरं
आम्ही शेतकऱ्याची पोरं ॥२॥

हातावर भाकर भाजीला चटणी भाकर
जातोय चटापटा दशी पोपटचीर चोच
लय कडक आमची टाच
पळतो ससाच्या वेगाने जातो टेकडी ओलांडून

ही नाचनीच्या भाकरीची बेडी
दिसायला काडी मुडी
नाय बंगला नाय गाडी
पण जेव्हा जेव्हा नंबर काढी
वाघोबा डरकाळी फोडी...

विक्रम दिघा (एस.वाय.बी.कॉम.)

खरी संपत्ती

आयुष्यात काहीही नसले तरी चालेल फक्त
आई आणि वडील सोबत असावेत..!

नसला आयुष्यात मोठा बंगला तरी चालेल
पण सावली देणारे त्यांचे मायेचे हात डोक्यावर असावेत..!

लाखमोलाची गाडी नसली तरी चालेल पण
डोळ्यांना आई-बाबा कायम आनंदी दिसावेत

नसेल मोठे नाव आणि गाव तरी चालेल
पण त्यांचे थेट असे आशीर्वाद कायम असावेत

गरीब म्हणून जगले तरी चालेल
पण ही श्रीमंती माझ्याजवळ कायम टिकून असावी

देवळातील देव नाही भेटला तरी चालेल.

पण माझे हे विव्हाल रखुमाई माझ्यासोबत असावेत.....

तृप्ती कोरडे (एफ.वाय.बी.एस्सी.)

अं

त

रं

ग

१. मराठी विभाग
२. अर्थशास्त्र विभाग
३. इतिहास विभाग
४. इंग्रजी विभाग
५. मानसशास्त्र विभाग
६. वाणिज्य विभाग
७. गणित विभाग
८. प्राणीशास्त्र विभाग
९. रसायनशास्त्र विभाग
१०. भौतिकशास्त्र विभाग
११. वनस्पतीशास्त्र विभाग
१२. ग्रंथालय विभाग
१३. उच्च माध्य. व्यवसाय अभ्यासक्रम
१४. सांस्कृतिक विभाग
१५. परीक्षा विभाग
१६. जिमखाना विभाग
१७. आय.क्यू.ए.सी.
१८. एन.ई.पी.
१९. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
२०. कमवा व शिका योजना
२१. स्कायटेक सोयामेट प्रोजेक्ट
२२. फिल्ड व्हिजिट
२३. करिअर कट्टा

२४. आविष्कार समिती
२५. बायो-फ्लॉक प्रकल्प
२६. महिला कल्याण समिती
२७. प्लेसमेंट सेल
२८. शॉर्ट टर्म कोर्स
२९. सायन्स असोसिएशन
३०. माजी विद्यार्थी संघटना
३१. ग्रीन क्लब
३२. बोटनिकल गार्डन
३३. शिष्यवृत्ती समिती
३४. वॉलपेपर समिती
३५. कृत्रिम बुद्धिमत्ता समिती
३६. टेरी प्रकल्प
३७. संशोधन आणि विकास कक्ष
३८. प्राध्यापक कल्याण समिती
३९. कॅम्पस विकास आणि सुशोभिकरण समिती
४०. जयंती व पुण्यतिथी समिती
४१. निवडणूक साक्षरता
४२. गांधी विचार संस्कार परीक्षा
४३. मानव्यविद्या अभ्यास मंडळ
४४. डिजिटल साक्षरता
४५. राष्ट्रीय सेवा योजना
४६. योगा समिती

मराठी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये मराठी विषयासाठी १६ विद्यार्थ्यांनी टी. वाय. बी.ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. टी. वाय. बी. ए. या मराठी विषयाचा वर्ष २०२४-२५ चा निकाल १४.८६ टक्के लागला आहे. मराठी विभागाकडून विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी विषयाची आवड निर्माण करण्यासाठी, त्यांच्या साहित्यविषयक अभिरूची विकसित करण्यासाठी मराठी वाङ्मय मंडळाद्वारे विविध उपक्रम राबविले जातात. या वर्षी श्रावणी कवी संमेलन, मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा निमित्त मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा शुभारंभ व भित्तीपत्रक उद्घाटन, माझी भाषा माझी स्वाक्षरी एक उपक्रम, मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त 'सर्जनशील लेखन कसे करावे' या विषयावर कार्यशाळेचे आयोजन आदि उपक्रम राबविले. त्याचबरोबर मराठी विषयाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या अनुषंगाने लघुचित्रपट, जाहिराती दाखवणे आदि उपक्रम वर्षभर राबवले जातात.

प्रा. आर. डी. घाटाळ
मराठी विभाग प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ या मध्ये अर्थशास्त्र विषयासाठी १७ विद्यार्थ्यांनी टी. वाय. बी. ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ चा निकाल १५.८३% टक्के लागला आहे. अर्थशास्त्र विभागांतर्गत टी. वाय. बी. ए. वर्गासाठी "कृषी विपणन" हा Short Term Course चालविला जातो. शॉर्ट-टर्म अंतर्गत क्षेत्रभेट दि. १७/११/२०२५ रोजी कृषीथॉन, नाशिक येथे आयोजित "पिक-मळा" या प्रात्यक्षिक शेतीला भेट देण्यात आली. अर्थशास्त्र विभागामार्फत Extension Activity अंतर्गत दि. २५-२-२०२६ रोजी "दैनंदिन जीवनातील वित्तीय व्यवस्थापनाचे महत्व" या विषयावर 'कावळपाडा' या गावातील लोकांना प्रात्यक्ष भेट देऊन मार्गदर्शन केले गेले. दरवर्षीप्रमाणे या वर्षीही अर्थशास्त्र विभागांतर्गत "Live Budget Programme-2026" या कार्यक्रमाचे थेट प्रेक्षपण करण्यात आले होते. अर्थशास्त्र विभागांतर्गत क्षेत्रभेट "Krishithon Exhibition" ठक्कर डोम, नाशिक येथे दि. १७/११/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आली होती. तसेच अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांना भारतीय नाण्यांचा आर्थिक इतिहास माहिती व्हावा या उद्देशाने अभ्यास भेट नाशिक येथील नाणेशंम्रहालय "Shanti-Krishna Museum of Money and History" अंजनेरी, त्रंबकेश्वर येथे दि. ०५/१२/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आली होती. या वर्षी अर्थशास्त्र विभागाचे विभाग प्रमुख, प्रा. महेंद्र रामचंद्र खंबार्ड यांना 'कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, वाशी' यांच्याकडून एक 'Minor Research Project' मंजूर झाला आहे. यावर्षी अर्थशास्त्र विभागातील प्राध्यापकांचे राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय

चर्चासत्रात एकूण १० शोधनिबंधांचे वाचन केले असून, ते शोधनिबंध प्रकाशित झाले आहे. यावर्षी अर्थशास्त्र विभागातील प्राध्यापकांनी मुंबई विद्यापीठातील विविध ठिकाणी आयोजित ०४ कार्यशाळांमध्ये सहभाग नोंदविला आहे.

प्रा. एम.आर. खंबार्ड
अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

इतिहास विभाग

महाविद्यालयामध्ये इतिहास हा विषय विशेष स्तरावर शिकवला जात आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये इतिहास विषयाच्या प्रथम वर्षात १३२, द्वितीय वर्षात ७९ आणि तृतीय वर्षात ५० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. तसेच, इतिहास विभागात एम.ए. (इतिहास) च्या प्रथम वर्षात २२ विद्यार्थ्यांनी आणि द्वितीय वर्षात २१ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. एकूण ३०४ विद्यार्थी इतिहास विषयाचा अभ्यास करत आहेत. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये इतिहास तृतीय वर्षाचा निकाल १४.७३ टक्के लागला आहे. तर एम.ए. द्वितीय वर्षाचा निकाल १०० टक्के लागला आहे. इतिहास विभागाचा "मोखाडा परिसरातील आदिवासी क. ठाकूर स्त्रीयांच्या अलंकारांचा अभ्यास" हा प्रकल्प विषय मुंबई विद्यापीठाच्या आविष्कार स्पर्धेसाठी (संशोधन स्पर्धेसाठी) विभागीय स्तरावर निवडला गेला. खुताडे पूजा रमेश आणि दिघा निकेश गणपत या विद्यार्थ्यांनी या स्पर्धेत सहभाग घेतला. रयत शिक्षण संस्थेच्या 'रयत आविष्कार' या स्पर्धेमध्ये सुद्धा या विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेतला. इतिहास विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी दुर्मिळ अशा नाण्यांचे व तोफ गोळ्यांचे संशोधन केले आहे. या विद्यार्थ्यांना प्रा. भोये डी. आर. यांचे मार्गदर्शन लाभले. इतिहास विभागातर्फे क्षेत्रभेटींचे आयोजन करण्यात आले होते. या भेटीमध्ये नाशिक येथील पांडव लेणी, अंजनेरी येथील जैन मंदिर, शांती कृष्ण नाणेशंम्रहालय अंजनेरी यांसह विविध ऐतिहासिक वास्तूंचा समावेश होता. यात टी.वाय.बी.ए. (T.Y.B.A.) वर्गातील १० विद्यार्थी आणि २ प्राध्यापकांनी सहभाग घेतला. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेत सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त व्याख्यान, छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती निमित्त कार्यक्रम, ऐतिहासिक चित्रपट सादरीकरण, अल्पकालीन 'पर्यटन व्यवस्थापन' अभ्यासक्रम, वर्ग-चर्चासत्रे (सेमिनार), गटचर्चा, सराव परीक्षा, प्रकल्प अहवाल आणि गृहपाठ यांसारख्या उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. संशोधन कार्यामध्ये, प्रा. भोये डी. आर. यांनी दोन शोधनिबंध प्रकाशित केले. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे यांनी दोन शोधनिबंध आणि एक संदर्भ ग्रंथ प्रकाशित केले. प्रा. जाधव ए. डी. यांनी तीन संशोधनपर लेख आणि एका पुस्तकातील एक प्रकरण प्रकाशित केले. इतिहास विभागाच्या विविध कार्यक्रमांना आणि उपक्रमांना विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. या शैक्षणिक वर्षात सर्व सहकारी प्राध्यापक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

प्रा. डी. आर. भोये
इतिहास विभाग विभागप्रमुख

संस्कृती
२०२५-२६

Department of English

Department of English organized various activities in the academic year 2025-2026 for the betterment of students. The department run short term course Spoken English. There were 74 students from first year BA, BCOM & BSC classes enrolled for the same. Department of English has a digital English language lab. There are 10 computers in the English language lab. English language lab focuses on language skills and efficiently develops the skills of English among students. software is a blend of technology that helps in easy and fast learning of English skills. Through this, students enhance their knowledge of English. The principal of the college, Dr. A. N. Chandore who always encourages to the department.

Mr. T. M. Paradke

Head, Department of English

मानसशास्त्र विभाग

आपल्या महाविद्यालयात मानसशास्त्र हा विषय प्रथम, द्वितीय व वाणिज्य विभाग तृतीय वर्षासाठी अभ्यासला जातो. आधुनिक युगात मानसशास्त्रचे उपयोजन दिवसेंदिवस वाढत आहे. २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षात मानसशास्त्र विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांमध्ये सॉफ्ट स्किल विकसित व्हावे व विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वात वाढ होण्याच्या दृष्टीने Personality Development हा शॉर्ट टर्म कोर्स राबवण्यात आला. या कोर्ससाठी एस.वाय.बी.ए या वर्गातील विद्यार्थी घेण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या भावनिक, सामाजिक व शारीरिक समस्या जाणून घेण्यासाठी व त्यावर उपाय योजना करण्यासाठी विविध मानसशास्त्रीय चाचण्या घेण्यात आल्या. मानसशास्त्र विषयाच्या वर्षभराच्या उपक्रमांसाठी प्र. प्राचार्य. ए.एन.चांदोरे व उपप्राचार्य एस.जी. मेंगाळ यांचे मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. पी.एल. नाडेकर

मानसशास्त्र विभागप्रमुख

Department of Commerce

Department of commerce provides commerce education in students of tribal area. Department of Commerce has organized various activities in the academic year 2025-26.

The Department of Commerce organized Welcome ceremony for new admitted students. Prin. Dr. A. N. Chandore, was chief guest of this function.

The Department of Commerce organized one day workshop on Marketing Skills, on 13th August

2025 under commerce association, Shri. Nitin Aher was the chief guest of this workshop. Prin. Dr. A. N. Chandore, was president of this workshop.

The Department of Commerce organized lecture on Mental Health for Youth with collaboration of Cultural Committee on 15th December 2025. Dr. Bhausaheb Chattar was resource person on the programme and Mr. Nitin Aher (Primary Teacher Z. P. School Navivadi) was chief guest of programme. Dr. Bhausaheb Chattar guided to students about today's Youth and their mental health. Prin. Dr. A. N. Chandore was the chairperson of programme.

The Department Commerce Organized Commerce Festival on 06th February 2026. Mr. Vijay Mhatre was the chief guest of this function. He guided to students on basic knowledge of business. Principal Dr. A. N. Chandore was the chairperson of festivals. Students have opened various stalls with different types of foods, snacks, cold drinks, cutlery, fruits and other daily items.

The Department of Commerce and Security Exchange Board of India (SEBI) jointly organized the National Level Financial Literacy Quiz on 13th February 2026. The Department of Commerce organized a Workshop on Entrepreneurship Development on 24th March 2026. Dr. S. G. Mengal was the resource person of this workshop. He has guided students on entrepreneurship development and start-ups.

The department of commerce is organized at Third Year Commerce Farewell Ceremony on 24th March 2026. Mr. S. R. Vhande was the chief guest of this function. He delivered guidance about career opportunities in future.

The Department of Commerce organized the wallpaper presentation Vanijya Vishwa on 26th January 2026. A student presented the wallpaper on various topics such as Account types, Mercantile Law, negotiable instruments, Types of Company, Consumer grievance redressal mechanism, Banking services, Developmental factors of employee and organization.

Commerce Association organized a group discussion for the students' personality development.

Dr. S. G. Mengal

Head, Department of Commerce

संस्कृती
२०२५-२६

Department of Mathematics

The Department of Mathematics was established in the academic year 2013. The department runs three years Undergraduate programme. The Department of Mathematics takes initiative in making students more enthusiastic about the subject. Faculty members guide students and tell them the importance and opportunities in Mathematics continuously through lectures. Also, various activities are organized by the department to inculcate mathematical view and culture in students.

- One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of 138th Birth anniversary of great Indian Mathematician Srinivasa Ramanujan on 22/12/2025. The resource person for this programme was Ms. M. K. Khade from LRT-SC College, Mokhada.
- Organized wallpaper exhibition named 'Math-Matters' on the occasion of Republic Day on 26th January 2025 in which 08 students of the department participated.
- Organized Rangoli Mehendi competition on 29/09/2025.
- Online quiz competition organized on the occasion of Science Day on 28th February 2026.
- Under the MoU, Faculty exchange program (Expert lecture) was organized by the department for all first, second third year Mathematics students on the topic 'Linear Transformation' delivered by Mr. Vaibhav Jagzap of MP-SC College, Panvel on 10/02/2026 at 12:30 p.m., and Miss. M. K. Khade delivered lecture on the topic Introduction to 'Permutations, ' to F.Y.B.Sc. students of MP-SC.

Additional Department Information:

- Activities by department: Home Assignment, Project, Unit Test.
- To improve students' knowledge and inspire them to do well in the field of Mathematics and to improve onstage performance and daring, the department usually motivates students to solve problems regarding their curriculum on board.
- Short term course: - short-term course on Introduction to Operations Research.
- Students actively take part in Student's Seminar.
- Department organizes ICT lectures for all Mathematics students.

Miss. B. P. Kanoja

Head, Department of Mathematics

Department of Zoology

In the academic year 2025-2026 following activities were carried out by the department of Zoology.

Activities under MoU

- 1) Activity under MoU with Department of Zoology, A.C.S. College, Onde, Vikramgad, Dist. Palghar
- Student Exchange- Participation of students in the Online Quiz on the occasion of World Sparrow Day and One-day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics
- 2) Activity under MoU with The Energy Research Institute (TERI), Belapur, New Mumbai
- Organization of training program on fish rearing techniques for students of the college.
- 3) Organization of Workshops and Seminars-
- One-day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics.
Total no. of Registrations: 276
- 4) Organization of Excursion Tour:
- Excursion tour was organised on 13/01/2026 at Nandur Madhyameshwar Wildlife Sanctuary, Niphad, Dist. Nashik.
Total no. of beneficiary students: 40
- 5) Organization of Online Quiz:
- Online Quiz on the occasion of World Sparrow Day 2026.
Total no. of beneficiary - 40

Extension Activity

- 6) A guest lecture by Dr. Ayaj Shaikh on "Good Health and Personality Development" at N.S.S. Camp organized by L.R.T.A.S.C. College, Mokhada Dist. Palghar on 15/02/2026 at Adoshi.
- 7) Hands on training on making feeder potter for birds for the students of Varde Patkar College on 09/02/2026.
Total no. of Beneficiaries: 49

Short Term course

- 8) A short-term course under NSQF-Vermicomposting
Total number of Students- 16

Best Practice:

- 9) Organization of training programs under Biofloc project for tribal students of the college.
Total no. of Beneficiaries: 20

Extra-curricular activities

- 10) Organization of Health Checkup Camp.
Total no. of Beneficiaries: 85
- 11) Organized Wall paper exhibition named "Zoo news" on the occasion Republic day on 26th January 2026.
Total no. of Beneficiaries: 13

संस्कृती
२०२५-२६

Celebration of World Wildlife Week

- 12) Organization of Wildlife Documentary Screening and Nature walk.

Total no. of Beneficiaries: 33

Dr. A. L. Shaikh

Head, Department of Zoology

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

The Department of Chemistry offers an undergraduate programme leading to the Bachelor of Science (B.Sc.) degree with Chemistry as a major subject. During the academic year 2025-26, the department remained committed to academic excellence, research promotion, and holistic student development through the curricular, co-curricular, and research-oriented activities.

* Student Admissions:

The Chemistry department enrolment for all three years of the undergraduate programme:

- First Year B.Sc. (Chemistry): 113 students
- Second Year B.Sc. (Chemistry): 69 students
- Third Year B.Sc. (Chemistry): 31 students

* Academic and Skill-Based Activities:

To enhance practical knowledge and skill development, the department organized a short-term certificate course titled "Preparation of Household Products" for Third Year B.Sc. students, with a total enrolment of 31 students. The course focused on imparting hands-on training and entrepreneurial skills.

* Co-curricular Activities:

On the occasion of Republic Day (26th January 2026), the department organized a wallpaper exhibition titled "Chemy Season", in which 19 students actively participated. The exhibition provided a creative platform for students to present scientific concepts and innovations.

* Research and Innovation:

Students of the Chemistry department actively participated in prestigious research conventions:

- Mr. Khade Jagdish, Mr. Kanhav Bhavesh, and Mr. Khutade Tukaram (T.Y. B.Sc.) participated in the 23rd Aavishkar Research Convention conducted by

the University of Mumbai. Their project titled "Anti-urolithiatic Studies of Stem Extract of Rock Banana" and this project was short listed for university-level final round competition.

- Mr. Khade Jagdish also participated in the Rayat Aavishkar Research Convention 2025-26 organized by the Rayat Shikshan Sanstha, S. M. Joshi College Hadapsar Pune and secured Third Prize in the Medicine and Pharmacy category for the same project.

* Workshops and Collaborations:

Under a Memorandum of Understanding (MoU) with MVP Samaj Arts, Commerce and Science College Tryambakeshwar Dist. Nashik the department conducted a workshop on "Opportunities for B.Sc. Graduate Students." The workshop was delivered by resource persons Dr. Ajit Nagarkar and Dr. M. K. Jopale, and 29 students were participated in it.

* Faculty Achievements:

The faculty members established commendable academic and research activities:

- Prof. Harshada Pawar qualified the State Eligibility Test (SET) conducted by Savitribai Phule Pune University.
- Dr. R. A. Kawale published three research papers and one patent & Awarded Ph.D. Degree by SPPU, Pune.
- Mr. S. R. Vhande published one patent and presented two research papers at National and international conferences.
- Miss H. A. Pawar published one patent.

* Research Funding:

Under the Mentor Research Scheme of the Rayat Shikshan Sanstha, the Research and Development Cell of Karmveer Bhaurao Patil College Vashi, Mumbai sanctioned a Minor Research Project (MRP) to Dr. R. A. Kawale with a grant of 38,000 during the academic year. The Department of Chemistry has made significant progress in academic improvement, research activities, and student development during the academic year 2025-26.

Mr. S. R. Vhande

Head, Department of Chemistry

Department of Physics

Department of Physics offers B. Sc. Degree course in Physics as major subject. The academic year 2025-2026 witnessed vibrant activities.

- ❑ Students Admission for Physics during academic year 2025-2026
F. Y. B.Sc. 60
S. Y. B.Sc. Major 21 Minor 18
T.Y. B. Sc. 13
- ❑ 20 T.Y. B.Sc. student participated in UGC NSQF sanctioned certificate course “Electrical appliances Maintenance and Repair”
- ❑ We organized one day workshop on “PCB MAKING AND HANDS ON TRAINING” on 28 th February 2026 Prof. S. A. Funde worked as convener, Prof. A. D. Vartha worked as coordinator, Mr. D. H. Pagi and Mr. B. L. Bond worked as Organizing Secretary.
- ❑ 22 students of department of physics participated in wallpaper exhibition issue “SPANDAN” on the occasion of 26 th January 2026.
- ❑ Department organized field visit to Solar Water Pump Station, Mokhada on 6 th February 2026.
- ❑ “Student- Parent- Teacher” meeting was organized for T.Y.B.Sc. Students. Attendance and performance of every student was discussed in the meeting.
- ❑ The Seminar was organized on 25th February 2026 for T. Y. B.Sc. students. All students presented their selected topics using power point presentation.
- ❑ Two students of T. Y. B. Sc. Was participated to “District level AVISHKAR FAIR”.
- ❑ The department organized educational video show on 13 th February 2026.
- ❑ A question bank of all papers was circulated to the student to improve their performance.

Mr. S.A. Funde

Head, Department of Physics

Department of Botany

- The syllabus of the academic year 2025-26 has been successfully completed by all the Staff members of Department of Botany.
 - Department has organized Wild vegetable festival for the year 2025. There are more than 50 wild vegetables were exhibited by the students.
 - Department has organized one-day field tour for T. Y.
- B.Sc. Botany students at Nandur Madhyameshwar Wildlife Sanctuary and surrounding area.
 - Department has organized “Tree Plantation Programme” on the Occasion Birth Anniversary of Padmabhushan Dr. Karmveer Bhaurao Patil on 25th Sept. 2025 and about 6 plants were planted. Also organized Tree plantation Programme on the Occasion of Birthday of Honorable Sharadchandraji Pawar on 12th Dec. 2025 and other some events.
 - Endemic plants species i.e. Calacanthus grandiflorus (Dalzell) Radlk were planted in Tree Plantation Programme on the occasion of Republic Day (26th Jan.) in the college premises.
 - Department has organized seminar on Herbarium preparation and biodiversity conservation on 9th Feb. 2026 to display the need of future environment conservation.
 - Prof. P. S. Raut has guided to the Patkar Varde College Mumbai students who were visited to college Botanical Garden on 9th Feb 2026 for studying plant diversity.
 - Department has organized short term course on Biodiversity Conservation. Total 12 students were registered in this course.
 - Department has organized National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics with the collaboration of Department of Zoology along with IQAC.
 - Dr. A. N. Chandore has sanctioned major research project entitled as “Assistance to Botanical Garden (ABG) Programme for conservation of RET species”
 - Dr. A. N. Chandore attended two conferences i.e. Indian Botanical Science and Indian Advance Angiosperm Taxonomy (IAAT) in the academical year of 2025-26.
 - Dr. A. N. Chandore has published 09 research publication in UGC CARE list during academic year and also presented five research papers in various national and international conferences.
 - Prof. P. S. Raut has published 02 research publication in UGC CARE list during academic year
 - Dr. D. B. Borude has been award PhD in the field of Taxonomy.
 - Dr. D. B. Borude has sanctioned 01 minor research project.

संस्कृती
२०२५-२६

Research Profile of Department during academic year:

- Major Research Project ongoing: 01
- Minor Research Project ongoing: 01
- Patents Published: 01
- Research papers published in National/ International journal: 11
- Resource person in Seminar / Conferences: 02
- Seminar / Conferences Workshop attended: 03
- Newspapers articles published: 01.

Mr. P. S. Raut
Head, Department of Botany

ग्रंथालय विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२५ -२६ महाविद्यालयाने ग्रंथालयाचे वृद्धी सॉफ्टवेअर प्रणाली मार्फत संपूर्ण संगणीकृत करण्यात आले. संस्थेच्या ध्येयधोरणानुसार KOHA ग्रंथालय प्रणाली मध्ये अद्यावत करण्याचे कामकाज चालू आहे. मुंबई विद्यापीठ BC- बुक बँक अंतर्गत २,१४,००० रु. अनुदान रक्कम प्राप्त झाली असून त्यातून ग्रंथालयाची पुस्तके, संदर्भ ग्रंथ आणि ग्रंथालयाचे कपाट खरेदी करण्यात आले. मासिक आणि विविध विषयाची जर्नल ३५,००० रु. किमतीची वर्गणी पाठविण्यात आली. विशेष बाब म्हणजे मुलांच्या मागणीनुसार स्पर्धा परीक्षेची साप्ताहिक आणि मासिक सुद्धा समाविष्ट करण्यात आली.

१. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्त कर्मवीर सप्ताह पुस्तक प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले.
२. डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जयंती निमित्ताने वाचन प्रेरणा दिन साजरा करण्यात आला
३. बुक बँक प्रस्ताव मुंबई विद्यापीठात दाखल करण्यात आला आहे.
४. मागील वर्षी
५. विद्यार्थी विकास मंडळ यांचे प्रा. डॉ. विलास भाऊसाहेब गाढे यांचे व्याख्यान १९/०७/२०२५ रोजी आयोजित करण्यात आले.
६. प्रा. नितीन आहिर यांचे व्यक्तीमत्व विकास या विषयवार व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.
७. कला वारसा आणि भारतीय संस्कृती या विषयावर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली.
८. भारतीय ज्ञान परम्परा या विषयावर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आली.
९. ग्रंथ प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले.

प्रा. व्ही. एम. मोरे
ग्रंथालय विभागप्रमुख

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

या महाविद्यालयामध्ये उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभागाकडे सन १९९१ पासून दोन विभाग सुरू आहेत. (१) इलेक्ट्रिकल

टेक्नॉलॉजी, (२) लॉजिस्टिक अँड सप्लाय चेन मॅनेजमेंट.

या व्यवसाय अभ्यासक्रमाकडे २०२५-२६ मध्ये वेगवेगळे उपक्रम घेण्यात आले इयत्ता ११ वी नवप्रवेशित विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ मा. प्राचार्य यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आला. कार्यक्रमासाठी रयत शिक्षण संस्थेचे महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे येथील ज्युनियर प्रमुख चोरमल सर उपस्थित होते. तसेच वनस्पती विभागाने ओजीत केलेल्या रानभाजा महोत्सवात MCVC च्या विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. यामध्ये विद्यार्थ्यांनी रानभाजा तयार करून आणल्या होत्या. दि. २२ सप्टेंबर २०२५ रोजी कर्मवीर भाऊराव पाटील यांची जयंती साजरी करण्यात आली. तसेच दि. २ ऑक्टोबर २०२५ रोजी लाल बहादूर शास्त्री यांची जयंती साजरी करण्यात आली. व या जयंती निमित्त निबंध स्पर्धा, वकृत्व स्पर्धा व चीत्रकला स्पर्धेचे आयोजन केले गेले. तसेच दि. ०६ फेब्रुवारी २०२६ केंद्र सरकार आयोजित परीक्षा पे चर्चा कार्यक्रम घेण्यात आले व विद्यार्थ्यांना युटूबवर लाईव्ह व्हिडीओ दाखवले तसेच प्राचार्य ए.एन.चांदोरे सर यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. तसेच दिनांक २२ जानेवारी २०२६ रोजी मुख्यमंत्री माझी शाळा सुंदर शाळा तालुकास्तर तपासणी करण्यात आली व त्यात आपल्या कॉलेज ची जिल्हा स्तरावर निवड झाली. तसेच विद्यार्थ्यांसाठी २ फेब्रुवारी २०२६ पर्यंत वेगवेगळ्या प्रकारच्या क्रीडा स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या होत्या. बहुसंख्य विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. दिनांक ७ फेब्रुवारी २०२६ रोजी १२ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी शुभेच्छा कार्यक्रमाचे आयोजन केले व प्राणीशास्त्र विभागाचे विभाग प्रमुख शेख सर यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

प्रा. जे. ए. कुंभार
एम.सी.व्ही.सी.विभाग प्रमुख

सांस्कृतिक विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ या वर्षात महाविद्यालयाच्या सांस्कृतिक विभागाने विद्यार्थ्यांच्या कला- गुणांना वाव मिळण्यासाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन केले. विद्यार्थी विकास विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि जीवनदीप शैक्षणिक संस्था पोई, संचलित कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय गोवेली जि. ठाणे आयोजित ठाणे पालघर ग्रामीण झोन क्र. ६ मधील ५८ वा युवक महोत्सव मोठ्या उत्सवात साजरा झाला. यामध्ये एकूण १५ महाविद्यालयाने सहभाग नोंदवाला होता. त्यापैकी रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान महाविद्यालय मोखाडा येथील एकूण १५ स्पर्धामध्ये एकूण २५ विद्यार्थ्यांनी उत्कृष्ट सहभाग घेवून तारपा, क्ले मॉडेलिंग आणि पोस्टर मेकिंग या स्पर्धेत यश संपादन करून पहिला क्रमांक प्राप्त केला.

अ.क्र.	स्पर्धेचा प्रकार	निकाल
१	लोक नृत्य तारफा	पहिला
२	क्लेय मॉडेल	पहिला
३	पोस्टर मेकिंग	पहिला

मुंबई विद्यापीठ अंतिम फेरीत लोक नृत्य तारफा या कला प्रकारास उत्तेजनार्थ पारितोषिक प्राप्त झाले. रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभूषण कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंती निमित्त तसेच रयत शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा. शरदचंद्रजी पवार साहेब यांच्या वाढदिवसा निमित्त वक्तृत्व स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा, आरोग्य शिबीर, व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

तसेच सांस्कृतिक विभागा मार्फत वर्षभर विविध समाज सुधारक. स्वातंत्र्य सैनिक, महापुरुष यांच्या जयंतीचे आयोजन करण्यात आले. ०२/०२/२०२६ ते ०६/०२/२०२६ Black and White Day, रांगोळी स्पर्धा, मेहंदी स्पर्धा, सारी डे, कॉमर्स डे (स्टॉल डे), आणि सांस्कृतिक मोहोत्सव साजरा करण्यात आला. या मध्ये लोकनृत्य, वेस्टर्न डान्स, गीतगायन आणि ग्रुप डान्स प्रकारात विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला आहे.

व्ही. एम. मोरे
चेअरमन

Examination Department

The college's operational examination unit administers a number of internal and external exams. This is the second year of National Educational Policy (NEP), and examination department has successfully carried out all examinations under NEP in 2025-2026 also. Annual plan about various examinations was made initially and as per the guidelines from University of Mumbai, Mumbai.

The lower exams i.e. first year and second year exams are conducted by the college. While final year of UG and PG exams are conducted as per university timetable. Being the second year of NEP, during the first term, Sem I regular and Sem III regular exams were conducted successfully. Further ATKT exams of lower NEP classes as well as NON-NEP classes were also arranged and conducted successfully. During term II regular Sem II and Sem IV exams were organized as per the guidelines from university. Aspects like field project and Community engagement programs were assessed and included as a part of assessment successfully. All university are conducted smoothly without any discrepancies. The online attendance

system for the University exams was successfully applied for the university examinations. Every exam was conducted in compliance with the rules and regulations of the university. The college runs the online assessment centre for the University of Mumbai through which online assessment of the answer books is carried out. The assessment work was completed as per the quota given by university.

Dr. A. L. Shaikh
Chairman

जिमखाना विभाग

- मुंबई विद्यापीठ सलमिंत वरिष्ठ महाविद्यालयातील शारीरिक शिक्षण संचालकांचे चतुर्थ (चौथे) चर्चासत्र व क्रीडा मार्गदर्शन शिबीर शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ करिता दिनांक ४/८/२०२५ ते ७/८/२०२५ कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. श्री. विठ्ठलराव जोशी धर्मादाय संस्था क्रीडा अकादमी, मु.पो. कासारवाडी सावर्डे ता. चिपळूण जि. रत्नागिरी- ४१५ ६०६, येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.
- मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक १८/९/२०२५ रोजी सहभाग. आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, स्थळ- आर. बी. बॅडमिंटन अकादमी, संदीप हॉटेल च्या मागे, चीकनघर, कल्याण येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.
- मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयीन हॅण्डबॉल स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक ०५/१२/२०२५ रोजी आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, झोन क्र. -३ स्थळ- अग्रवाल कॉलेज डोंबिवली (प.) येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.
- मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयीन हॅण्डबॉल स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक ०५.१२.२०२५ रोजी, मुंबई विद्यापीठ झोन क्र.-३, आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, स्थळ- अग्रवाल कॉलेज डोंबिवली (प.) येथे झालेल्या स्पर्धेत चुरशीच्या क्षणी गुणानुक्रमे क्र. तीन चे विजेता स्थान संपादन करण्यात यश प्राप्त झाले.
- महाविद्यालया अंतर्गत होणाऱ्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन दिनांक २७/२/२०२६ पासून महाविद्यालयाच्या क्रीडा मैदानावर आयोजित करण्यात आल्या होत्या. दिनांक- २७/१/२०२६ रोजी सकाळी क्रीडा स्पर्धांचे उदघाटन करण्यात आले. महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ. ए. एन. चांदोरे सर यांच्या शुभ हस्ते उदघाटन करण्यात आले. तसेच उपप्राचार्य डॉ. एस. जी. मेंगाळ सर व इतर सहकारी प्राध्यापक बंधू, भगिनींच्या उपस्थितीमध्ये स्पर्धांना सुरुवात करण्यात आली. त्यानुसार सकाळी ९:०० वाजता अॅथलेटीक्स स्पर्धा मुले व मुली यांच्या अनुक्रमे १०० -मीटर, २०० -मीटर, ८००

संस्कृती
२०२५-२६

-मीटर आणि १६०० -मीटर स्पर्धा मध्ये स्पर्धक विद्यार्थ्यांचा उत्तम प्रतिसाद मिळाला.

६) वार्षिक क्रीडा स्पर्धे अंतर्गत दिनांक ३१/१/२०२६ रोजी क्रिकेट मुले व मुली च्या स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या. दिनांक ०२/२/२०२६ रोजी खो-खो च्या स्पर्धा मुले व मुली आयोजित करण्यात आल्या. दिनांक ०२/०२/२०२६ रोजी व्हॉलीबॉल मुले व मुली च्या स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या, दिनांक ०३/०२/२०२६ रोजी कबड्डी -मुले व मुली च्या स्पर्धा घेण्यात आल्या होत्या.

७) दिनांक २७.१.२०२६ रोजी कॅरम -इन डोअर (मुले/मुली) यांच्या स्पर्धा घेण्यात आल्यात. सोबतच बुद्धीबळ स्पर्धा (मुले/मुली) संपन्न झाल्यात. सर्व स्पर्धा खेळाडूंच्या कला गुणांना वाव देणाऱ्या व चुरस निर्माण करून देणाऱ्या सर्व खेळ व स्पर्धा झाल्यात तसेच सर्व स्पर्धा आनंदाने पार पडल्या.

८) वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ दिनांक ०६/३/२०२६ रोजी रयत शिक्षण संस्थेचे सचिव, उपसचिव तसेच मा. भगीरथ काका शिंदे, मॅनेजिंग कौन्सिलचे सदस्य आदरणीय रामशेट ठाकूर साहेब व इतर मान्यवरांच्या उपस्थितीमध्ये आयोजित करण्यात आला.

क्रीडा स्पर्धा मधील गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये प्रमाणपत्र, ट्रॉफी व पदक (ब्राँझ, सिल्वर व गोल्ड) यांचे वितरण करण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या शारीरिक कला गुणांना प्रोत्साहित करून पुढील आयुष्यासाठी शुभेच्छा देण्यात आल्यात.

प्रा. डॉ. व्ही.एम. डोंगरदिवे
चेअरमन

Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

The IQAC is committed towards internalization and institutionalization of quality enhancement initiatives in higher education. It helps the institution in planning and monitoring. IQAC organized following activities:

1. IQAC organized one day workshop for teaching & Non teaching staff on sustainable Quality Excellence in Higher Education on 23rd September 2025. Dr. Nilesh Pawar (IQAC Co-ordinator, New College, Kolhapur) was the resource person of this workshop.
2. College has organized conference seminar and workshops with collaboration.
3. College has signed MoU with other institution / colleges/NGOs during the academic year.
4. Documentation of AQAR 2024-25 has been prepared.
5. Participated in NIRF 2024-25 during the academic year.
6. Successfully uploaded the data of All India Survey on Higher Education (AISHE 2024-25) at AISHE portal.

7. Academic and Administrative Audit: the data of AAA has been compiled as per the guideline of parent institute.
8. Prepared documents of Academic Year 2025-26 for AQAR & AAA.

Dr. S.G. Megal
Chairman

NEP Committee

Our college is implementing the National Education Policy (NEP) in alignment with UGC guidelines to promote holistic, flexible, and multidisciplinary learning. The curriculum now emphasizes skill development, critical thinking, and provides multiple entry and exit options for students.

This is the second year of NEP implementation in our college. Initially, the University offered three schemes for Arts and Science, and colleges were given the choice to opt for any one scheme. Our college has opted for Scheme III for both Arts and Science. For Commerce, however, the only scheme provided by the University of Mumbai was mandatory.

During the admission process, the college provided students with open options to select subjects of their choice for major and minor courses. Additionally, an open elective course from other faculties was made available to students as per university guidelines.

For the first term, field projects were assigned to students, while in the second term, community engagement programs were introduced. Various courses under VSC and SEC across all subjects offered a well-designed curriculum that promotes the acquisition of new skills, supporting a skill-based education system. Courses such as CC, VEC, and IKS are designed to sensitize students to various aspects of life. Language subjects were offered to students through AEC.

Students from the Arts faculty were able to study courses from Commerce and Science, and vice versa. This has significantly enhanced horizontal flexibility in the learning process.

Dr. A.L. Shaikh
Chairman

स्पर्धा परीक्षा समिती

महाविद्यालयातील स्पर्धा परीक्षा समितीमार्फत विद्यार्थ्यांना शासकीय सेवांबाबत मार्गदर्शन व प्रेरणा देण्यासाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. दि. ११ सप्टेंबर २०२५

रोजी “शासकीय सेवांमधील संधी” या विषयावर मार्गदर्शनपर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. या व्याख्यानासाठी मान्यवर वक्ते म्हणून श्री. वाल्मिक बिलसारे उपस्थित होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना विविध शासकीय नोकरीच्या संधी, स्पर्धा परीक्षा तयारीची दिशा, अभ्यास पद्धती तसेच यशस्वी होण्यासाठी आवश्यक असलेल्या गुणांविषयी सविस्तर मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांनी या व्याख्यानाचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद देत त्याचा लाभ घेतला. तसेच दि. १२ डिसेंबर २०२५ रोजी रयत स्पर्धा परीक्षा अकॅडमीचे उद्घाटन करण्यात आले. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुण्या म्हणून कु. प्राची रणदिवे (RFO, मोखाडा) उपस्थित होत्या. त्यांनी विद्यार्थ्यांना Class-I अधिकारी सेवा (उच्च श्रेणीतील शासकीय पदे) याबाबत सखोल माहिती दिली. स्पर्धा परीक्षा तयारीचे महत्त्व, नियोजन, शिस्त आणि सातत्य यांवर त्यांनी विशेष भर दिला. त्यांच्या मार्गदर्शनामुळे विद्यार्थ्यांना शासकीय सेवेत करिअर करण्यासाठी प्रेरणा मिळाली. या सर्व उपक्रमांमुळे विद्यार्थ्यांमध्ये स्पर्धा परीक्षांबाबत जागरूकता निर्माण झाली असून, शासकीय सेवेत प्रवेश करण्यासाठी आवश्यक दिशा व प्रेरणा मिळाली.

प्रा. ए. डी. वरठा
चेअरमन

कमवा व शिका योजना

रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक डॉ. कर्मवीर भाउराव पाटील यांच्या प्रेरणेने गरीब व होतकरू विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेता यावे या उदात्त हेतूने महाविद्यालयामध्ये कमवा व शिका योजना सुरू आहे. महाविद्यालयामध्ये शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये ७० विद्यार्थ्यांनी नाव नोंदणी केली. त्यांच्या मुलाखती घेण्यात आल्या त्यापैकी ६५ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली. सदर योजना ही ऑगस्ट २०२५ ते मार्च २०२६ पर्यंत राबविण्यात आली. या योजनेत व्यावसायिक अभ्यासक्रम व पदवी शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. कमवा व शिका योजने अंतर्गत विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालय परिसर स्वच्छता करणे. ग्रंथालय कामकाज, कार्यालयीन कामकाजात मदत करणे, विविध कार्यक्रम प्रसंगी व पूर्वतयारीसाठी मदत करणे, माजी विद्यार्थी ऑनलाइन नोंदी करणे, लॅब स्वच्छता करणे, गांडूळखत प्रकल्प प्रक्रियेसाठी विविध कामे करणे. अशा विविध प्रकारच्या कामात सहभाग घेतला.

प्रा. एस. के. डामसे
चेअरमन

Scitech Soyamate Project

The Scitech Soyamate Project is a vital intervention targeting the chronic malnutrition crisis in the tribal regions of Palghar, specifically in Mokhada. By providing nutrient-dense soya milk, the project

addresses the root causes of low immunity and developmental delays in children caused by extreme poverty. In areas like Mokhada where families lack the means for expensive dairy or meat, soya milk acts as a “miracle food.” It is rich in essential amino acids and minerals, making it a cost-effective way to fight “hidden hunger” and ensure children meet their growth milestones.

The project currently

serves 454 students across 10 Z.P. Schools, providing them with a consistent source of high-quality protein. nourishment, the project aims to boost mental ability and long-term immunity to reduce child mortality rates in these remote communities. Maintenance Update: While the program is active, the soya milk processing machines at Z.P. School Ghosali and Z.P. School Kavalpada are currently undergoing repairs to ensure distribution can resume at full capacity.

Mr. D. H. Pagi
Chairman

Field visit

Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College, Mokhada dist. Palghar in the academic year 2025-26 organizes the visits for the educational studies purpose from the different faculties. The Arts faculty department of history organized visit Pandavleni Caves and Coin Museum (Nani Sangrahalaya) Nashik.

The Science faculty Department of Zoology organized the field visit to Nandur Madhyameshwar Bird Sanctuary, Nashik District. The main objective of the visit was to study avian diversity, habitat preference, and behavior of resident and migratory birds in a natural wetland ecosystem. Department of Botany organised the Nandur Madhyameshwar Bird Sanctuary, Nashik District. visit of aquatic ecosystem of Algae, Bryophytes and Angiosperms plants groups.

Department of physics organized The field visit to Mokhada college water pump. The main object of the Student will experience the Solar PV system and working of plant.

Mr. T. S. Jabar
Chairman

संस्कृती
२०२५-२६

करिअर कट्टा

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ या वर्षात करिअर कट्टा या विभागांतर्गत स्पर्धा परीक्षा विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी व्याख्यान मालेचे आयोजन करण्यात आले होते. व्याख्यान मालेचे प्रमुख वक्ते रेंज फॉरेस्ट ऑफिसर प्राची ए. रणदिवे उपस्थित होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करत असताना सांगितले की, महाविद्यालय हे भविष्य घडवण्यासाठी आहे आपण योग्य ध्येय निवडून, कठोर मेहनत, संयम ठेवून पूर्ण केले तर त्यातून आपल्याला स्थिरता, मान - सन्मान, प्रतिष्ठा प्राप्त होते. तसेच प्रशासनात आल्यावर तुम्ही थेट जनतेशी संपर्क साधू शकता. शेवटी म्हणाल्या की, शिक्षण घेणे म्हणजे पदवी नव्हे तर शिक्षणातून आयुष्याला योग्य दिशा दिली पाहिजे. शिक्षण घेत असतांना स्वप्न मोठे ठेवा त्यातून तुमचे भविष्य उज्ज्वल होईल. व समाज परिवर्तन होण्यास योग्य दिशा मिळेल असे मत व्यक्त केले.

प्रा. आर. डी. घाटाळ
चेअरमन

Aavishkar Committee

The Aavishkar Research Convention activities for the academic year 2025-26 were successfully conducted by the Aavishkar Research Committee of Rayat Shikshan Sanstha's Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science & Commerce College, Mokhada, under the guidance of the IQAC. The programme aimed to promote research culture, scientific temper, innovation, and problem-solving abilities among undergraduate students. A total of 18 students actively participated across multidisciplinary categories, including Humanities, Commerce, Pure Sciences, and Medicine & Pharmacy. Students presented innovative research projects addressing real-world problems through scientific and analytical approaches. The activities were conducted at college level, zonal level, university final rounds (poster and podium presentations), and Rayat Aavishkar. The convention provided a strong platform for students to develop research aptitude, critical thinking, creativity, and presentation skills. One project was selected for the University-level Aavishkar competition, and another project was selected in Rayat Aavishkar, reflecting the academic quality and research potential of the participants. Overall, the Aavishkar Research Convention significantly contributed to strengthening the research ecosystem of the college and inspired students towards innovation, interdisciplinary learning, and academic excellence.

Dr. R. A. Kawale
Chairman

Bio floc project

The college has initiated a biofloc project to promote entrepreneurship skills among students and to provide training in fish breeding techniques. This project is conducted in collaboration with The Energy Research Institute (TERI), Belapur, Navi Mumbai. A special training program has been organized under this initiative for tribal students. During the academic year 2025-2026, college students were given the opportunity to participate in scheduled training sessions focused on Bio-Floc System Design and Maintenance.

Mr. K.K. Pardhi
Chairman

Ladies Welfare Committee

The Ladies Welfare Committee organized various activities during the academic year 2025-2026 for the overall development of students. Through these initiatives, the Committee conducted programs focused on women's empowerment, health awareness, self-defense training, and legal literacy.

1) Legal Guidance Session- 27/08/2025

A mentoring session was organized to create awareness among students about the various legal provisions available for the safety and protection of women. The session provided detailed information on women's rights guaranteed under the Constitution and other protective laws, including safeguards against harassment, domestic violence, and discrimination. Special emphasis was laid on the procedure for filing complaints and seeking redressal through Jago Grahak Manch. The resource person explained the step-by-step process of submitting complaints, required documentation, and the importance of maintaining proper records and evidence.

2) Self-Defense Training Workshop-27/08/2025

A self-defense training programme was organized to equip girl's students with essential skills to protect themselves in challenging situations. The workshop focused on teaching basic self-defense techniques, including awareness of surroundings, quick response strategies, and simple physical defense moves that can be effectively used in everyday life. Mrs. Sajida Altaf Shaikh a professional trainers demonstrated practical

methods to handle potential threats, escape from risky situations, and build mental alertness. The session also emphasized the importance of confidence, presence of mind, and decision-making during emergencies.

3) Women's Health Awareness Program-

Date: 28 January 2026

A guidance program on the topic of "Women's Health Awareness" was organized with the objective of promoting awareness about essential aspects of women's health and hygiene. The session focused on educating students about the importance of maintaining proper hygiene during menstruation, the correct usage of sanitary pads, and safe and hygienic disposal methods. The program was conducted by HSVC department, Mrs. Aarti Jadhav (Chairman person of Ladies Welfare Committee), who served as the resource person for the session. The resource person provided scientific and practical insights into menstrual health management, common health issues faced by women, and preventive care measures. The session was interactive, allowing students to ask questions and clarify their doubts in a comfortable and supportive environment. A total of 65 students attended the program and actively participated, making the session informative and impactful.

4) International Women's Day Celebration-

Date: 8 March 2026

Various competitions and mentoring programs were organized for the students on the occasion of International Women's Day. The students participated enthusiastically in all the activities organized by Ladies Welfare Committee.

Mrs. A. D. Jadhav
Chairman

Placement Committee

Activities Conducted

1. IBM Skill Build Program - Training Workshop

Date: 16 December 2025

Venue: Rayat Shatabdi Building (Second Floor)

Activity Type: Skill Development Training

Number of Beneficiaries: 135 Students

2. Pandit Deendayal Upadhyay Rojgar Melava - 2026

Date: 24 February 2026

Venue: Rayat Shatabdi Building (Second Floor)

Activity Type: Employment Fair / Placement Drive

Number of Beneficiaries: 205 Students

List of Selected Students placed during year 2025-26

Sr. No.	Student Name	Post	Selected Office / Company Name
1	Aarti Dattatray Jambhale	Primary Teacher	Zilla Parishad
2	Harshada Kashinath Jadhav	Anganwadi Helper	GramPanchayat
3	Manik Gangaram Wagh	Home Guard	Home Department, Maharashtra
4	Rohan Harishchandra Dive	Security Guard	M.R.S.M.
5	Jitendra Ashok Pardhi	Home Guard	Home Department, Maharashtra
6	Ajay Bhauram Mirke	Home Guard	Home Department, Maharashtra
7	Akshay Savji Mali	Home Guard	Home Department Maharashtra
8	Ramdas Parshuram Gavit	Home Guard	Home Department Maharashtra
9	Dakhne Rajendra Ramji	Home Guard	Home Department, Maharashtra
10	Digha Sampat Dhavalva	Home Guard	Home Department, Maharashtra
11	Badade Rutik Chandrakant	Home Guard	Home Department, Maharashtra
12	Bhore Yashwant Navshya	Home Guard	Home Department, Maharashtra
13	Dothad Ganesh Avinash	Home Guard	Home Department, Maharashtra
14	Padvi Rahul Bharatsing	Security Force	Maharashtra Security Force
15	Pooja Vishnu Akane	Home Guard	Home Department, Maharashtra

Mr. P. T. Bhoje
Chairman

Short Term Committee

During the academic year 2025-26, Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science & Commerce College, Mokhada, successfully conducted 11 short-term courses for 209 students from various streams. These

संस्कृती
२०२५-२६

courses were designed to enhance students' practical skills, employability, personality development, and academic competence. The programmes focused on skill-based learning, career-oriented training, and value-based education, helping students gain hands-on experience beyond the regular curriculum. Active student participation and faculty involvement made these courses highly effective and impactful. Overall, the short-term courses significantly contributed to holistic student development and strengthened the college's commitment to wards quality education and skill enhancement.

Sr. No.	Department	Name of the short-term course	Participant
1)	Chemistry	Preparation of Household products	31
2)	Botany	Biodiversity Conservation	12
3)	Physics	Electrical Appliances, Maintenance and Repair	20
4)	Zoology	Vermicomposting (Under NSQF)	18
5)	Mathematics	Introduction To Operations Research	19
6)	Commerce	Insurance	38
7)	History (B.A.)	Tourism Management	16
8)	History (M.A.)	वृत्तपत्रातील ऐतिहासिक नोंदी	22
9)	Economics	Agriculture Marketing	17
10)	Marathi	मुद्रितशोधन प्रमाणपत्र कोर्स	16
11)	English	Spoken English	74
Total			209

Dr. R.A. Kawale
Chairman

Science Association

National Science Day is celebrated to spread a message about the importance of science used in the daily life of the people. To display all the activities, efforts and achievements in the field of science for human welfare. To create interest in science and explore the creative talent of the students, in current academic year we organized Inauguration of Science Association on 23rd September 2025. On the occasion of science day, we conducted various activities in our college such as workshop on PCB Making, Herbarium

exhibition and chemistry magic experiments, Scientific essay writing and Science Quiz on 28th February 2026.

Dr. R. A. Kawale
Chairman

माजी विद्यार्थी संघटना

संस्थेच्या ध्येय धोरणानुसार माजी विद्यार्थी संघटना "कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय माजी विद्यार्थी मंडळ" नोंदणी क्रमांक महा. ५७/२०२२ संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० पालघर यांचे नोंदणी झालेली आहे. तसेच मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम १९५० मुंबई अधिनियम क्रमांक २९ या नुसार F-११०३४ प्राप्त झालेला आहे. संस्थेचे माजी विद्यार्थी पोर्टल या वर दि. २६/०२/२०२६ रोजी ६१४७ माजी विद्यार्थी माहिती अद्यावत करण्यात आली. शाखा स्थापन झालेल्यापासून ६,४७८ अधिकृत नोंद आहेत.

- १) माजी विद्यार्थी संघ हा विद्यार्थ्यांसाठी विविध शैक्षणिक उपक्रम राबवित असतो.
- २) माजी विद्यार्थी संघाच्या मदतीने आळंबी कार्यशाळा आणि शेतकऱ्यांसाठी सुगंधी वनस्पतीची लागवडीचे प्रशिक्षण देण्यात आले.
- ३) विविध NGO च्या मदतीने महाविद्यालयास माजी विद्यार्थी संघ मदत करत आहे
- ४) संस्थेच्या ध्येय धोरणानुसार माजी विद्यार्थी उच्च पदावर आहेत यांची सूची बनवत आहे.

१.	देविदास चंद्रकांत पाटील	अध्यक्ष
२.	अशोक लक्ष्मन गोलवड	उपाध्यक्ष
३.	भालचंद्र रामजी धनगरे	सचीव
४.	गंगाराम पांडुरंग फसाळी	खजिनदार

प्रा. व्ही. एम. मोरे
चेअरमन

Green Club

Under the guidance of the Department of Higher and Technical Education, Government of Maharashtra, a Green Club has been established in the college in the academic year 2025-2026. A Green Club committee including Green Club Faculty Coordinator, 1 President, 2 Vice-Presidents, 2 Campaign Coordinator and 1 Documentation Coordinator was formed. Green club members installed 'Why Waste?' app and joined the movement of Government of Maharashtra in saving Water. Tree plantation in association with NSS unit of the college was organized by Green Club on

29th September, 2025 in the college campus.

As per the recommended activity, measurement of Tap Water Flow of the taps in the college premises was done by the green club member students.

Green Club organized poster competition in collaboration with the Cultural Department on the occasion of birth anniversary of Padmabhushan Dr. Karmveer Bhaurao Patil on 27th September 2025.

An outreach programs to Zilha Parishad Primary Schools and Ashram Schools in nearby area were organised by the Green Club. Green club members along with GCFC visited the school and informed the school students about the importance of water and trees and biodiversity, need of biodiversity and water conservation with some simple water conservation methods to follow on daily basis. Green club Faculty members and students attended 5 days Climate Change Skills Training Program organized by Mumbai University and British Council at Student Development Centre, Churchgate, Mumbai from 24th Nov 2025 to 28th Nov 2025.

Mr. P. R. Havale
Chairman

Botanical Garden Committee

The Botanical Garden is an essential part of the institution, serving as a center for education, conservation, and research. It is designed to cultivate and maintain a diverse collection of plant species that benefit students, faculty, and researchers in various disciplines.

Objectives:

The primary objectives of the Botanical Garden are:

- To conserve and propagate rare and medicinal plant species.
- To provide an outdoor laboratory for students of botany and environmental science.
- To create awareness about biodiversity and ecological balance.
- To support research in plant sciences and allied subjects.

Flora and Biodiversity:

The garden hosts a wide variety of plants, including:

Sr. No.	Local Name	Botanical Name	Family
1.	Khair	Acacia chundra (Roxb. ex Rottl) Willd.	Mimosaceae
2.	Saptarni	Alstonia scholaris (L.) R. Br	Apocynaceae
3.	Kaju	Anacardium occidentale L.	Anacardiaceae
4.	Popatwel	Aristolchia spp	Aristolochiaceae
5.	Phanas	Artocarpus heterophyllus Lam.	Moraceae
6.	Shatawari	Asparagus spp	Liliaceae
7.	Kagadi ful	Bougainvillea spectabilis Choisy	Nyctaginaceae
8.	Asan	Bridelia retusa (L.) A.Juss.	Euphorbiaceae
9.	Palas	Butea monosperma (Lam.) Kuntze	Papilionaceae
10.	Shankasur	Caesalpinia pulcherima (L.) Sw.	Caesalpinaceae
11.	Kardal	Canna indica L.	Cannaceae
12.	Kombada	Celosia argentea L.	Amaranthaceae
13.	Tamalpatra	Cinnamomum tamala (Buch. Ham.) T. Nees & C.H.Eberm.	Lauraceae
14.	Bharambi	Clerodendron serratum (L.) Steane & Mabb.	Verbenaceae
15.	Naral	Cocos nucifera L.	Arecaceae
16.	Pev	Costus speciosus (J.Koenig) S.R.Dutta	Costaceae
17.	Khulkhula	Crotalaria spp.	Fabaceae
18.	Croton	Croton spp	Euphorbiaceae
19.	Kadu kand	Dioscoria bulbifera L.	Dioscoreaceae
20.	Dracaena	Dracaena spp	Asparagaceae
21.	Jalparni	Eichhornia crassipes	Pontederiaceae
22.	Ran keli	Ensete ^{superbum} (Roxb.) Cheesman	Musaceae
23.	Kokum	Garcinia ^{indica} (Thouars) Choisy	Clusiaceae
24.	Jaswand	Hibiscus rosasinensis L.	Malvaceae

25	Hydrilla	Hydrilla verticillate (L.f.) Royle	Hydro-charitaceae
26	Panphuti	Kalanchoe pinnata (Lam.) Pers.	Crassulaceae
27	khaya	Khaya senegalensis A.Juss.	Meliaceae
28	Amba	Mangifera indica L.	Anacardiaceae
29	Chikku	Manilkara zapota (L.) Van Royen.	Sapotaceae
30	Lotus	Nelumbo nucifera Gaertn.	Nymphaeaceae
31	Awala	Phyllanthus emblica L.	Euphorbiaceae
32	Vilayati chinch	Pithecellobium dulce (Roxb.) Bth.	Mimosaceae
33	Chapha	Plumeria alba L.	Apocynaceae
34	Phangali	Pogostemon parviflorus Benth.	Lamiaceae
35	Ashok	Polyalthia longifolia (Sonn.) Thw.	Annonaceae
36	Peru	Psidium guajava L.	Myrtaceae
37	Bavachi	Psoralea corylifolium (L.) Medik.	Papilionaceae
38	Madhumalati	Quisqualis indica L.	Combretaceae
39	Rose	Rosa indica Lindl.	Rosaceae
40	Bottle palm	Roystonea regia (H.B.&K.) O.F.Cook.	Arecaceae
41	Akkalkara	Spilanthes acmella A.Chev.	Asteraceae
42	Jambhul	Syzygium cumini (L.) Skeels.	Myrtaceae
43	Ran-Jambhul	Syzygium stocksii (Duthie) Gamble	Myrtaceae
44	Ran-Jambhul	Syzygium hemisphericum (Wight) Alston	Myrtaceae
45	Sag	Tectona grandis L.f.	Verbenaceae
46	Ain	Terminalia crenulata Roth.	Combretaceae
47	Ashwa-gandha	Withania somnifera (L.) Dunal	Solanaceae

Educational and Research Importance:

The garden serves as a living laboratory where students gain hands-on experience in plant identification, classification, and ecological studies. It also aids in academic research, helping scholars explore various botanical and environmental topics.

Conservation Efforts: Arts, Science and Commerce College, Mokhada is committed to plant conservation, and the Botanical Garden plays a key role in promoting sustainability. The college actively participates in seed preservation, plant propagation, and ecological restoration programs.

Conclusion: The Botanical Garden of Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College, Mokhada is a vital resource that enhances learning, conserves biodiversity, and supports research. It plays a crucial role in environmental education and underscores the importance of sustainable living and ecological awareness.

Mr. P. S. Raut
Chairman

शिष्यवृत्ती समिती

- महाविद्यालयातील शिष्यवृत्ती समितीमार्फत शैक्षणिक वर्ष 2025-2026 दरम्यान विद्यार्थ्यांना विविध शासकीय व संस्थात्मक शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी प्रभावी कार्य करण्यात आले.
- या वर्षात University of Mumbai Financial Assistance Scheme for ST Students या योजनेसाठी सुमारे 150 विद्यार्थ्यांनी अर्ज भरले असून, त्यांची प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली आहे. तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या Maha-DBT (Direct Benefit Transfer) शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत 500 पेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांनी अर्ज भरले असून, त्यांना शिष्यवृत्तीचा पहिला हप्ता प्राप्त झाला आहे.
- याशिवाय रयत शिक्षण संस्थेच्या “कमवा आणि शिका” योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सहाय्य देण्यात आले असून, या योजनेतून विद्यार्थ्यांच्या AI (Artificial Intelligence) कोर्सच्या 50% फीचे भरणे करण्यात आले आहे. या सर्व उपक्रमांमुळे विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य मिळून त्यांचे शिक्षण सुरळीतपणे सुरू ठेवण्यास मोठी मदत झाली आहे.

प्रा. ए. डी. वरठा
चेअरमन

Wallpaper Committee

To inculcate writing culture among students and to give exposure to the creativity of the students and further to give impetus to students for reading each year exhibition of wallpaper is organized by wallpaper committee of the college. All the departments of the college have respective departmental wallpapers. Students were notified to submit the articles, drawings, photographs etc. All the material submitted is segregated on the basis of subjects and displayed in respective sections allotted to the departments.

Exhibition of these wallpapers were inaugurated by Hon. Prin. Dr. A. N. Chandore on 26th January, 2026.

Miss. B.P. Kanoja
Chairman

Artificial Intelligence Committee

Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College is a higher education institution in Mokhada, Palghar District, affiliated with the University of Mumbai. Rayat Shikshan Sanstha's Center for Excellence offers Artificial Intelligence programme help students gain modern knowledge and improve career opportunities.

● Enrollment:

A total of 129 students was enrolled in the AI course from Arts, Commerce and Science and HSVC showing significant interest from the student community and reflecting the growing demand for modern technology skills among learners in the region.

Total Number of Batch of Enrolled students (04)

Sr. No.	Faculty	Batch
1.	Arts	01
2.	Commerce	01
3.	Science	01
4.	HSVC	01

■ AI Course Overview:

The college recently introduced a course in Artificial Intelligence (AI) aimed at equipping students with foundational knowledge and skills in this rapidly growing field of technology. This course was offered to broaden students' career prospects in areas such as data analytics, machine learning, automation, and other AI-related domains.

■ Objectives of the Course

The Artificial Intelligence course was designed to:

- Introduce students to the fundamental concepts of Artificial Intelligence.
- Develop problem-solving skills using AI techniques.
- Provide basic knowledge of machine learning, expert systems, and intelligent agents.
- Familiarize students with real-world applications of AI.

Syllabus Details and Completion Status

S. N.	Title of the Unit	Month Covered	Status
1.	• Introduction to Artificial Intelligence. • Understanding of AI Terminology • Fundamental of Machine Learning in AI	July 2025	Completed
2.	• Real Life Case Studies. • Introduction to AI Tools • Thinking Like a computer- Introduction to computational thinking	August 2025	Completed
3.	• Python Programming Basics • Data Analysis and Visualization with Python	September 2025	Completed
4.	• Project Development Using AI	October 2025 & November 2025	Completed
5.	• Applications of AI in Various Fields • Ethical Issues and Future Trends in AI	December 2025	Completed

Teaching-Learning Methods Used

- Classroom lectures
- PowerPoint presentations
- Interactive discussions
- Case studies and examples

Purpose and Impact:

The AI course is intended to:

- Provide students with exposure to current technology trends and practical skills.
- Enhance employability and prepare students for future digital and technological careers.
- Support the college's mission of empowering rural youth through contemporary education.

Conclusion:

The introduction of the AI course represents an important step in integrating emerging technologies into the curriculum. The prescribed syllabus of Artificial Intelligence for undergraduate students was successfully completed within the stipulated period from July to December 2025. The course objectives were achieved, and students actively participated in academic activities throughout the semester.

Mr. P.S. Raut
Chairman

टेरी प्रकल्प

Department of Science and Technology (DST)

संस्कृती
२०२५-२६

यांनी पालघर जिल्ह्यातील मोखाडा तालुक्यातील अनुसूचित जमाती (ST) समाजातील कुपोषण कमी करणे आणि उपजीविकेच्या संधी वाढविणे या उद्देशाने Loknete Ramseth Thakur College of Arts, Science and Commerce येथे विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि नवोन्मेष (STI) हब स्थापन करण्याचा प्रकल्प सुरू केला आहे. हा तीन वर्षांचा प्रकल्प (ऑगस्ट २०२३ - ऑगस्ट २०२६) असून The Energy and Resources Institute हे ज्ञान भागीदार आहेत. या संदर्भात २५ जानेवारी २०२४ रोजी TERI आणि महाविद्यालयामध्ये सामंजस्य करार (MoU) करण्यात आला.

मुख्य उपक्रम :

- **क्षमता विकास:** मशरूम व अँझोला लागवडीवर आधारित ३ प्रशिक्षण कार्यशाळा SHG महिला व विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित करण्यात आल्या. तसेच सुगंधी वनस्पती लागवडीसाठी शेतकऱ्यांसाठी १ जनजागृती कार्यशाळा घेण्यात आली.
- **पायाभूत सुविधा:** STI हब अंतर्गत १००० चौ. फूट नर्सरी, ४ नर्सरी बेड्स, ३ गुंठे प्रात्यक्षिक प्लॉट (सिट्रोनेला व पॅचुली), अँझोला प्रात्यक्षिक युनिट, ५०० किलो क्षमतेचे डिस्टिलेशन युनिट, तसेच २२,००० लिटर क्षमतेची पाणीसाठा टाकी उभारण्यात आली आहे.
- **सुगंधी वनस्पती लागवड:** पायलट उपक्रमांतर्गत सिट्रोनेला रोपे शेतकऱ्यांना वितरित करण्यात आली असून सध्या १८ शेतकरी प्रकल्पात सहभागी झाले आहेत.
- **बाजारपेठेची जोडणी:** Kelkar's Scientific Research Centre (KSRC) यांच्यासोबत ९ मे २०२५ रोजी MoU करण्यात आला असून शेतकऱ्यांना बाजारपेठ, दर्जेदार रोपे, तेल परीक्षण व तांत्रिक मार्गदर्शन उपलब्ध होणार आहे.

प्रा. व्ही. एम. मोरे
चेअरमन

Research and Development Cell

The Research and Development (R&D) Cell played a vital role in promoting innovation, research excellence, and academic growth during the academic year 2025-2026. It encouraged interdisciplinary research, supported faculty and student participation in scholarly activities, and strengthened collaborations with academic and industrial organizations. During the year, the cell organized two workshops, one webinar, and one seminar to enhance research skills in areas such as research methodology, analytical techniques, IPR, and scientific writing. Faculty members made notable contributions with 26 research papers published in reputed journals and 14 papers presented at conferences, along with five books and three book chapters. A major research project (Botanical Garden) funded by a government agency was successfully completed. Additionally, four minor research projects were completed under the Mentor Research Scheme with a total funding of 1,20,000. Faculty achievements also included one research award and two Ph.D. degrees. The R&D Cell actively promoted student participation in competitions, where students secured prizes in Avishkar competitions. It also supported patent

awareness and filing, resulting in six patents published, including one granted. Overall, the R&D Cell significantly strengthened the institution's research ecosystem and continues to promote quality research and innovation

Mr. S.R. Vhande
Chairman

Campus Development and Beautification Committee

The Campus Development and Beautification Committee is always working to provide educational and physical facilities for college students, as well as to beautify the college campus. Hon. Principal Dr. A.N. Chandore always guides and encourages how the college campus can be made beautiful and pleasant are given. Various types of work were done in the college through this committee.

They are as follows: Various types of ornamental trees were planted in the college premises.

- The trees were cut and given a specific attractive shape.
- Lawns were prepared.
- The ground was leveled.
- The buildings were given an attractive color.

Ms. H. A. Pawar
Chairman

Death and Birth Anniversary Committee

As per the guidelines of the Government of Maharashtra, our college regularly organizes programs on the birth and death anniversaries of great personalities. On these occasions, floral tribute and portrait worship are performed with due respect. The principal, teaching staff, non-teaching staff, and students actively participate in these programs. The program usually begins with lamp lighting and garlanding of the portrait. Speeches highlighting the life and contributions of the great personalities are delivered. Students are encouraged to draw inspiration from their lives and values. Such activities help in developing social and national awareness among students. They also in still a sense of responsibility towards society. The programs are conducted in a well-organized and disciplined manner. Overall, these activities create a positive and inspiring environment in the college.

Mr. V.P. Bobe
Chairman

निवडणूक साक्षरता

रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे 'निवडणूक साक्षरता' ही कमिटी राष्ट्रीय सेवा योजनेतर्गत कार्यरत आहे. राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने गुरुवार, दिनांक २७/११/२०२५ रोजी 'संविधान दिना' निमित्त 'नवीन मतदार नोंदणी अभियान' कार्यक्रम राबविण्यात आला. या अभियानामध्ये एकूण २८ विद्यार्थ्यांनी नाव नोंदणी केली असून त्यांना तहसील कार्यालय मोखाडा येथून नवीन मतदार नोंदणी फॉर्म देण्यात आले.

प्रा. डी. आर. भोये
चेअरमन

गांधी विचार संस्कार परीक्षा

गांधी रिसर्च फौंडेशन जळगाव व रयत शिक्षण संस्था सातारा यांच्या वतीने सन २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये आपल्या महाविद्यालया मध्ये गांधी विचार संस्कार परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. या परीक्षेमध्ये एकूण ६७ विद्यार्थ्यांनी परीक्षेस सहभाग नोंदविला यामध्ये ३१ मुले व ३६ मुली आहेत.

प्रा. एन. के. तांबडा
चेअरमन

Staff welfare Academy

To share the knowledge of expert teachers of corresponding subject among all staff members "Staff Academy" of the college organized following lectures in the academic year 2025-26

Sr. No.	Name of Teacher	Subject	Date
1	Dr. A. L. Shaikh A. L.	NEP Credit structures and subject distribution	14/08/2025
2	Dr. R. A. Kawale	Chemistry of Human Body	09/01/2026
3	Mr. B. S. Bangar	Economic thoughts of Mahatma Phule's & Relevance	09/01/2026
4	Mr. D. R. Bhoje	History of Indian Writing Tradition	09/01/2026
5	Mr. M. R. Khambait	Knowledge economy	09/01/2026
6	Mr. P. R. Havale	Diversity & Conservation of Birds	16/01/2026
7	Mr. K. K. Pardhi	From Egg to Life	16/01/2026
8	Mr. R. D. Ghatal	Natsamrat	16/01/2026
9	Mr. S. K. Damse	Insurance : Risk management & Economic security	16/01/2026
10	Mr. B. G. Shid	Saving Management	16/01/2026
11	Miss. B. P. Kanoja	Study of Dijkstra's Algorithm of shortest path	23/01/2026
12	Mr. V. P. Bobe	Unnecessary Cost	23/01/2026
13	Mr. N. K. Tambada	General Chemistry	23/01/2026
14	Mr. S. R. Zugare	Water management	23/01/2026
15	Mrs. A. D. Jadhav	Tribal folk art and heritage tourism: An analysis	30/01/2026
16	Miss. H. A. Pawar	Chemistry in everyday life	30/01/2026
17	Miss. R. U. Bhoje	Impact of changing lifestyle: effect and health tips	30/01/2026
18	Mr. B. L. Bond	The Vivekananda	30/01/2026
19	Miss. S. D. Shinde	Chemistry in everyday life	06/02/2026
20	Mr. T. A. Jabar	Study of Medicinal property of the Nirgudi Plant	06/02/2026
21	Mr. P. K. Kuvare	Natural dyes in Textiles	06/02/2026
22	Dr. S. G. Mengal	Basic of Stock Market	13/02/2026
23	Mr. A. D. Vartha	Introduction to research Tools	20/02/2026

The staff welfare committee was made to contribute to the greater success of the college by promoting a positive and supportive work environment. For that purpose committee had done Following activities in the academic year.

- 1) Organized teacher day (5 September) occasion of Teacher Appreciation Ceremony on 11th September 2025
- 2) Felicitation ceremony of the occasion of retirement Mr R.A. Salunkhe (Laboratory Attendant) on 30th September 2026
- 3) Dr. R. A. Kawale was felicitated for receiving a Ph.D on 06/11/2025

Mr. B. S. Bangar- Chairman

संस्कृती
२०२५-२६

मानव्यविद्या अभ्यास मंडळ

रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे मानव्यविद्या अभ्यास मंडळांतर्गत इतिहास, अर्थशास्त्र, मराठी, इंग्रजी व मानसशास्त्र या विद्याशाखा कार्यरत आहेत. मानव्यविद्या अभ्यास मंडळांचे उद्घाटन समारंभ १२/०१/२०२६ रोजी मा. हेमंत शिंगाडे यांच्या हस्ते झाला. या समारंभाच्या निमित्ताने 'नाणी प्रदर्शन' आणि विद्यार्थ्यांनी शोधून काढलेल्या ऐतिहासिक वस्तूंचे प्रदर्शन भरवले होते. इतिहास जिवंत ठेवायचा असेल तर इतिहासाच्या पाउल खुणांपर्यंत पोचले पाहिजे असे मत सदर वक्त्याने व्यक्त केले. मानव्यविद्या अभ्यास मंडळांतर्गत इतिहास विभागाने 'नाशिक येथील प्राचीन त्रिशूली लेणी क्षेत्रभेट', अंजनेरी येथील शांती कृष्ण वस्तुसंग्रहालय आणि इतिहास अभ्यासभेट', मराठी विभाग 'मराठी भाषा गौरव दिन', अर्थशास्त्र विभाग 'कृषी श्रॉन प्रदर्शन नाशिक येथे अभ्यास भेट', इंग्रजी विभाग 'स्पोकन इंग्लिश कोर्स' इत्यादी उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

प्रा. डी. आर. भोये
चेअरमन

Digital Saksharta Centre

Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College, Mokhada conceptualized the Digital Saksharta Centre project with the objective to bridge the digital divide in rural areas, by imparting computer literacy to children. As a step further, the project also aims to train youth from rural areas in professional IT certificate courses for better employability.

• **Courses Planning and Design-** Based on their expertise and experience, NIIT Foundation and Arts, Science and Commerce College Mokhada has designed the following courses for the Centre -

S. N.	Course Name	Duration	Category	Students
1	Certificate Program in Digital Literacy	30 hrs	Awareness	Grade 8 to 10
2	Certificate Program in Communication & Basic IT Skills	156 hrs	Non-Career / Skills	Grade 11, 12 and FY, SY
3	Certificate Program in Professional IT Skills	214 hrs	Career	TY & PG

4	Certificate Program in Banking Finance & insurance	214 hrs	Career	Selected TY and PG
5	CRMBPO (Domestic Voice)	4 Month	Career	TY & PG
6	Certificate Program in Cyber Security	10 Days	Awareness	TY & PG

Digital saksharata center admitted 1004 students in FY 2025-26. So inclusion of women in it was very good. The new change is that this year we also gave digital education to 23 parents, the foundation of the seedling should be strong. And through this we have successfully provided employment to 85 Candidate.

In this year we organized five Career guidance sessions by various reputed industrialist and We organized 2 field visits to flipkart Bhiwandi.

Mr. S.A. Funde
Chairman

National Service Scheme

Regular Activity Reports

The NSS unit of the college conducted a wide range of regular activities during the academic year 2025-26 with the objective of promoting social responsibility, national values, health awareness, and community engagement among students. The year began with the celebration of International Yoga Day on 21st June 2025, emphasizing the importance of a healthy lifestyle through yoga practice and expert guidance. Environmental awareness was promoted through multiple tree plantation drives conducted during Van Mahotsav and other significant occasions, encouraging students to contribute towards ecological conservation. National festivals such as Independence Day, Republic Day, and campaigns like "Har Ghar Tiranga" were celebrated with patriotic zeal, instilling a sense of unity, pride, and responsibility towards the nation. Similarly, NSS Day and National Voters Day highlighted the importance of community service, democratic values, and active citizenship among youth. Social awareness programmes formed a key component of NSS activities. Cleanliness drives under Swachh Bharat Abhiyan, AIDS Awareness

Programme, and Constitutional Day celebration were organized to educate students on hygiene, health, civic duties, and constitutional values. The Blood Donation Camp, conducted in collaboration with a blood bank, significantly contributed to saving lives and promoting humanitarian values. Special occasions like Teachers' Day and International Women's Day were celebrated to recognize the role of educators and to promote gender equality and respect for women. In addition, NSS volunteers actively participated in leadership development programmes and special camps at the university level, enhancing their personality, leadership, and teamwork skills.

SPECIAL CAMP ACTIVITY REPORT

The NSS Special Camp was successfully conducted from 11th to 17th February 2026 at

Rajarshi Shahu Maharaj Aashram Aadoshi, Taluka Mokhada, District Palghar. A total of 94 volunteers, along with programme officers, teaching and non-teaching staff, actively participated in the seven-day residential camp. The camp was inaugurated in the presence of distinguished guests, including Hon'ble Principal Dr. A. N. Chandore. The inaugural session highlighted the importance of NSS in developing social responsibility, discipline, and community service among students.

Throughout the camp, volunteers engaged in various activities such as village cleanliness drives under Swachh Bharat Mission, school campus cleaning, Awareness programmes on hygiene, education, voter registration awareness, and social issues were conducted through street plays and interactive sessions in nearby villages. Expert lectures were organized on important topics including health and personality development, eradication of superstitions, wildlife conservation, water conservation, sustainable farming, journalism, and competitive examination awareness. The camp concluded with a valedictory

function attended by dignitaries and villagers, where the efforts of NSS volunteers were appreciated.

Mr. S. R. Vhande
Chairman

Yoga Committee

'International Yoga Day' Celebrates every year on 21st June to raise awareness about this ancient practice and to celebrate the physical spiritual prowess that yoga has brought to the world. Yoga is a practice which plays an important role in relaxing the mind and body and boosting people's immune system.

11th International Yoga Day was celebrated by the students and the faculty members of Rayat Shikshan Sanstha's, Loknete Ramsheth thakur Arts, science and commerce college Mokhada Tal. Mokhada, Dist. Palghar on 21st June 2025 with the great eagerness and enthusiasm. Principal Dr. A.N. Chandore also joined the International Yoga Day Celebration. The theme for the International Yoga Day 2025 was 'Yoga for one Earth, one health'. This year's theme of international yoga day focuses on holistic health, mindfulness, and integration of mind, body and spirit to combat climate change and modern lifestyle illness.

The function began with a brief introduction of Yoga Day by Dr. S.G. Mengal. He explained the that regular practice of yoga helps to achieve better mental and physical health. Dr.S.G.Mengal demonstrated Surya Namaskar Asanas and various Yoga Asanas which were performed by students and the staff member enthusiastically.

Ms. S.D. Shinde
Chairman

संस्कृती
२०२५-२६

वैयक्तिक अहवाल विभाग

अं त रं ग

१. प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे
२. प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगाळ
३. प्रा. व्ही. एम. मोरे
४. प्रा. डॉ. ए. एल. शेख
५. प्रा. ए. डी. वरठा
६. प्रा. एस. ए. फुंदे
७. प्रा. टी. एम. पराडके
८. प्रा. एस. आर. व्हंडे
९. प्रा. डॉ. आर. ए. कवळे
१०. प्रा. पी. टी. भोये
११. प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे
१२. प्रा. डी. आर. भोये
१३. प्रा. एम. आर. खंबाईत
१४. प्रा. पी. एल. नाडेकर
१५. प्रा. आर. डी. घाटाळ
१६. प्रा. के. के. पारधी
१७. प्रा. पी. आर. हवाले
१८. प्रा. एस. के. डामसे

१९. प्रा. पी. एस. राऊत
२०. प्रा. व्ही. पी. बोबे
२१. प्रा. बी. पी. कनोजा
२२. प्रा. एम. के. खादे
२३. प्रा. सौ. के. व्ही. धनेश्वर
२४. प्रा. डी. एच. पागी
२५. प्रा. डॉ. डी. बी. बोरुडे
२६. प्रा. बी. एस. बांगर
२७. प्रा. बी. जी. शिंदे
२८. प्रा. एस. आर. झुंगरे
२९. प्रा. ए. डी. जाधव
३०. प्रा. टी. एस. जाबर
३१. प्रा. बी. एल. बोंड
३२. प्रा. पी. के. कुवरे
३३. प्रा. एच. ए. पवार
३४. प्रा. एस. डी. शिंदे
३५. प्रा. यू. आर. भोये
३६. प्रा. एन. के. तांबडा

Dr. A. N. Chandore

Department of Botany

Major Research Project Ongoing: 01

Sr. No.	Name of Principal Investigator	Project Title	File No.	Funding Agency	Duration of Project	Total Sanctioned Cost of Project:
3.	Dr. A.N. Chandore	"Assistance to Botanical Garden (ABG) Programme (2023-24) for conservation of RET species"	BSI-298/01/25/2024/ABG-Tech.	BSI under MoEF&CC Govt. of India, Kolkata	3 Years (2024-2027)	Rs. 17,82,440/-

Minor Research Projects Completed: 01

Sr. No.	Name of Principal Investigator	Project Title	File No.	Funding Agency	Duration of Project	Total Sanctioned Cost of Project:
1.	Dr. A.N. Chandore	Ex situ conservation of Syzygium stocksii (Duthie) Gamble: An Endangered Tree Species of Konkan	SW/137/7 of 2023	RGSTC, Govt. of Maharashtra (Uni. of Mumbai)	2 Years (2023-2025)	Rs. 5,00,000/-

Details of Ph.D. Students Thesis submitted / Awarded Degree:

Sr. No.	Name of students	Topic of Ph. D.	Status
1.	Mr. Devidas Bhausaheb Borude	Floristic studies on ephemeral and herbaceous plants of lateritic plateaus of Ratnagiri District (Maharashtra)	Awarded Ph.D. degree on 13.01.2026
2.	Mr. Nilesh Appaso Madhav	Taxonomic revision of some neglected genera of family Cypraceae in India	Thesis Submitted on 22/04/2026

Resource Persons:

- 1) Delivered lecture in One-Day State-Level Seminar on "Lithophytes of Gujarat: Status and Future Perspective" Organized by Government Science College, Gandhinagar, Gujarat, on 24th December 2025.
- 2) Delivered lecture on "Biodiversity and Conservation" in Ph.D. Coursework. Organized by IQAC and Research Centre of KTHM college, Nashik for the research students of Botany faculty under Savitribai Phule Pune University, Pune, on 23th January 2026.

संस्कृती
२०२५-२६

List of Publications

Publications (List of papers published in SCI Journals, in year wise descending order).

S. N.	Author (s)	Title	Name of Journal	Volume	Page	Year	ISSN	IF/ Scopus
1.	N. A. Madhav, J. V. Dalavi, M. Y. Kamble, A. N. Chandore & K. V. C. Gosavi	A new combination in Pimpinella (Apiaceae)	Pleione	19 (2)	302-306	2025	0973-9467	--
2.	A. S. Tamboli, I. S. Choi, J. S. Youn, R. N. Mane, A. R. Gholave, A. N. Chandore , J. H. Pak & M. Kiedrzyński	Comparative genomics of plastid genome within Curculigo orchioide subclade (Hypoxidaceae) reveals evolutionary relationships and document the shortest ndhA intron in seed plants	Planta	262 (90)	--	2025	1432-2048	3.8 Scopus cited
3.	D. B. Borude, N. A. Madhav, K. V. C. Gosavi & A. N. Chandore	Eriocaulon manilalianum (Eriocaulaceae), a new geophytic species from northern Western Ghats of Maharashtra, India	Nordic Journal of Botany	2025 (9)	e0460 92: 3 (1-7)	2025	0107-055X	0.931 Scopus cited
4.	D.B. Borude, S. G. Mengal & A. N. Chandore	An extended distribution of recently described Cuscuta janarthanamii (Convolvulaceae), to the state of Maharashtra, India	J. Bombay Nat. Hist. Soc.	122 (1)	81-82	2025	0006-6982	0.17 Scopus cited
5.	D. B. Borude, N. L. Salunke, S. G. Mengal, V. D. Deokar, A. V. Kattee, V. B. Shimpale & A. N. Chandore	Ipomoea aculeata Blume (Convolvulaceae) – A New Record For Maharashtra, India	J. Bombay Nat. Hist. Soc.	122 (1)	79-81	2025	0006-6982	0.17 Scopus cited

6.	A. N. Chandore, D. B. Borude & A. S. Pansare	Eleocharis lankana T. Koyama (Cyperaceae) a new record for Punjab and Rajasthan states, India	J. Bombay Nat. Hist. Soc.	122 (1)	83- 84	2025	0006- 6982	0.17 Scopus cited
7.	N. A. Madhav, J. V. Dalavi, Y. Mahesh, K. V. C. Gosavi, A. N. Chandore & M. Y. Kamble	Occurrence of narrow Endemic Shevaroy rattlepod Crotalaria Shevaroyensis Gamble (Fabaceae) in Himalaya	J. Bombay Nat. Hist. Soc.	122 (1)	80- 82	2025	0006- 6982	0.17 Scopus cited
8.	P.P. Bhalekar, R. L. Ghalme, D. B. Borude, D. A. Rajapkar, S. S. Kambale & A. N. Chandore	Genus Lindernia All. (Linderniaceae) in Maharashtra, India	The Journal of the Indian Botanical Society	--	--	2025	0019- 4468	--

Research Papers Presented in Conferences:

- 1) **A. N. Chandore,** P. P. Bhalekar, D. A. Rajapkar & S. S. Kambale & K. C. Gosavi “Genus Syzygium Gaertn. (Myrtaceae) in Maharashtra and ex- situ conservation of Syzygium stocksii (Duthie) Gamble.” in 48th All India Botanical Conference & International Symposium on 29-31 October 2025. Organized by The Indian Botanical Society, North Eastern Hill University, Shillong.
- 2) **A. N. Chandore,** P. P. Bhalekar, D. A. Rajapkar, N. A. Madhav, A. S. Pansare & K. V. C Gosavi “An overview of sedges of konkan region of Maharashtra state” in 35th Annual Conference of Indian Association for Angiosperm Taxonomy (IAAT) and International Seminar on “Botanical Symposium on Global Perspectives in Angiosperm Systematics, Traditional Knowledge and Biodiversity Conservation” on 21-23 November 2025. Organized by St. Joseph’s College, Devagiri, Kozhikode Kerala.

Dr. S. G. Mengal

Department of Commerce

Patent Published :

Sr. No.	Title	Status	Level
1	AI Based Share Market Price Prediction Device	Published	National
2	System and Method for Applying Artificial Intelligence to Financial Analysis and Decision-Making	Published	National

Books Published:

Sr.	Title	ISBN No.	Publisher	Level
1	Emerging Trends in Modern Finance	9789367263761	Book Saga Publication	National
2	Mall Vyavasthapan	9789367268834	Book Saga Publication	National

Book Chapters Published:

Sr. No.	Title	Name of Book	ISBN	Editor	Level
1	Artificial Intelligence in Corporate Management	Evolving Practices, Emerging Trends, and Future Trajectories Across All Academic Streams	978-93-343-5997-8	Dr. Eknath Mundhe	National
2	Study of Impact of Financial Literacy on Peoples of Tribal Tehsil Mokhada	Contemporary Trends in Research	978-93-344-5684-4	Dr. Eknath Mundhe	National
3	Sustainable Business Practices in Indian Tradition	Indian knowledge system in Accountancy and commerce	978-81-999976-0-8	Abasaheb Marathe College Rajapur, Ratanagiri	National

Minor Research Project Ongoing:

Sr. N.	Title	Sponsored by	Sanctioned Amount
1	An Analysis of Impact of Financial Literacy Among Tribal Peoples In Palghar District	Rayat Shikshan Sanstha's Karmveer Bhaurao Patil College, Vashi (New Mumbai) (Empowered Autonomous)	Rs. 29,000/-

Research Paper Published:

Sr. No.	Title	Name of Journal	ISBN	Level
1	Transforming the Digital Finance Ecosystem in India: Infrastructure, Innovation and Inclusion	Journal of Research and Development, June -2025 Volume-17 Issue-6 (II)	2230-9578	International
2	Impact Of Fintech Innovations On Financial Inclusion And Investment Patterns In Rural India	International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT), Volume 14, Issue 2 February 2026 ISSN: 2320-2882	2320-2882	International
3	Financial Management of Peoples of the Rural Konkan Region	International Journal of Scientific Research in Engineering and Management (IJSREM) Volume: 10 Issue: 01 Jan - 2026	2582-3930	International
4	A Study of Marketing Problems of Ragi Producer in Mokhada Taluka	The International Journal of Commerce Management and Business Law in International Research Volume-3 Issue-1, February-2026	065-9191	International

Seminar Conference Workshop attended & Paper presented:

Sr. No.	Title	Title Presented paper	Organized by	Date	Level
1	One day Multi-disciplinary International e-conference on Sustainable Development & Knowledge Integration for Viksit Bharat 2047	A Study of Marketing Problems of Ragi Producer in Mokhada Taluka	Sheth J. N. Paliwala Commerce College, Science & Arts college, Pali in collaboration with Global Foundation	10th February, 2026	International
2	One day National e-conference on Indian Knowledge System In Accounting & Commerce	Sustainable Business Practices in Indian Tradition	Abasaheb Marathe Arts & New Commerce, Science College, Rajapur Dist. Ratnagiri	25th February, 2026	National
3	One day National e-conference on Recent Trends in Accounting & Management	Artificial Intelligence in Accounting & Finance	Prof. N. D. patil Mahavidyalay, Malkapur Perid Dist. Kolhapur	27th February, 2026	National
4	Workshop on Filing And Commercialization of Patents: From Innovation to Market	-	Karmaveere Bhaurao Patil college, Vashi, Navi Mumbai	16th March, 2026	University
5	Two day National Seminar on Reinventing Digital Economy. Commerce and Management through Blockchain, AI & ICT	FinTech and the Digital Financial Ecosystem Transforming the Future of Financial Services	C.D. Jain College of Commerce, Shrirampur Dist. Ahilyanagar	17th & 18th March, 2026	National

Mr. V. M. More Librarian

- Embracing Sustainability: The Application of Green Libraries in Higher Education Institutions International Journal of Scientific Research in Engineering and Management (IJSREM) Volume: 08 Issue: 03 Impact factor: 8.448 ISSN: 2582-3930
- Indian Constitution Women's Empowerment, Substantive Equality: An Overview, International Journal of Research Publication and Reviews ISSN 2582-7421
- A Study on the Adoption and Impact of AI Tools in Academic Research Data Management with Special Reference to Plaghar District, International Journal of Science and Research (IJSR) ISSN: 2319-7064 Impact Factor 2024: 7.101
- Presented Research Paper on Melvil Dewey: Innovator and Advocate for Librarianship: An Overview in the International Interdisciplinary Conference on Wednesday, 12th February 2025 at Pune
- Organised workshop on: Indian Culture and its importance on 22/07/2025
- Organised Workshop on Indian Knowledge System collaboration with ISKON Eco Gowardhan Village.

Dr. A. L. Shaikh Department of Zoology

- Worked as Head, Department of Zoology, Chairman, Exam Section, Chairman, NEP Committee of the College
- Honored by Adv. Bhagirath Shinde Award from Rayat Shikshan Sanstha's Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College Mokhada
- Worked as Convener in National Seminar on Recent Trends in Biodiversity conservation and Biogeoinformatics
- Delivered a Guest Lecture at N.S.S. Camp, Rajashree Shahu Maharaj Ashramshala Aadoshi, Tal. Mokhada, Dist. Palghar
- Worked as Chief guest on Occasion of National Science Day at Veer Tilka Manji Government Industrial Technique Institute, Mokhada, Dist. Palghar
- Worked as Jury Member for Science Exhibition organized by Education Department, Panchayat

- Samiti, Mokhada, Dist. Palghar
- 2 Patents are granted in the field of Zoology
- 2 research papers are presented in International Conference
- 1 Book chapter is published in a Book having ISBN
- Completed 2 weeks refresher course entitled “Collaborative Academic and Research Opportunities for Achieving One Health” at MAHARSHI DAYANAND UNIVERSITY, Rohtak, Haryana.

Mr. A. D. Vartha

Department of Physics

- Participated and presented a research paper at the International Conference on “Synergy in the Science of Chemistry and Physics for Society” (2026) held on 8th–9th January 2026, jointly organized by the Department of Chemistry & Physics, R. B. Narayanrao Borawake College, Shrirampur (Autonomous) and Shri Sadguru Gangageer Maharaj Science, Gautam Arts & Sanjivani Commerce College, Kopargaon, Dist. Ahilyanagar, Maharashtra, India.
- Presented a paper at the National Conference on Recent Research Trends in Advanced Materials and Nuclear Science (2025) held from 20th to 22nd November 2025 at the Department of Physics, Savitribai Phule Pune University.
- Published two international research papers in the journal Applied Radiation and Isotopes, including one on the synthesis and thermoluminescence study of Dy³ doped NaCaPO₄ phosphor.
- Additionally, worked as the Chairman of the Admission Committee, Continuous Internal Evaluation (CIE), Rayat Spardha Pariksha Academy, Criteria-V Chairperson, and the Scholarship Committee.

Mr. S. A. Funde

Department of Physics

- Completed all the syllabus assign by department of Physics.
- Work as Resource person in staff enlightenment lecture “Use of Interactive Panel in Education”.

- Worked as Convenor at one day workshop on “PCB making and Hands on Training”.
- Worked as resource person at Mokhada ashrams school and given talk on Physics and training of Practical’s.
- Published two Book Chapters
- Published one research paper in international journal.
- Participated and Presented research work in three international conferences.

Mr. T. M. Paradke

Department of English

- Participated and Paper presentation in International Conference organised by Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya Sangali.
- Publication of a research paper entitled ‘Role of English in Present -Day Indian Education System’ in International Journal of English and studies.
- Publication of another research paper entitled ‘A Study on the Problems of English Language Learning of Tribal students at Undergraduate Level in Nandurbar District, Maharashtra’ in An International Multidisciplinary Half- Yearly Research Journal.
- Delivered staff academy lecture on ‘History of Indian English in India’ in Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College, Mokhada.
- Worked as Chairman of Sanskruti Magazine.
- Worked as NSS Programme Officer-2.

Mr. S. R. Vhande

Department of Chemistry

The academic year 2025-26, I actively contributed to academic excellence, research development, administrative responsibilities, and community engagement through a wide range of initiatives and roles. In the field of research, I successfully published one Patent and three research papers presented at national and international conferences.

- I served as the NSS Programme Officer, where I

organized and conducted several impactful social outreach activities, including Yoga sessions, Tree Plantation drives, Blood Donation Camps, Health Check-up Camps, and various Guest Lectures to NSS students. Additionally, awareness programs on cleanliness and health-related issues were conducted. During the seven-day residential NSS camp, various skill-based activities, expert lectures, social initiatives, and yoga sessions were organized, significantly benefiting the participating NSS volunteers.

- Academically, I worked as both an Internal and External Examiner for the University of Mumbai for Second Year and Third Year B.Sc. examinations, contributing to the fair and efficient conduct of university assessments.
- I also undertook important administrative responsibilities as a Nodal Officer for multiple national and institutional data systems, including:
 - All India Survey on Higher Education (AISHE)
 - National Institutional Ranking Framework (NIRF)
 - Student Roll Data Management
 - Management Information System (MIS) for the university portal
- Under the MoU collaboration between the Department of Chemistry and MVP Samaj Arts, Commerce and Science College, Tryambakeshwar, I organized a guest lecture on career opportunities after B.Sc. students, which provided valuable guidance to students regarding their future prospects.
- As the Coordinator of the Research and Development Committee and Chairman of Criterion III (Research, Innovation, and Extension), I organized two workshops in association with IQAC on:
 - Intellectual Property Rights (IPR)
 - Advanced Tools in Research

These workshops significantly enhanced research awareness and technical skills among both students

and faculty members.

Furthermore, I served as the Head of the Department of Chemistry and TY B.Sc. Class Coordinator, where I played a key role in implementing a research policy aimed at providing financial support to faculty members and motivating them toward quality research and publication. In extension and outreach activities, I delivered several invited lectures:

- On the occasion of the 150th Birth Anniversary of Birsa Munda, I delivered guest lectures at Maharshi Vitthal Ramaji Shinde Ashram School and Junior College, Mokhada.
- Conducted a session on career opportunities after 12th (Science) on 4th December 2025 at the same institution.
- Delivered a lecture on “Karmveer Bhaurao Patil: Life and Contributions” on the occasion of his 137th birth anniversary at Rajarshi Shalu Ashram School, Adoshi (28th September 2025).
- Addressed students during the farewell function of SSC students at Rajarshi Shalu Ashram School, Adoshi (16th February 2026).

Overall, the academic year 2025-26 was highly productive and fulfilling, marked by significant contributions in teaching, research, institutional development, and community service.

Dr. R. A. Kawale

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- ◆ Worked as a chairman of the Science Association, Aavishkar, feedback, Short Term committee of the college.
- ◆ Worked as coordinator for short term course “Preparation of Household Products”
- ◆ Worked as a Mentor of Khade Jagdish, Khutade Tukaram and Kanhav Bhavesh of T. Y. B. Sc for participation in “Avishkar Research Competition with proposal entitled “Anti-urolithiatic Studies of Stem Extracts of Rock Banana” was selected in

Mumbai universities zonal level Competition as well as Rayat Aavishkar Competition.

- ◆ Worked as coordinator for the seminar on “career opportunities after B.Sc.” on 28th February 2026.
- ◆ Sanctioned with seed money for minor research project from Karmaveer Bhaurao Patil College, Vashi entitled “Design, synthesis, computational study and Biological evaluation of novel Pyrazinone-triazole fused derivatives” for the year 2025-26 with amount 38000/-
- ◆ Attend and presented research paper titled “Synthesis and Biological Evaluation of Novel Flavone Containing 1,2,3-Triazoles” in two days International Conference on “Current Advancement in Material Science & Green Chemistry (CAMSGC-2025)” organized by Rayat Shikshan Sanstha’s R. B. Narayanrao Borawake College, Shrirampur on Thursday, 8th January 2026.
- ◆ Published research article “Synthesis, Biological Evaluation, and Computational Study of Novel 1,2,3-Triazole Tethered Chalcone Derivatives” in Russian Journal of Organic Chemistry.
- ◆ Published research article “Synthesis, Biological Evaluation and Molecular Docking Study of Thiophene-Chalcone Tethered 1, 2, 3- Triazoles as Potential COX-2 Inhibitors” in chemistry select journal.
- ◆ Published research article “Synthesis of thiazolidin-4-one derivatives via green imine intermediates catalyzed by Caralluma fimbriata” in Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements journal.
- ◆ Published research article Design, Synthesis, Computational Study, and Biological Evaluation of Sulphonyl and Amide Tethered Indole-Piperazine Derivatives as Antimicrobial Agents in chemistry select journal.
- ◆ Published one patent titled Substituted 1,4-disubstituted 1,2,3 triazole linked heteroaryl chalcone compounds as antiinflammatory agents.

Mr. P. T. Bhoje

Department of Zoology

Publication of Book (Authorship)

During the academic year 2025-2026,

I have contributed as an Author to the book titled:

"Biodiversity and Environmental Conservation"

Publisher: Himalaya Publishing House

(ISO 9001:2015 Certified)

As per: NEP 2020 Syllabus for Open Elective (OE)

Class: Second Year, Semester IV

University: University of Mumbai

Academic Year Effective: 2025-26

ISBN: 978-93-7105-329-7

This book has been prepared in accordance with the revised NEP 2020 syllabus and is designed to provide comprehensive knowledge on biodiversity, environmental issues, and conservation strategies. The publication contributes to academic enrichment and supports undergraduate students in understanding ecological concepts and sustainable development practices.

Being one of the authors of this textbook reflects my active participation in curriculum development and academic resource creation at the university level.

Academic Contribution

- Contribution to NEP 2020 curriculum-based textbook.
- Enhancing quality learning resources for undergraduate students.
- Strengthening institutional academic reputation through publication with reputed publisher.

प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे

इतिहास विभाग

- १) मुंबई विद्यापीठ सलग्नित वरिष्ठ महाविद्यालयातील शारीरिक शिक्षण संचालकांचे चतुर्थ (चौथे) चर्चासत्र व क्रीडा मार्गदर्शन शिबीर शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ करिता दिनांक ०४.८.२०२५ ते ०७.८.२०२५ या कालावधीत कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. श्री. विठ्ठलराव जोशी धर्मदाय संस्था क्रीडा अकादमी, मु. /पो. कासारवाडी- सावर्डे ता. चिपळूण जि. रत्नागिरी- ४१५ ६०६, येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.
- २) मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयीन कबड्डी स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक १८.९.२०२५ रोजी मुंबई विद्यापीठ झोन क्र.-३, सहभाग. आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, स्थळ- आर. बी. बॅडमिंटन अकादमी, संदीप हॉटेलच्या मागे, चीकनघर, कल्याण (प.) मुंबई येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.

संस्कृती

२०२५-२६

६५

- ३) मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतरमहाविद्यालयीन हॅडबॉल स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक ०५.१२.२०२५ रोजी, मुंबई विद्यापीठ झोन क्र.-३, आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, स्थळ- अग्रवाल कॉलेज डॉंबिवली (प.) येथे सहभाग नोंदविण्यात आला.
- ४) मुंबई विद्यापीठ क्रीडा विभाग अंतर्गत आंतर महाविद्यालयीन हॅडबॉल स्पर्धा (मुले) मध्ये दिनांक ०५.१२.२०२५ रोजी, मुंबई विद्यापीठ झोन क्र.-३, आयोजक- एस. एस. टी. महाविद्यालय, उल्हासनगर द्वारा, स्थळ- अग्रवाल कॉलेज डॉंबिवली (प.) येथे झालेल्या स्पर्धेत चुरशीच्या स्पर्धेत गुणानुक्रमे क्र. तीन चे विजेता स्थान संपादन करण्यात यश प्राप्त झाले.
- ५) भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या ६ डिसेंबर- 'महापरीनिर्वाणदिन' निमित्त इतिहास विभागामध्ये व्याख्यानाच कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले.
- ६) रयत शिक्षण संस्थेचे, महात्मा फुले कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय पिंपरी, पुणे येथे राष्ट्रीय परिषदेचे दिनांक १६ डिसेंबर २०२५ रोजी आयोजन करण्यात आले 'भारताची आंतरराष्ट्रीय बदलती भूमिका' : आव्हाने, नवे बदल या विषयांतर्गत- 'डॉ. एम. एन. रॉय यांचा जागतिक राजकारणात मानवतावाद' या विषयावर शोध निबंध प्रकाशित करण्यात आला.
- ७) छत्रपती शिवाजी कॉलेज सातारा आयोजित, '२१ व्या शतकातील सामाजिक बदलांचे स्थित्यंतर' या मुख्य विषयाकरीता एक दिवसीय आंतरराष्ट्रीय परिषदेचे आयोजन- दिनांक २०.१२.२०२५ रोजी करण्यात आले. या परिषदेकरीता, 'स्त्रियांच्या जीवनातील समाजिक अधिष्ठान: डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर' या विषयावर शोध निबंध प्रकाशित करण्यात आला.
- ८) कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी या उपक्रमांतर्गत दिनांक ०९.०१.२०२६ रोजी, 'महामानव: डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा सामाजिक लढा' या विषयावर व्याख्यानाचे प्रथम पुष्प गुंफण्याचा सन्मानप्राप्त करण्यात आला.
- ९) कोकण इतिहास परिषदेचे १५ वे राष्ट्रीय अधिवेशन दिनांक ०७.२.२०२६ रोजी संत गोन्सालो गार्सिया कला व वाणिज्य महाविद्यालय, वसई (प.) मुंबई येथे आयोजन करण्यात आले. या परिषदेकरीता, 'महाड : नागरी हक्कांची प्रतिष्ठापना': डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर या विषयावर शोध निबंधाचे वाचन व सादरीकरण करण्यात आले.
- १०) भारतीय प्रजासत्ताक दिनाच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त रमनशील प्रकाशन, छ.संभाजीनगर येथून 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या चळवळींचे ऐतिहासिक महत्व' हा संपादकीय ग्रंथ, एप्रिल २०२६ मध्ये 'काळाराम मंदिर सामाजिक समतेचा लढा' या विषयावर शोध निबंध प्रकाशित करण्यात आला.

- ११) कोकण इतिहास परिषदेचे १५ वे राष्ट्रीय अधिवेशन दिनांक ०७.२.२०२६ रोजी संत गोन्सालो गार्सिया कला व वाणिज्य महाविद्यालय वसई (प.) मुंबई येथे आयोजन करण्यात आले. या परिषदेमध्ये इतिहास संदर्भ ग्रंथ लेखन कार्याबद्दल 'उत्कृष्ट ग्रंथ लेखक' २०२५ -२६ हा पुरस्कार देऊन सन्मानित करण्यात आले.
- १२) रयत शिक्षण संस्थेचे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथील वार्षिक पुरस्कार वितरन समारंभ दिनांक ०६.३.२०२६ रोजी आयोजित करण्यात आला. या प्रसंगी मनेजिंग कौन्सिलचे पदाधिकारी मा. भगीरथकाका शिंदे, लोकनेते रामशेठ ठाकूर साहेब यांच्या शुभहस्ते उत्कृष्ट लेखन कार्याबद्दल, ट्रॉफी व प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले.
- १३) भारतीय प्रजासत्ताक दिनाच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त रमनशील प्रकाशन, छ. संभाजीनगर येथून 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या चळवळींचे ऐतिहासिक महत्व' हा संपादकीय ग्रंथ एप्रिल २०२५ -२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात आला.
- १४) भारतीय प्रजासत्ताक दिनाच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त, रमनशील प्रकाशन, छ. संभाजीनगर येथून, 'महाड: नागरी अधिकारांचा इतिहास' हा संदर्भ ग्रंथ, फेब्रुवारी -२०२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात आला.
- १५) भारतीय प्रजासत्ताक दिनाच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त, रमनशील प्रकाशन, छ. संभाजीनगर येथून, -'काळाराम: सामाजिक समतेचा इतिहास' हा संदर्भ ग्रंथ, एप्रिल -२०२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात आला.
- १६) जिजामाता महाविद्यालय, बुलढाणा येथील प्रा. अस्मिता क्षीरसागर द्वारा संपादित ग्रंथ : आंबेडकरी अस्मिताचे तारांगण, प्रा. अॅड. व्ही. के. क्षीरसागर गुरुजी यांच्या १६ व्या स्मृतीप्रित्यर्थ संपादकीय ग्रंथामध्ये "प्रा. अॅड. व्ही. के. क्षीरसागर यांनी सामाजिक एकनिष्ठ समर्पणीय भूमिका" या विषयावर दि. २९-३-२०२६ रोजी शोधनिबंध प्रकाशित करण्यात आला.

Mr. D. R. Bhoje

Department of History

- Research paper presented in two days National Conference organised by DEPARTMENT OF HISTORY, RAMNARAIN RUIA AUTONOMOUS COLLEGE Matunga, Mumbai -400019 (Autonomous) on 13TH AND 14TH FEBRUARY, 2026.
- Research paper presented in two days National Conference organised by DEPARTMENT OF HISTORY, Sadguru Gadage Maharaj College, Karad on February 28 to 01 March, 2025.

संस्कृती

२०२५-२६

Research Paper Published: -

- Research paper titled 'An ancient trade route passing through the princely State of Jawhar.' published at the Indian Council of Historical Research, New Delhi held at, DEPARTMENT OF HISTORY, RAMNARAIN RUIA AUTONOMOUS COLLEGE Matunga, Mumbai- 400019 (Autonomous) on 13TH AND 14TH FEBRUARY, 2026.
- Research paper titled 'The Role of Digital Archives in the Preservation and Conservation of Historical Documents' published at the International Journal of Advance and Applied Research, ISSN 2347-7075, Impact Factor-8.141 (Unique DOI for each Paper) held at, DEPARTMENT OF HISTORY, Sadguru Gadage Maharaj College, Karad on February 28 to 01 March, 2025.
- 20th Avishkar: Inter-Collegiate/ Institute/ Department Research Convention (Zonal Round): "मोखाडा परिसरातील आदिवासी क. ठाकूर स्त्रीयांच्या अलंकारांचा अभ्यास"

1. Guided a research Project Titled

My students Khutade Puja Ramesh and Digha Nikesh Ganpat in Humanities, language and fine Arts category and UG level at the 20th Avishkar: Inter-Collegiate/institute/ Department Research Convention (Zonal Round) organized by the University of Mumbai at Ghanshyamdas Saraf College of Arts and Commerce, Malad, Mumbai on December 05, 2025.

- **College Committee Member** - Department of Cultural, National Service Scheme (Election Literacy Committee), Department of Examination (M. A).

Mr. M. R. Khambait

Department of Economics

- One Minor Research Project Sanctioned by Karmveer Bhaurao Patil College Vashi in academic year 2025-26.
- My one Patent Published in this academic Year 2025-26.

- This year Published 03 research papers in various international & national journals in this academic year 2025-26.
- Worked as a faculty co-ordinator-2 of the Green Club of the college and organized green initiatives and activities in the college.
- Participated in one day workshop on subject teachers for NEP 2020 compliant Syllabus and curriculum thought board of studies Mumbai (CHM College Ulhasnagar), on 28th June, 2025.
- Attended 5 days Climate Skill Training Program scheduled between 24th November and 28th November, 2025 organized by Mumbai University in collaboration with British Council at the Students Development Department, Churchgate 'B' Road, Mumbai.
- Participated in one day workshop on "Filing & Commercialization of Patents: From Innovation to Market" organized by Karmveer Bhaurao Patil College Vashi, Navi Mumbai on 16th March, 2026.
- Gave a talk on "Knowledge Economy" under the staff academy lecture series organized by the staff academy committee of the college on 9th January 2026.

Mr. P. L. Nadekar

Department of Psychology

- रयत शिक्षण संस्था, कर्मवीर विद्या प्रबोधनी च्या वतीने दि. १ फेब्रुवारी २०२६ रोजी झालेल्या रयत ओलंपियाड परीक्षेसाठी पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.
- ICMR'S आणि TISS मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित Multi State Implementation Research Study On Suicide Risk Reduction and Improving Mental Well Being among School and College Students या विषयावर झालेल्या कार्यशाळेत सहभाग ३० मार्च २०२५.
- विभागीय कार्यालय, व्यवसाय कॉलेज, कामोठे, पनवेल येथे मा. चंद्रकांत दळवी साहेब, चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांचे अध्यक्ष खाली शैक्षणिक गुणवत्ता विकास आराखडा कार्यशाळा सहभाग ५ मार्च २०२६.

प्रा. आर. डी. घाटाळ

मराठी विभाग

१. 'संस्कृती' अंकाचे सहसंपादक
२. सांस्कृतिक विभागाचे सदस्य
- **कार्यशाळा/ कार्यक्रमाचे आयोजन :**
१. दि. २१ ऑगस्ट २०२५ रोजी १५ व्या श्रावणी कवी संमेलनाचे आयोजन
२. दि. १४ जानेवारी २०२६ ते २८ जानेवारी २०२६ या कालावधीत मराठी भाषा संवर्धन पंधरवाड्याचे आयोजन ,
३. २७ फेब्रुवारी २०२६ रोजी मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त कार्यशाळेचे आयोजन
- **कार्यशाळा/ कार्यक्रम सहभाग**
१. दि. ०१/०७/२०२५ रोजी ५८ व्या युवा महोत्सव कार्यशाळेमध्ये सहभाग
२. दि. ०४/०८/२०२५ रोजी विद्यार्थी विकास विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि जीवनदीप शैक्षणिक संस्था पोई, संचलित कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय गोवेली जि. ठाणे आयोजित ठाणे पालघर ग्रामीण झोन क्र. ६,५८ वा युवा महोत्सवामध्ये तारपा नृत्यासाठी संघ व्यवस्थापक म्हणून सहभाग
३. दि. २४ ऑगस्ट २०२५ रोजी मुंबईमधील पु. ल. देशपांडे कला दालनात जलधारा फौंडेशन मार्फत कार्यक्रमात सहभाग
४. दि. ०३/१०/२०२५ रोजी मुंबई विद्यापीठ आयोजित ५८ व्या युवा महोत्सवामध्ये तारपा नृत्यासाठी संघ व्यवस्थापक म्हणून सहभाग.
५. ४ एप्रिल २०२६ रोजी कासा येथे झालेल्या आदिवासी साहित्य संमेलनात कवितेचे सादरीकरण.

Mr. K. K. Pardhi

Department of Zoology

- Published a research article titled as "Diversity and Behavioral Observations of the Open Trapdoor Spider (Family: Idiopidae) in the Ghodegaon Region, Pune District, Maharashtra, India."
- Worked as a member of organizing committee for different programs and competitions on the occasion of National Wildlife week organized by Department of Zoology.
- Worked as a member of organizing committee for the Excursion Tour to Nandur Madhameshwar Wildlife Sanctuary organized by Department of Zoology on 13th January 2026.
- Worked as an organizing member for the "Health Checkup Camp" organized by the Department of Zoology on

occasion of birthday celebration week of president of Rayat Shikshan Sanstha, Hon. Sharadchandraji Pawar Saheb, held on 19th December 2025.

- Gave a talk on "From Eggs to life" under the staff academy lecture series organized by the staff academy committee of the college on 16th January 2026.
- Worked as an organizing member for the "One-day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics" organized by the Department of Zoology held on 14th February 2026.
- Organized and arbitrated the "Chess Competition" in college's Annual Sports Festival.

Mr. P. R. Havale

Department of Zoology

- Worked as an organizing secretary for the "Health Checkup Camp" organized by the Department of Zoology on occasion of birthday celebration week of president of Rayat Shikshan Sanstha, Hon. Sharadchandraji Pawar Saheb, held on 19th December 2025.
- Worked as a member of organizing committee for different programs and competitions on the occasion of National Wildlife week organized by Department of Zoology.
- Worked as a jury member in the Taluka Level Science Exhibition organized by the Education Department, Panchayat Samiti, Mokhada on 5th and 6th December at Adivasi Highschool, Dolhare.
- Worked as a faculty coordinator of the Green Club of the college and organized green initiatives and activities in the college.
- Attended 5 days Climate Skill Training Program scheduled between 24th November and 28th November, 2025 organized by Mumbai University in collaboration with British Council at the Students Development Department, Churchgate 'B' Road, Mumbai.
- Worked as a member of organizing committee for the Excursion Tour to Nandur Madhameshwar Wildlife Sanctuary organized by Department of Zoology on 13th January 2026.
- Gave a talk on "Diversity and Conservation of Birds" under the staff academy lecture series organized by the staff academy committee of the college on 16th January 2026.
- Worked as an organizing secretary for the "One-day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity

संस्कृती

२०२५-२६

Conservation and Biogeoinformatics” organized by the Department of Zoology held on 14th February 2026.

- Organized and arbitrated the “Chess Competition” in college’s Annual Sports Festival.

Mr. S. K. Damse

Department of Commerce

1.				
Sr. No.	Title of the papers	Published year	ISBN / ISSN No.	Page No.
1	Analysis Of Challenges and Opportunities Retailers In Mokhada Taluka	2025 - 26	ISBN: 978-93-344-5684-4	27 - 29

- Award received for the best performs in Committee chairman 2025-26.
- Participation in National E Conference on Indian Knowledge System in Accountancy and Commerce.
- Participation as Mentor Teacher in Zonal level Avishkar Research Convention University of Mumbai 2025-26 on the topic on A Study of Analysis of Management Problems of Self Help Groups Mokhada Tahsil.
- Participated in the work of the chairman to implement the Earn and Learn scheme in the year 2025-26.
- Paper published Digital Marketing and Consumer Behaviour.

Mr. P. S. Raut

Department of Botany

The academic year 2025-2026 has been an eventful and productive period for the Department of Botany. This report outlines my contributions, activities, and achievements during the year, highlighting academic, research, and extracurricular engagements. Academic Activities.

- Courses Taught : F. Y. B.Sc.:
- Plant Science and Human Welfare
- Cytogenetics, Ecology and Environment Conservation S. Y. B.Sc.:
- Functional Botany I
- Integrated Approaches in Plant Sciences I T. Y. B.Sc.: Current Trends in Plant Sciences-II
- Curriculum Development: Contributed to updating syllabi and introducing new topics to keep pace with recent advancements in botanical sciences.
- Student Mentorship: Guided undergraduate and post graduate students in their academic and research projects.

Conferences and Workshops

- Attend two-day workshop on Artificial Intelligence Practical training (SEM II) in the Karmveer Bhaurao Patil College, Vashi.
- Organize one day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics with the collaboration of Department of Zoology along with IQAC. Publication
- Published two research papers-
 - A taxonomic review of the succulent species of Euphorbia L. section Euphorbia from India.
 - Resolving the Euphorbia neriifolia L. (Euphorbiaceae) complex with two new succulent species from Western India
- Extracurricular and Outreach Activities
- Organized field visits and botanical excursions to Nandur Madhyameshwar Wildlife Sanctuary and surrounding area for students to enhance practical learning.
- Conducted community outreach programs to promote environmental awareness and plant conservation. Future Plans
- Enhance research activities by initiating new collaborations.
- Develop new course modules integrating modern techniques in botany.
- Increase student participation in research and

extracurricular activities. Committee chairman and member for academic year

- Artificial Intelligence (AI)
- Botanical Garden
- NSS I Staff quarter

Mr. V. P. Bobe

Department of Economics

During the academic year 2025–26, along with my academic duties, I worked as a member of various committees in the college. I also successfully carried out responsibilities as the coordinator of two committees. In addition, I actively participated in various conferences, seminars, and workshops, which helped enrich my academic knowledge and experience.

RESEARCH : During the academic year 2025–26, I actively carried out research work in my subject area.

S. N.	Subject	Name of Journal/ Book	ISBN/ ISSN
1	पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी जमातीचे आर्थिक सामाजिक जीवन आणि पर्यावरणाशी संबंध	Worldwide International Inter Disciplinary	2454-7905
2	भारतीय संविधानातील आर्थिक कायदे आणि मानवी हक्कांचा अभ्यास	भारतीय संविधान आणि मानवी हक्क (मूल्य आणि प्रासंगिकता)	978-93-6186-955-6
3	ग्रामीण भागातील लघु व कुटीर उद्योगाच्या विकासात तरुणांचे योगदान	Journal of Research and Development	2230-9578
4	मोखाडा तालुक्यातील पाणी समस्या : आदिवासी समाजाच्या आर्थिक व सामाजिक जीवनाचा अभ्यास	Journal of Research and Development	2230-9578

- During this academic year, I served as a member of the Gymkhana and Sports Committee & Birth and Death Anniversery.

Conference, Workshop and Seminars

- “On 9th February 2026, I participated in the National Level Research Workshop on ‘Contents of Project Report and Thesis’ organized at a college in Bhusawal ASC College Bhusawal.
- From 3rd September to 8th September 2025, I successfully participated in the five-day online Skill Enhancement Program on “Research Methodology and Innovation in Scholarly Communication” organized

by the Indian Library Association, New Delhi.

- On 10th December 2025, I worked as a coordinator from our college for the online seminar on ‘Dental Hygiene & Oral Health’. By participating in this seminar, I was a part of the initiative that set a World Record. The seminar was organized by Rayat Shikshan Sanstha, Satara and SSGM College, Kopargaon.
- On 21st May 2025, I participated in the National Webinar on ‘Opportunities and Challenges of Using AI in Libraries’. The webinar was organized by the Indian Library Association, New Delhi.
- “From 19 to 28 January 2026, I successfully completed the ‘NEP2020 Orientation & Sensitization Programme’. The programme was organized by the UGC–Malaviya Mission Teacher Training Centre, Kumaun University, Nainital.”
- I participated in the NEP 2020 Orientation & Sensitization Programme conducted from 16 February to 24 February 2026. The programme was organized by the UGC–Malaviya Mission Teacher Training Centre, Kumaun University, Nainital (Uttarakhand).
- I successfully participated in the IP Awareness/ Training Programme under the National Intellectual Property Awareness Mission (NIPAM) organized by the Intellectual Property Office, Government of India. The programme provided valuable knowledge about Intellectual Property Rights and their importance in education and innovation.(09/03/2026)
- On 20 December 2025, I participated in the “Chhatrapati Shivaji Maharaj National Maritime Dialogue: Mumbai to Marseille (IMEC and the Transoceanic Economic Futures)” jointly organized by University of Mumbai and Jawaharlal Nehru University.

Ms. B. P. Kanoja

Department of Mathematics

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- Worked as a member of Rangoli competition organized on the occasion of birth anniversary of Karmaveer Bhaurao Patil on 29/09/2025.

- One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of 138th Birth anniversary of great Indian Mathematician 'Srinivasa Ramanujan' on 22/12/2025.
- Worked as member of National Service Scheme committee and attended 7 days NSS camp at village Aadoshi Tal - Mokhada. From 11/02/2026 to 17/02/2026.
- Organized wallpaper exhibition named Math-Matters on the occasion of 26th January 2026 in which 10 students of the department were participated.
- Organized Rangoli Mehendi competition on 04/02/2026.
- Worked as Mentor in the -vishkar Research Exhibition
- Worked as a Member for the Department short term course
- One day Organized online faculty exchange lecture Was conducted on 10/02/2026 by the department of mathematics.

Ms. M. K. Khade

Department of Mathematics

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- Worked as a member of "Rangoli" competition organized on the occasion of birth anniversary of Karmaveer Bhaurao Patil on 29/09/2025.
- One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of 138th Birth anniversary of great Indian Mathematician 'Srinivasa Ramanujan' on 22/12/2025.
- Worked as member of National Service Scheme committee and attended 7 days NSS camp at village Aadoshi Tal – Mokhada. From 11/02/2026 to 17/02/2026.
- Organized wallpaper exhibition named "Math-Matters" on the occasion of 26th January 2026 in which 10 students of the department were participated.

- Organized Rangoli & Mehendi competition on 04/02/2026.
- Worked as a Member for the Department short term course
- One day Organized online faculty exchange lecture Was conducted on 10/02/2026 by the department of mathematics.

Mrs. K.V. Dhaneshwar

Department of Mathematics

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- Worked as a member of college Examination department
- Worked as a coordinator for the Department short term course
- Worked as a member of "RANGOLI" competition organized on the occasion of birth anniversary of Karmaveer bhaurao patil on 29/09/2025.
- One day Organized online faculty exchange lecture Was conducted on 10/02/2026 by the department of mathematics
- One Day regional workshop (expert lecture) was arranged by the department for Maths students on the occasion of 138th Birth anniversary of great Indian Mathematician 'Srinivasa Ramanujan' on 22/12/2025.
- Organized wallpaper exhibition named "Math-Matters" on the occasion of 26th January 2026 in which 10 students of the department were participated.
- Organized Rangoli & Mehendi competition on 04/02/2026.

D. H. Pagi.

Department of Physics

- Organised One day workshop on PCB making and Hands on Training at department of Physics on 28/02/2026.
- Worked as member of Scitech Soyamate to distribute soya milk to students in 10 Z. P. Schools.

- Worked as member of Sports department in the academic year 2025-26.
- Worked as member of Competative Exam Committee in the college for students to prepare the different competative exams.

Dr. D. B. Borude **Department of Botany**

The academic year 2025-2026 has been an eventful and productive period for the Department of Botany. This report outlines my contributions, activities, and achievements during the year, highlighting academic, research, and extracurricular engagements.

- Academic Activities
- Courses Taught:
- S. Y. B.Sc.:
- Functional Botany II
- T. Y. B.Sc.:
- Plant Diversity IV
- Curriculum Development: Contributed to updating syllabi and introducing new topics to keep pace with recent advancements in botanical sciences.

Project : Minor Research Project: Project entitled by An Overview of The Genus *Lepidagathis* Willd. (Acanthaceae) from Maharashtra funded by Rayat Shikshan Sanstha's, Karmaveer Bhaurao Patil College Vashi.

Award:

Best Researcher Award (Plants systematics and Biodiversity conservation) at the International Conference on Emerging Green Technologies in Plant Sciences: Integrating IKS for Environmental Sustainability (ICEGTPS-2026) organized by the Society for Advanced Research in Plant Science (SARPS).

Conference and Workshop

- Organize one day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics with the collaboration of Department of Zoology along with IQAC.
- Organize one day Seminar on herbarium preparation

and biodiversity conservation of Department of Botany.

Future Plans

- Enhance research activities by initiating new collaborations.
- Increase student participation in research and extracurricular activities.

Mr. B. S. Bangar **Department of Economics**

- Worked as a chairman of staff welfare committee organized by different programs and lecture Series in 2025-26.
- Participated 1 national and 3 International level seminar of various institutions.
- Attended the Conference of 'Chatrapati Shivaji Maharaj National Maritime Dialogue: Mumbai To Marseille': IMEC and the Transoceanic Economic futures organized by University of Mumbai & JNU New Delhi on 20Th Dec.2025.
- Published 03 research papers in various international journals in this academic year 2025- 26. 1 book publish under the process in academic year 2025-26.
- Various college committee members as a Mentor-Mentee, Students welfare & Students Council, Earn & Learn Scheme.

Mr. B. G. Shid

Department of Commerce

1. Attended the Chhatrapati Shivaji Maharaj National Maritime Dialogue: MUMBAI MARSEILLE IMEC and the Transoceanic Economic Futures. Organized by university of Mumbai & JNU New Delhi on 20 th December 2025 .
2. Committee chairman of Hostel committee and member of sport committee
3. Worked in Sanskruti magazine committee as member.
4. Publised 01 Research Paper in International Journals in this Academic year.

Mr. S. R. Zugare

Department of Economics

- Participated in a one-day international e-conference

on Economics, Organized by Panvel College on 24 December 2026.

- During this academic year (2025-26), international-level research paper titled "Modern Agriculture and the Impact of Agri-tourism" Was published.
- Worked as the Chairperson of the 'Banner and Flex Committee.'
- Participated in the 'Live Budget' program, organized by the Department of Economics at the college in 2026.
- Visited/ Participated in 'Krushi Thon,' an educational exhibition held In Nasik.
- During this year (Academic Year 2025-26) organized a Short-Term Course on the subject of 'Rural Marketing.'
- Participated as a 'Resource Person' and Guide in a college session Organized by the 'Staff Welfare Academy.' During this year (Academic Year 2025-26)
- Organized a Short-Term Course on the subject of 'Rural Marketing.'

Mrs. A. D. Jadhav

Department of History

● Research Paper Present:

1. Research paper presented in One day International E-Conference organised by MPASC College Panvel, Navi Mumbai, dated on 24th December 2025.
2. Research paper presented in Two days National Conference organised by KBP Mahavidyalaya Pandharpur, dated on 24th February 2026.

● Research Paper Published:

1. Published the research paper entitled, “ महाराष्ट्रातील आदिवासी वारसा पर्यटनामध्ये AI (कृतिम बुद्धिमत्ता) ची भूमिका” in B.Aadhar International peer-reviewed Indexed Research Journal, with 8.632 Impact Factor, in December 2025.
2. Research Paper Published in International Journal of Versatile Research and Analysis entitled “A study of agricultural policies in the imperial era of Chhatrapati Shivaji Maharaj” with 9.12 Impact Factor, in January 2026.
3. Research paper published in peer reviewed International journal of Advance and Applied

Research, entitled “ An analytical study of Tribal Folk Art in Palghar district” with Impact Factor, 8.141, in February 2026.

● Book Published:

1. Published reference book entitled “AI Enhanced Pedagogy: Rethinking Education in the Digital Age” with ISBN: 978-81-997164-1-4. Published by, San International Scientific Publications, January 2026.

● Chapter Published:

1. Chapter published in ISBN edited ‘Book Integrated Perspective Bridging All Disciplines’, entitled “Historical study of Shiv Ling and Shiv Mandir of Kharonda Village, Jawhar” in March 2026.

● Patent Publication:

1. Published utility patent entitled, “AN AUTONOMOUS HR ANALYTICS ENGINE FOR REAL-TIME EMPLOYEE PERFORMANCE INTELLIGENCE”

● Work as Resource Person:

1. Deliver lecture on Women Health Awareness at HSVC Junior College Mokhada, dated on 28th January 2026.

Mr. T. S. Jabar

Department of Botany

- The academic year 2025-2026 has been an eventful and productive period for the Department of Botany. This report outlines my contributions, activities, and achievements during the year, highlighting academic, research, and extracurricular engagements.

Academic Activities

- Courses Taught : F. Y. B.Sc.
- VSC – Flower Arrangement

S. Y. B.Sc.:

- Plant Diversity II
- VSC- Phytochemical Techniques

T. Y. B.Sc.: (Form And Function III)

Curriculum Development: Contributed to updating syllabi and introducing new topics to keep pace

with recent

Student Mentorship : Guided undergraduate and postgraduate students in their academic and research projects.

Conferences and Workshops

- Organize one day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Bio geoinformatics with the collaboration of Department of Zoology along with IQAC.

Extracurricular and Outreach Activities

- Organized field visits and botanical excursions to Nandur Madhyameshwar Wildlife Sanctuary and surrounding area for students to enhance practical learning.
- Conducted community outreach programs to promote environmental awareness and plant conservation.

Future Plans :

- Enhance research activities by initiating new collaborations.
- Develop new course modules integrating modern techniques in botany.
- Increase student participation in research and extracurricular activities.

Committee chairman and member for academic year :

- Excursion and Field Visit
- Botanical Garden
- NSS

Mr. B. L. Bond

Department of physics

- Supervised at Karmaveer Vidyaprabodhini, the Rayat Pragya Search Examination held on 03/01/2026 at Loknete Ramsheth Thakur Arts, Science and Commerce College Mokhada.
- Organised kabaddi sports event of annual sports festival in the college.
- Participated as a Team Leader in the State-Level Elocution Competition organized by Karmaveer Vidyaprabodhini at Chhatrapati Shivaji College Satara.”

- Participated in an extension activity at the Mokhada Ashram School and conducted concept-based physics experiments for students.
- Participated as a Co-organizer in a one-day PCB Making Workshop organized by the Physics Department.

Mr. P. K. Kuvare

Department of Botany

The academic year 2025-2026 has been an eventful and productive period for the Department of Botany. This report outlines my contributions, activities, and achievements during the year, highlighting academic, research, and extracurricular engagements.

Academic Activities

- Courses Taught : S. Y. B.Sc.:
- Integrated Approaches in Plant Sciences II
- T. Y. B.Sc.: Plant Diversity III
- Curriculum Development: Contributed to updating syllabi and introducing new topics to keep pace with recent advancements in botanical sciences.
- Student Mentorship: Guided undergraduate and postgraduate students in their academic and research projects.

Conferences and Workshops

- Organize one day National e-Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Biogeoinformatics with the collaboration of Department of Zoology along with IQAC.

Extracurricular and Outreach Activities

- Organized field visits and botanical excursions to Nandur Madhyameshwar Wildlife Sanctuary and surrounding area for students to enhance practical learning.
- Conducted community outreach programs to promote environmental awareness and plant conservation.

Future Plans

- Enhance research activities by initiating new collaborations.
- Develop new course modules integrating modern techniques in botany.
- Increase student participation in research and extracurricular activities.

संस्कृती
२०२५-२६

- To study medicinal plants for their therapeutic properties and promote their conservation

Committee member for academic year

- Artificial Intelligence (AI)
- Botanical Garden

Ms. H. A. Pawar

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2025-26

- Worked as a member of rangoli competition organised on the occasion of birth anniversary of Karma veer Bhaurao Patil on 29/09/2025.
- Worked as a member of National Service scheme committee.
- Organised the quiz competition on the occasion of National science day on 28/02/2026 by department of chemistry.
- Worked as a member of rangoli & mehndi competition on 04/02/2026.
- Worked as a member for the department short terms course.
- Organised the science experiment named "Magic of Chemistry". On the occasion of National science day in which 10 students are participated.
- Academic year 2025-26, successfully qualified SET examination.
- Published Patent: SUBSTITUTED 1, 4-DISUBSTITUTED 1, 2, 3- TRIAZOLE- LINKED HETEROARYL CHALCONE COMPOUNDS AS ANTIINFLAMMATORY AGENTS., Published on 06/03/2026.

Ms. S. D. Shinde

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- Worked as a member of Rangoli competition organized on the occasion of birth anniversary of Karmaveer Bhaurao Patil on 29/09/2025.

- Worked as a member of National Service scheme committee.
- Organized the quiz competition on the occasion of the National Science Day by Department of Chemistry.
- Worked as a member of Rangoli and Mehndi Competition on 04/02/2026.
- Worked as a member for the Department short term course.
- Organized the Science Experiment named Magic of Chemistry on the Occasion of the National Science Day in which 10 students were participated.

Miss R. U. Bhoje

Department of Zoology

Following activities were conducted by me during academic year 2025-2026.

- Worked as a member of Rayat Competitive Academy.
- Worked as a member of "Online National Seminar on Recent Trends in Biodiversity Conservation and Bioinformatics organized by department of zoology collaboration with department of botany and IQAC on the date of 14/02/2026.
- Worked as a member of Rangoli & Mehendi competition on 04/02/2026.

Mr. N. K. Tambada

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2025-26.

1. Work as member for the department short Term course.
2. organised the science experiment name "Magic of chemistry' on the occasion of on National Sciencein day in which 10 students are participate
3. Work as a member of staff Welfare comittee.
4. Supervised at karmaveer vidyaprabodhin the Rayat pragya search Examination held at Lokhete Ramsheth Thakur College of Arts, science & commerce.

• • •

आम्ही रयत सेवक

वरिष्ठ विभाग

वनस्पतीशास्त्र विभाग :

१. प्रा. प्राचार्य प्रा.डॉ. ए. एन. चांदोरे (एम.एस्सी., पीएच. डी., एफ.आय.ए.टी.)
२. प्रा. पी. एस. राऊत (एम.एस्सी.)
३. प्रा. डॉ. डी. बी. बोरुडे (एम.एस्सी., बी.एड., पीएच.डी.)
४. प्रा. टि. एस. जाबर (एम.एस्सी.)
५. प्रा. पी. के. कुवरे (एम.एस्सी.)

प्राणीशास्त्र विभाग :

१. प्रा.डॉ. ए. एल. शेख (एम.एस्सी., सेट, पीएच. डी.)
२. प्रा. पी. टी. भोये (एम.एस्सी., सेट, नेट)
३. प्रा. पी. आर. हवाल्ले (एम.एस्सी., बी.एड., सेट, नेट, गेट)
४. प्रा. के. के. पारधी (एम.एस्सी., सेट, गेट)
५. प्रा. आर. यू. भोये (एम.एस्सी., बी.एड., सेट)

रसायनशास्त्र विभाग :

१. प्रा. एस. आर. व्हंडे (एम.एस्सी., नेट)
२. प्रा. डॉ. आर. ए. कवळे (एम.एस्सी., नेट, पीएच. डी.)
३. प्रा. एन. के. तांबडा (एम.एस्सी., नेट, सेट, बी. एड.)
४. प्रा. एच. ए. पवार (एम.एस्सी., सेट)
५. प्रा. एस. डी. शिंदे (एम.एस्सी.)

भौतिकशास्त्र विभाग :

१. प्रा. एस. ए. फुंदे (एम.एस्सी., सेट)
२. प्रा. ए. डी. वरठा (एम.एस्सी., नेट, जे. आर.एफ.)
३. प्रा. डी. एच. पागी (एम.एस्सी., सेट, बी.एड.)
४. प्रा. बी. एल. बोंड (एम.एस्सी., बी.एड., सेट)

गणितशास्त्र विभाग

१. प्रा. बी. पी. कनोजा (एम. एस्सी., बी.एड., सेट)
२. प्रा. के. व्ही. धनेश्वर (एम. एस्सी., बी.एड.)
३. प्रा. एम. के. खादे (एम. एस्सी., बी.एड.)

वाणिज्य विभाग

१. प्रा. डॉ. एस. जी. मेंगळ (एम.कॉम., बी.एड., सेट, पीएच.डी. जी.डी.सी. व ए.)
२. प्रा. एस. के. डामसे (एम.कॉम., सेट)
३. प्रा. बी. जी. शिंदे (एम.कॉम., सेट)

अर्थशास्त्र विभाग

१. प्रा. एम. आर. खंबाईत (एम.ए.बी.एड., एम.फील, सेट)
२. प्रा. बी. एस. बांगर (एम.ए.बी.एड., सेट, नेट)
३. प्रा. व्ही. पी. बोबे (एम.ए., एम.लिब, सेट, नेट डी.टी.एड.)
४. प्रा. एस. आर. झुगरे (एम.ए., सेट)

इतिहास विभाग

१. प्रा. डी. आर. भोये (डीटीएड., एम.ए., नेट, सेट)
२. प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे (एम.ए., बी.पी.एड., नेट, पीएच.डी.)
३. प्रा. ए. डी. जाधव (एम.ए., बी.एड., सेट)

मराठी विभाग :

१. प्रा. आर. डी. घाटाळ (एम.ए. बी.एड., सेट)

इंग्रजी विभाग :

१. प्रा. टी. एम. पराडके (एम.ए.बी.एड., सेट)

मानसशास्त्र विभाग :

१. प्रा. पी. एल. नाडेकर (एम.ए.बी.एड., सेट)

ग्रंथालय विभाग

१. प्रा. व्ही.एम. मोरे (ग्रंथपाल) (एम. लिब. नेट, सेट)
२. श्री. पी. जी. जाधव (ग्रंथालय परिचर)

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

१. श्री. जे. ए. कुंभार (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)
२. श्री. पी. एस. खोसे (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)
३. श्री. एच. एम. महाले (बी. कॉम., बी.एड.)
४. श्री. प्रा. डी. बी. महाले (एम.ए., बी.एड.)
५. श्री. एस. एस. गायकवाड (भांडार लिपिक)
६. श्री. जी. आर. जाधव (शिपाई)

शिक्षकेतर कर्मचारी

१. श्री. डी. के. आहरे (मुख्य लिपिक व कार्यालय प्रमुख)
२. श्रीमती एम.एस. निंबारा (वरिष्ठ लिपिक)
३. श्री. एस. एम. शिंदे (कनिष्ठ लिपिक)
४. श्री. एस. एन. मनीयार (कनिष्ठ लिपिक)
५. श्री. वाय. बी. पगारे (प्रयोगशाळा परिचर)
६. श्री. जी. बी. दिघा (शिपाई)
७. श्रीमती एल. एम. पाटील (शिपाई)
८. श्रीमती जे. एच. कडू (शिपाई)
९. श्री. ए. एच. भवारी (शिपाई)
१०. श्रीमती व्ही. बी. खेनारे (शिपाई)

संस्कृती

२०२५-२६

